

Na osnovu člana 35. stav 2. Zakona o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 81/09 – ispravka, 64/10 – US i 24/11) i člana 42. stav 1. Zakona o Vladi („Službeni glasnik RS”, br. 55/05, 71/05 – ispravka, 101/07, 65/08 i 16/11), Vlada donosi

UREDBU

o utvrđivanju Prostornog plana područja posebne namene Specijalnog rezervata prirode „Zasavica”

Član 1.

Utvrđuje se Prostorni plan područja posebne namene Specijalnog rezervata prirode „Zasavica” (u daljem tekstu: Prostorni plan), koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo.

Član 2.

Prostornim planom utvrđuju se osnove organizacije, korišćenja, uređenja i zaštite područja posebne namene Specijalnog rezervata prirode „Zasavica” na delovima teritorija opštine Bogatić i grada Sremska Mitrovica.

Član 3.

Prostorni plan sastoji se iz tekstualnog dela i grafičkih prikaza.

Tekstualni deo Prostornog plana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Grafički prikazi (referalne karte) izrađeni su u razmeri 1: 50.000, i to: referalna karta 1 – Posebna namena prostora; referalna karta 2 – Mreža naselja i infrastrukturni sistemi; referalna karta 3 – Prirodni resursi, zaštita životne sredine i prirodnih i kulturnih dobara; i referalna karta 4 – Karta sprovođenja.

Grafičke prikaze iz stava 3. ovog člana, izrađene u 10 primeraka, overava svojim potpisom ministar nadležan za poslove prostornog planiranja.

Član 4.

Prostorni plan sprovodi se izradom i donošenjem prostornih planova jedinica lokalne samouprave i urbanističkih planova, kao i razvojnim planovima i programima, programima uređenja građevinskog zemljišta i programima zaštite životne sredine i prirode.

Član 5.

Grafički prikazi iz člana 3. stav 3. ove uredbe, čuvaju se trajno u Vladi (jedan komplet), Ministarstvu životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja (dva kompleta), Pokrajinskom sekretarijatu za arhitekturu, urbanizam i graditeljstvo (dva kompleta), opštini Bogatić (jedan komplet), gradu Sremska Mitrovica (jedan komplet) i Republičkoj agenciji za prostorno planiranje (tri kompleta).

Dokumentaciona osnova na kojoj se zasniva Prostorni plan čuva se u Republičkoj agenciji za prostorno planiranje.

Član 6.

Pravo na neposredan uvid u grafičke prikaze iz člana 3. stav 3. ove uredbe imaju pravna i fizička lica, pod uslovima i na način koji bliže propisuje ministar nadležan za poslove prostornog planiranja.

Član 7.

Prostorni planovi jedinica lokalne samouprave, urbanistički planovi i projekti uskladiće se sa odredbama ove uredbe na način utvrđen Prostornim planom.

Planovi i programi razvoja koji se donose po posebnim propisima, propisi i drugi opšti akti uskladiće se sa odredbama ove uredbe u roku od godinu dana od dana njenog stupanja na snagu.

Prostorni planovi jedinica lokalne samouprave, urbanistički planovi i projekti, planovi i programi razvoja doneti do dana stupanja na snagu ove uredbe, primenjuju se u delovima koji nisu u suprotnosti sa ovom uredbom.

Član 8.

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

05 broj 110-5469/2011

U Beogradu, 28. jula 2011. godine

Vlada

Prvi potpredsednik Vlade –
zamenik predsednika Vlade,

Ivica Dačić, s.r.

PROSTORNI PLAN PODRUČJA POSEBNE NAMENE SPECIJALNOG REZERVATA PRIRODE „ZASAVICA”

UVODNE NAPOMENE

Prostorni plan područja posebne namene Specijalni rezervat prirode „Zasavica” (u daljem tekstu: PPPPN) je dugoročni planski dokument koji se donosi za period do 2021. godine, sa elementima za implementaciju Prostornog plana za period do 2015. godine. Konceptija razvoja područja Prostornog plana bazira se na principima integralnog pristupa prostoru (ekonomska, socijalna i ekološka komponenta), odnosno na principima održivog razvoja.

PPPPN je urađen u skladu sa Odlukom o izradi Prostornog plana područja posebne namene Specijalnog rezervata prirode

„Zasavica” („Službeni glasnik RS”, broj 45/09), i propisima koji posredno ili neposredno regulišu ovu oblast, a to su:

- Zakon o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 81/09 - ispravka, 64/10-US i 24/11) - u daljem tekstu Zakon;
- Zakon o Prostornom planu Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 88/10);
- Zakon o regionalnom razvoju („Službeni glasnik RS”, br. 51/09 i 30/10);
- Zakon o zaštiti prirode („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10 i 91/10 - ispravka);
- Zakon o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 135/04 i 36/09);
- Zakon o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 36/09);
- Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS”, br. 135/04 i 88/10);
- Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu („Službeni glasnik RS”, br. 135/04 i 36/09);
- Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine („Službeni glasnik RS”, broj 135/04);
- Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10);
- Zakon o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10);
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službeni glasnik RS”, br. 62/06, 65/08 i 41/09);
- Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni glasnik RS”, broj 41/09);
- Zakon o stočarstvu („Službeni glasnik RS”, br. 41/09 i 30/10);
- Zakon o veterinarstvu („Službeni glasnik RS”, br. 91/05 i 30/10);
- Zakon o vodama („Službeni glasnik RS”, broj 30/10);
- Zakon o javnim putevima („Službeni glasnik RS”, br. 101/05 i 123/07);
- Zakon o železnici („Službeni glasnik RS”, broj 18/05);
- Zakon o eksproprijaciji („Službeni glasnik RS”, br. 53/95 i 20/09);
- Zakon o zaštiti državne granice („Službeni glasnik RS”, broj 97/08);
- Zakon o geološkim istraživanjima („Službeni glasnik RS”, br. 44/95 i 101/05 - dr. zakon);
- Zakon o elektronskim komunikacijama („Službeni glasnik RS”, broj 44/10);
- Zakon o turizmu („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10);
- Zakon o energetici („Službeni glasnik RS”, broj 84/04);
- Zakon o kulturnim dobrima („Službeni glasnik RS”, broj 71/94);
- Zakon o rudarstvu („Službeni glasnik RS”, br. 44/95, 34/06, 104/09 i 85/05, 101/05 - dr. zakon);
- Zakon o šumama („Službeni glasnik RS”, broj 30/10);
- Zakon o divljači i lovstvu („Službeni glasnik RS”, broj 18/10);
- Zakon o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda („Službeni glasnik RS”, broj 36/09);
- Zakon o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS”, broj 111/09);
- Zakon o odbrani („Službeni glasnik RS”, br. 116/07, 88/09 i 104/09 – dr. zakon);
- Zakon o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 111/09);
- Pravilnik o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata („Službeni glasnik RS”, br. 31/10, 69/10 i 16/11);
- Uredba o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Zasavica” („Službeni glasnik RS”, broj 19/97);

druga zakonska i podzakonska akta koja na direktan ili indirektan način regulišu problematiku pripreme ovog PPPPN.

U PPPPN ugrađene su smernice i strateška opredeljenja iz sledećih dokumenata Vlade i međunarodnih konvencija:

- Nacionalna strategija održivog razvoja („Službeni glasnik RS”, broj 57/08);
- Strategija regionalnog razvoja Republike Srbije za period od 2007. do 2012. godine („Službeni glasnik RS”, broj 21/07);
- Strategija razvoja poštanskih usluga u Srbiji („Službeni glasnik RS”, br. 23/08 i 21/10);
- Strategija razvoja železničkog, drumskog, vodnog, vazdušnog i intermodalnog transporta u Republici Srbiji od 2008. do 2015. godine („Službeni glasnik RS”, broj 4/08);
- Strategija razvoja turizma Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 91/06);
- Strategija razvoja turizma Vojvodine – marketing strategija turizma Vojvodine („Službeni list APV”, broj 10);
- Strategija razvoja telekomunikacija u Republici Srbiji od 2006. do 2010. godine („Službeni glasnik RS”, br. 99/06 i 4/09);
- Nacionalni program zaštite životne sredine („Službeni glasnik RS”, broj 12/10);
- Strategija razvoja šumarstva Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 59/06);
- Strategija razvoja poljoprivrede Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 78/05);
- Strategija razvoja energetike Republike Srbije do 2015. godine („Službeni glasnik RS”, broj 44/05);
- Program ostvarivanja Strategije razvoja energetike Republike Srbije do 2015. godine za period od 2007. do 2012. godine („Službeni glasnik RS”, br. 17/07, 73/07 i 99/09);
- Strategija integrisanog upravljanja granicom u Republici Srbiji („Službeni glasnik RS”, broj 11/06);
- Strategija upravljanja otpadom za period 2010 – 2019 („Službeni glasnik RS”, broj 29/10);
- Strategija razvoja konkurentnih i inovativnih malih i srednjih preduzeća za period od 2008. do 2013. godine („Službeni glasnik RS”, broj 103/08);
- Evropska konvencija o predelu (nije ratifikovana);
- Zakon o potvrđivanju Konvencije o očuvanju evropske divlje flore i faune i prirodnih staništa („Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori”, broj 102/07);
- Zakon o potvrđivanju Konvencije o biološkoj raznovrsnosti („Službeni list SRJ”, Međunarodni ugovori, broj 11/01);
- Uredba o ratifikaciji Konvencije o močvarama koje su od međunarodnog značaja, naročito kao staništa ptica močvarica

(„Službeni list SFRJ – Međunarodni ugovori”, broj 9/77);

– Međunarodna konvencija o zaštiti ptica („Službeni list SRJ”, broj 6/73).

PPPPN sadrži tekstualni deo sa 13 tabela i jednom slikom, kao i grafički deo.

Tekstualni deo Prostornog plana ima sledeći osnovni sadržaj: I Polazne osnove za izradu Prostornog plana; II Principi, ciljevi i opšta koncepcija prostornog razvoja područja posebne namene; III Planska rešenja razvoja područja posebne namene; IV Pravila upotreba zemljišta, pravila uređenja i pravila građenja; V Osnovna pravila uređenja i građenja za infrastrukturne sisteme i objekte; i VI Implementacija.

Grafički deo Prostornog plana čine referalne karte u razmeri 1 : 50 000, i to: 1. Posebna namena prostora; 2. Mreža naselja i infrastrukturni sistemi; 3. Prirodni resursi, zaštita životne sredine i prirodnih i kulturnih dobara; i 4. Karta sprovođenja.

Izveštaj o strateškoj proceni uticaja Prostornog plana područja posebne namene Specijalnog rezervata prirode „Zasavica” na životnu sredinu urađen je u skladu sa Odlukom o izradi Strateške procene uticaja Prostornog plana područja posebne namene Specijalnog rezervata prirode „Zasavica” na životnu sredinu („Službeni glasnik RS”, broj 17/09) i predstavlja sastavni deo PPPPN.

I. POLAZNE OSNOVE ZA IZRADU PROSTORNOG PLANA

Uredbom o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Zasavica”, područje vodotoka Zasavice je stavljeno pod zaštitu, kao prirodno dobro od izuzetnog značaja. Svrstan je u I kategoriju zaštite kao specijalni rezervat prirode, koji sa svojom zaštitnom zonom čini jedinstvenu celinu.

Specijalni rezervat prirode „Zasavica” (u daljem tekstu Rezervat) se nalazi pod zaštitom u cilju očuvanja prirodnog vodotoka Zasavica, karakterističnog za ravničarske predele i vlažnih staništa koji se odlikuju značajnom raznovrsnošću vrsta i prirodnih retkosti (beli i žuti lokvanj, jezičasti ljutić, podunavski mrmoljak, šumska žaba, barska kornjača, čikov, gavčica, bela senica, čaplja, a posebno ribe Umbra krameri).

Površina Rezervata obuhvata površinu od 670,99 ha na kojoj je ustanovljen režim II stepena zaštite, a njegova zaštitna zona je na 1150 ha.

Imajući u vidu sadašnji formalno-pravni status Rezervata, kao zaštićenog dela prirode, njegov nacionalni i međunarodni značaj, potrebu planskog, organizovanog, stručnog i sistematskog praćenja stanja Rezervata, kao i sprovođenja mera zaštite, unapređivanja i uređivanja predmetnog prostora, postupak izrade i donošenja Prostornog plana područja posebne namene Specijalnog rezervata prirode „Zasavica”, treba usaglasiti sa specifičnostima samog područja i sa njegovim ukupnim značajem.

Razlozi za izradu PPPPN su posebno definisani sledećim elementima:

- specifičnost područja – prirodno dobro koje zahteva poseban režim organizacije, uređenja, korišćenja i zaštite prostora;
- Prostorni plan Republike Srbije tretira ovo područje kao područje izuzetnih prirodnih vrednosti za koje je neophodno predvideti viši nivo zaštite;
- međunarodni status – ovo područje je tretirano raznim međunarodnim konvencijama i međunarodnim dokumentima (direktno ili indirektno): Evropska konvencija o predelu, Međunarodna konvencija o zaštiti ptica, Konvencija o močvarama koje su od međunarodnog značaja, naročito kao staništa ptica močvarica, Konvencije o biološkoj raznovrsnosti, Konvencije o očuvanju evropske divlje flore i faune i prirodnih staništa, Konvencije o zaštiti svetske kulturne i prirodne baštine, Međunarodni ugovor o biljnim genetičkim resursima za hranu i poljoprivredu, Okvirni sporazum o slivu reke Save, projekti: „Koncept regionalne saradnje u oblasti prostornog uređenja i razvoja na području Podunavlja – DONAUREGIONEN (realizovan u okviru EU inicijative INTERREG IIIB CADSES), Zaštita biodiverziteta plavne doline basena reke Save” i Emerald projekat.

Razlog za izradu i donošenje PPPPN je i stvaranje uslova za zaštitu, unapređenje i očuvanje ukupnih predeonih vrednosti ovog područja, posebno prirodnih, i njegovo uređenje i korišćenje na principima održivog razvoja. Primarni cilj je postizanje ravnoteže između zastupljenih tipova predela i ljudskih aktivnosti, radi očuvanja predela i smanjenja broja njegovih transformacija. U procesu planiranja kroz uređenje predela potrebno je doći do najoptimalnijih rešenja, koja konflikte u budućem korišćenju prostora svode na minimum.

Ovim PPPPN je potrebno definisati funkcije različitog nivoa značaja (lokalni, regionalni, republički) i njihov razvoj uskladiti sa režimima zaštite, unapređenja, uređenja i korišćenja prirodne sredine. Imajući u vidu osnovni cilj izrade PPPPN, potrebno je utvrditi hijerarhiju ciljeva i interesa, te na osnovu toga hijerarhiju funkcija i aktivnosti, kako u oblasti komplementarnih, tako i u oblasti suprotstavljenih aktivnosti.

PPPPN će predstavljati prioritetan planski dokument za upravljanje, zaštitu i razvoj obuhvaćenog područja, osnov za realizaciju evropskih inicijativa i ratifikovanih međunarodnih konvencija, donetih nacionalnih strategija za različite oblasti razvoja, kao i drugih sektorskih programa i projekata.

1. OBUHVAT I OPIS GRANICA PODRUČJA PROSTORNOG PLANA, GRANICE CELINA I PODCELINA POSEBNE NAMENE I SPECIFIČNOSTI PODRUČJA PROSTORNOG PLANA

1.1. Obuhvat i granica područja Prostornog plana

Područje obuhvaćeno izradom PPPPN nalazi se na području severne Mačve.

Visok stepen pristupačnosti područja koje obuhvata PPPPN, prirodne vrednosti vodotoka Zasavica sa turističkim potencijalima područja i njegovog okruženja i kvalitetno poljoprivredno zemljište, stvaraju uslove za jedinstvenu turističku ponudu koja treba da predstavlja prioritetno razvojno opredeljenje ovog područja.

PPPPN je obuhvaćeno područje od 18.179,8614 ha koje obuhvata deo prostora jedinica grada Sremska Mitrovica i opštine Bogatić (u daljem tekstu: jedinice lokalne samouprave – j.l.s.). Jedinica lokalne samouprave Sremska Mitrovica – grad Sremska Mitrovica na prostoru obuhvata PPPPN obuhvata katastarske opštine (KO) Zasavica, Mačvanska Mitrovica, Salaš Noćajski, Noćaj, Radenković i Ravnje, a jedinica lokalne samouprave Bogatić – opština Bogatić, obuhvata KO Banovo Polje i Crna Bara.

Prostor obuhvaćen PPPPN se sa jugoistoka graniči sa teritorijom grada Sabac, a na zapadu sa Republikom Bosna i Hercegovina.

Tabela br. 1. Jedinice lokalne samouprave, katastarske opštine i naselja na području obuhvata PPPPN

j.l.s.	KO	Površina (ha)	Naselje
Sremska Mitrovica	Zasavica	2414,47	Zasavica I Zasavica II
	Mačvanska Mitrovica	307,75	Mačvanska Mitrovica
	Salaš Noćajski	2665,28	Salaš Noćajski
	Noćaj	3070,00	Noćaj
	Radenković	1446,56	Radenković
	Ravnje	2267,48	Ravnje
ukupno		12.171,54	
Bogatić	Banovo Polje	2291,52	Banovo Polje
	Crna Bara	3716,80	Crna Bara
ukupno		6008,32	
PPPPN		18.179,86	

Izvor podataka: Republički geodetski zavod, Služba za katastar nepokretnosti opština, 2008. godina

Granicu obuhvata čine: na severu reka Sava, sa severnim granicama KO Ravnje, Zasavica, Mačvanska Mitrovica i Salaš Noćajski, sa istočne strane spoljne granice (istočne) KO Salaš Noćajski, južnu granicu obuhvata PPPPN čine spoljne granice (južne) katastarskih opština Salaš Noćajski, Noćaj, Radenković, Banovo Polje i Crna Bara i sa zapadne spoljne granice (zapadne) KO Crna Bara, Banovo Polje i Ravnje.

Na osnovu Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Zasavica“, data je granica režima II stepena zaštite i njegove zaštitne zone.

Granica zaštićenog područja (II stepen zaštite)

Granica počinje od istočne tačke zaštićenog područja iz polazne tačke koja se nalazi na ušću Zasavice kod ustave na Savi u Mačvanskoj Mitrovici, tj. iz krajnje istočne tačke katastarske parcele 985/1 KO Mačvanska Mitrovica, opština Sremska Mitrovica. Iz pomenute tačke južni deo granice zaštićenog područja se pruža prema zapadu, prateći desnu obalu kanala Modran (Zasavica) obuhvatajući u celosti parcele 985/1 i 985/2 KO Mačvanska Mitrovica, sve do granice katastarskih opština Mačvanska Mitrovica i Salaš Noćajski.

Granica se nastavlja istim zapadnim pravcem kroz KO Salaš Noćajski i to južnom ivicom katastarske parcele 6438 (kanal Zasavica), sve do istočne granice KO Salaš Noćajski. U toj tački se granica lomi pod pravim uglom prema jugu prateći istočne ivice katastarskih parcela 243, 244 i 248 KO Noćaj. U južnoj tački parcele 258, granica se lomi prema zapadu i obuhvatajući područje Saxaka kreće se ivicama sledećih katastarskih parcela KO Salaš Noćajski: 240, 260, 218, 211, 210, 207, 206, 205, 199/2, 198, 195, 194, 191, 189, 179, 178, 171, 170, 165, 166, 138, 131, 130, 123, 122, 116, 119, 105, 101, 102, 96, 92, 91, 90, 86, 85, 82, 81, 16, 15/2, 15/1, 8, 7 i 1. U daljem toku granica prati desnu obalu reke Zasavice, tj. parcelu 7229 sve do granice KO Noćaj i Radenković.

U KO Radenković granica zaštićenog područja i dalje prati desnu obalu Zasavice (parcele 2854) sve do jugoistočne tačke parcele 773, gde napušta obalu i lomi se prema zapadu južnim ivicama katastarskih parcela 773 i 772 KO Radenković. Granica se zatim pruža severozapadnim pravcem obuhvatajući priobalni pojas šuma i tršćaka Vrbovca, odnosno katastarske parcele: 772, 770, 105/2, 106, 105/1, 106, i 109 respektivno. Od severozapadne tačke parcele 109 granica opet prati desnu obalu reke Zasavice (katastarska parcela 2854) sve do zapadne tačke parcele 628. Dalje granica obuhvata i priobalnu parcelu 628 do njene južne tačke odakle nastavlja ponovo obalom reke Zasavice (katastarska parcela 2854) sve do granica KO Radenković i Banovo polje, odnosno opštinskih granica Sremska Mitrovica i Bogatić.

Na području opštine Bogatić, KO Banovo Polje, granica prvo obuhvata severni deo potoka Batar, tj. parcele 2248 i 4560, a zatim nastavlja da prati desnu obalu reke Zasavice (kp 2247), obuhvatajući i priobalne parcele 1808 i 1807 na potesu Zelene bare, sve do zapadne tačke parcele 2247, odnosno do mosta preko Zasavice na putu Ravnje – Banovo Polje. U toj tački granica napušta obalu Zasavice i južnim pravcem, desnom ivicom asfaltnog puta Ravnje – Banovo Polje, zapadnim ivicama sledećih katastarskih parcela: 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2268, 2267, 2266/2, 2265, 2264, 2263, 2262, 2261, 2260 i 2259 respektivno. Granica se nastavlja desnom obalom Zasavice (katastarska parcela 4537 i 4536) sve do istočne tačke katastarske parcele 4550 (kanal Jovača). U daljem toku granica prati desnu obalu kanala Jovače obuhvatajući parcelu 4550 (KO Banovo Polje) i parcelu 10324 (KO Crna Bara). U jugozapadnoj tački parcele 10324 završava se južni deo granice zaštićenog područja.

Iz pomenute jugozapadne tačke zaštićenog područja počinje severni deo granice koja se kreće severnim, severoistočnim pravcem prateći levu obalu kanala Jovača (kp 10324 KO Crna Bara i kp 4550 KO Banovo Polje) do tromede katastarskih parcela: 4550 (kanal Jovača), 4549 (kanal Prekopac) i 4536 (Zasavica). Iz te tačke granica pravcima severozapad, a zatim jugoistok obuhvata Prekopac, tj. katastarsku parcelu 4549 KO Banovo Polje i katastarsku parcelu 5001/1 KO Ravnje. Od istočne tačke katastarske parcele 4549 granica se nastavlja prateći levu obalu Zasavice (parcele 4536 i 4537 KO Banovo Polje i parcela 4970 KO Ravnje). U južnoj tački katastarske parcele 3339 granica napušta obalu Zasavice i prati priobalje, obuhvatajući sledeće katastarske parcele: 3339 (KO Ravnje), 4920, 4218/2, 4218/1, 4221, 4223, 4227, 4222 i 4228 (KO

Zasavica). Obuhvatajući južni deo parcele 4228, granica ponovo prati levu obalu reke Zasavice (katastarska parcela 4229 KO Zasavica) sve do jugozapadne tačke kp 3921. U toj tački granica se pravougaono lomi prema severozapadu zatim prema severoistoku obuhvatajući time impozantan pašnjak Valjevca (kp 3920) i ponovo izlazi na obalu Zasavice. Iz te tačke, pa sve do početne, granica se pruža istočnim pravcem levom obalom Zasavice, odnosno severnim ivicama sledećih katastarskih parcela: 7229 (KO Zasavica), 6438 (KO Salaš Noćajski), 985/2 i 985/1 (KO Mačvanska Mitrovica).

Granica zaštitne zone

Granica zaštitne zone počinje u istoj tački kao i granica rezervata, tj. iz polazne tačke koja se nalazi na ušću Zasavice kod ustave na Savi u Mačvanskoj Mitrovici, odnosno iz krajnje istočne tačke katastarske parcele 985/1 KO Mačvanska Mitrovica, opština Sremska Mitrovica. Iz pomenute tačke južni deo granice zaštitne zone se poklapa sa granicom rezervata, te se pruža prema zapadu prateći desnu obalu kanala Modran (Zasavica) obuhvatajući u celosti parcelu 985/1 i 985/2 KO Mačvanska Mitrovica sve do granice katastarskih opština Mačvanska Mitrovica i Salaš Noćajski.

Granica se nastavlja istim pravcem kroz KO Salaš Noćajski južnom ivicom katastarske parcele 6438 (kanal Zasavica) sve do parcele 6439. U toj tački se granica lomi prema jugu te se kreće južnim, a zatim zapadnim pravcem parcele 6439 (kanal), nastavlja putem kroz parcele 309, 308 i 307, i putem (parcela 415) do sa katastarskom opštinom Noćaj. Od te tačke granica nastavlja zapadnim smerom putevima 7188, 180 i 7190 KO Noćaj sve do severoistočne tačke katastarske parcele 801 na priobalju Zasavice.

Granica zaštitne zone se zatim spušta prema jugu obuhvatajući sledeće priobalne parcele na desnoj obali Zasavice, potesa Cerik i Krivaja na teritoriji KO Noćaj: 801, 802/1, 802/2, 802/3, 802/4, 802/5, 802/6, 802/7, 802/8, 802/9, 802/13, 802/10, 802/11, 802/12, 916, 917, 927, 928, 932, 933, 936, 937, 940, 941, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1060, 1080, 1081, 1084/1, 1084/2, 1085, 1090, 1091, 1096, 1097/1, 1097/2, 1101, 1102, 1106, 1107, 1113, 1114, 1117, 1118, 1121, 1122, 1125, 1126, 1129, 1130, 1133, 1134, 1137/1, 1137/2 i 1138 respektivno, sve do granice katastarske opštine Radenković.

Na području KO Radenković granica se kreće zapadnim ivicama sledećih katastarskih parcela: 977, 976, 973, 972/2, 971, 959, 958, 957, 951, 950, 949, 948, 945, 944, 939, 775, 781, 784 sve do jugozapadne tačke katastarske parcele 772, od koje se granica zaštitne zone poklapa sa granicom rezervata, tj. granica se dalje pruža severozapadnim pravcem obuhvatajući priobalni pojas šuma i tršćaka Vrbovca, odnosno katastarske parcele: 772, 770, 105/2, 106, 105/1, 106, i 109 respektivno. Od jugozapadne tačke kp. br. 109 granica dalje nastavlja istočnim ivicama sledećih parcela: 1/1, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 14, 17, 18, 490, 491, 492, 493, 494, 497, 498, 501, 502, 505/2, 506, 517, 522, 528, 527, 532, 533, 537, 540, 543, 545, 547/1, 547/2, 549/2 i 549/1. Od severozapadne tačke katastarske parcele 628 granica zaštitne zone se ponovo poklapa sa granicom rezervata, tj. granica obuhvata priobalnu parcelu 628 do njene južne tačke odakle nastavlja ponovo obalom reke Zasavice (katastarske parcele 2854) sve do granica KO Radenković i KO Banovo Polje, odnosno opštinskih granica Sremska Mitrovica i Bogatić.

Na području opštine Bogatić, KO Banovo Polje, granica zaštitne zone obuhvata severni deo potoka Batar. Kreće se istočnom ivicom parcele 2248 (Batar), gde se i poklapa sa granicom rezervata, zatim istočnom ivicom parcele 2407, južnom ivicom parcele 2407, 2406 i 2405, te istočnom ivicom parcele 2404, 2403, 2402, 2424 i 2423, južnom ivicom parcele 2423, 2426, i ponovo istočnom ivicom parcela 2431, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439 i 2440. Obuhvatajući južni deo parcele 4560 granica zaštitne zone se poklapa sa granicom rezervata sve do zapadne tačke parcele 2381/1, gde je napušta i kreće se istočnim smerom, severnom ivicom pomenute parcele, do njene severoistočne tačke. Od te tačke do jugoistočne tačke parcele 2387 se granice ponovo poklapaju. U nastavku granica zaštitne zone napušta granicu rezervata i obuhvata sledeće parcele: 2389, 2385, 2392, 2393, 2216, 2217, 2214.

U severozapadnoj tački parcele 2214, granica zaštitne zone napušta područje Batar, te dalje sledi tok Zasavice, krećući se južnim ivicama parcela 2213, 2212 i 2210 potesa Zelena bara u KO Banovo Polje. U jugozapadnoj tački parcele 2210 granica se lomi pod pravim uglom prema severu i ide do trase projektovanog kanala Zelena bara. Zatim se granica lomi prema zapadu, i prateći trasu projektovanog kanala Zelena bara dolazi sve do jugoistočne tačke parcele 1388. Prateći južnu ivicu parcela 1388, 1385, 1382, 1384 i 2272 preseca asfaltni put Ravnje – Banovo Polje, lomi se prema jugu i u danjem toku se poklapa sa granicom rezervata, tj. nastavlja južnim pravcem desnom ivicom asfaltnog puta Ravnje-Banovo Polje, odnosno pruža se do obale Zasavice zapadnim ivicama sledećih katastarskih parcela KO Banovo Polje: 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2268, 2267, 2266/2, 2265, 2264, 2263, 2262, 2261, 2260, 2259 i 4537 respektivno. Zatim se granica zaštitne zone nastavlja desnom obalom Zasavice obuhvatajući i priobalne parcele 4616 i 3426 KO Banovo Polje, sve do granice sa KO Crna Bara.

Granica zaštitne zone u danjem toku prati kanal Jovaču, odnosno granicu rezervata, ali obuhvatajući i parcele 8763, 10341, 10343, 10377, 10376, 10327, 9693, 10394, 9692 KO Crna Bara, da bi se u jugozapadnoj tački parcele 10324 (kanal Jovača) završio južni deo granice zaštitne zone.

Iz pomenute jugozapadne tačke zaštićenog područja, a ujedno i zaštitne zone, počinje severni deo granice zaštitne zone koja na delu KO Crna Bara obuhvata područja bare Jovače, Drenovu gredu, područje bare Ribnjače, Luga, Prekojovače i Široke bare, krećući se generalno zapadnim, severozapadnim i severnim ivicama sledećih katastarskih parcela: 9691, 10394, 9626, 10332, 9625, 10323, 9323, 9324, 9325, 10319, 9015, 9014, 9017, 9021, 9022, 9023, 9025, 9024/2, 9026, 9031, 10333, 9056, 9057, 10332, 10330, 4642, 3357, 4643, 4554, 3280 i 4639 KO Crna Bara.

Na području KO Ravnje granica zaštitne zone se kreće kanalima i putevima (parcele 5159, 5011, 5155, 5002, 5165, 5168, 5014 i 5172) obuhvatajući severni deo Široke bare.

Krećući se prema jugu granica zaštitne zone ulazi u područje KO Banovo Polje i u luku prateći tok Zasavice kreće se katastarskim parcelama 4629, 4543 i 4619 do severoistočne tačke parcele 2954. Obuhvatajući parcelu 2954, granica se nastavlja zapadnim ivicama sledećih kat. parcela: 2953, 2951, 2949, 2947, 2945, 2943, 2941, 2937, 2938, 2939 i 2934 do njene zapadne tačke, odnosno do granice katastarskih opština Banovo Polje i Ravnje.

Od pomenute tačke granica se kreće južnim ivicama parcela 4967, 4966 i 4965, da bi nastavila severnim lučnim smerom

parcelama 5201, 5194, 5191 do spajanja sa granicom rezervata na levoj obali Zasavice. Do zapadne tačke parcele 5111/1 granica zaštitne zone i rezervata se poklapa, a zatim nastavlja parcelama 5111/1, 5111/2, 5109, 4993, 5106, 4992, 4991, 5098, 5088, 4981, 5072 i 5069 KO Ravnje, lučno obuhvatajući priobalni pojas potesa Batve. U tački gde se parcela 5069 lomi prema zapadu, granica zaštitne zone se ponovo susreće sa granicom rezervata, te se kreće levom obalom Zasavice (kp 4970) do južne tačke parcele 3339, gde granica napušta obalu Zasavice i prati priobalje obuhvatajući sledeće katastarske parcele: 3339 (KO Ravnje), 4920, 4218/2, 4218/1, 4221, 4223, 4227, 4222 (KO Zasavica) do zapadne tačke parcele 4326.

U toj tački se granica zaštitne zone lomi pod pravim uglom u pravcu istoka i obuhvatajući celo područje Valjevca kreće se severnim ivicama sledećih parcela: 4326, 4325, 4324, 4297 i 3920 sve do severozapadne tačke parcele 3863. Iz te tačke granica istim istočnim smerom nastavlja severnim ivicama sledećih katastarskih parcela: 3863, 3862, 3854, 3853, 3745, 3742, 3741, 3731, 3728, 3727, 3719, 3718, 3710, 3709, 3698, 3697, 3681, 3683, 3676, 3658, 3657, 3642, 3640, 3639, 3627, 3626, 3618, 3617, 3611, 3610, 3603, 3602, 3595, 3591, 3589, 3588, 3583, 3582, 3571, 3570, 3560 i 3559 KO Zasavica do granice sa katastarskom opštinom Salaš Noćajski.

U KO Salaš Noćajski granica se dalje pruža istim smerom severnim ivicama parcela: 1, 3, 6, 7, 10, 14, 17, 18, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 43, 44, 47, 48, 51, 52, 55, 56, 59, 60, 63, 64/1, 64/2, 67, 68, 71, 72, 75, 76, 79, 80, 84, 85, 88, 89, 91, zatim 698, 715, 704, 707, 708, 714 i 718, da bi se u KO Mačvanska Mitrovica severnim ivicama parcela 51/2 i 51/1 spustila do leve obale kanala Zasavica i poklapajući se sa granicom rezervata pružala sve do njene početne tačke.

1.2. Osnovne specifičnosti područja

Osnovnu specifičnost predmetnog područja predstavlja SRP „Zasavica“, kao jedinstven ekosistem, koji zahteva uspostavljanje trajno održivog načina korišćenja i upravljanja prostorom. PPPPN je potrebno omogućiti zaštitu, razvoj, organizaciju i uređenje Rezervata, ali i ostalog područja obuhvaćenog izradom PPPPN, koji zajedno sa Rezervatom odlikuju prirodna i stvorena obeležja koja uslovljavaju predeonu raznovrsnost.

1.2.1. Osnovne specifičnosti SRP „Zasavica“

Autentičnost – I pored intenzivnih meliorativnih zahvata u ovom delu Mačve, Zasavica je uspeła da od rečnog jezera, sačuva svoj autohtoni oblik vodotoka karakterističnog za ravničarske predele. Prokopavanjem kanala Modran kroz Mačvansku Mitrovicu, Zasavica je povezana sa Savom, a izgradnjom brojnih kanala Zasavica se podzemnim putem napaja i drinskom vodom. Njen značaj je u tome što se može svrstati kako u tekuće, tako i u stajaće vode, gde presudnu ulogu igra čovek. Pripada Crnomorskom slivu i jedno je od poslednjih takvih područja, idući od severa ka jugu Srbije.

Reprezentativnost – Prostorom dominira rečni biotop Zasavice, gde se ekološkom nizu smenjuju vodeni i močvarni ekosistemi sa fragmentima poplavnih šuma. U vodi je zabeležena heterogena fitoplanktonska zajednica. U samoj Zasavici i povremeno u kanalu Jovača, prisutne su fitocenoze vodenih makrofita. Sledi močvarna vegetacija, u kojoj se posebno ističe prisustvo zaštićenih vrsta. Sastav i struktura ribljih zajednica odraz je uslova staništa. Sreću se isključivo ciprinidne vrste riba, koje odlikuje specifičan način ishrane i tolerancije na niže nivoe zasićenosti kiseonikom. Slede vlažne i umereno vlažne livade. Kompaktnih šumskih zajednica nema, a potom sledi sprat žbunja. Zasavica, kao sporotekući vodeni ekosistem sa obodnom barskom i vlažnom šumskom vegetacijom i sve većim kultivisanim površinama, pruža optimalne mogućnosti za opstanak vrsta herpeto-ornito i teriofaune, vezanih kako za kopnenu, tako i vodenu sredinu. Prostrana zaštitna zona treba da spreči dalju degradaciju vodenog ekosistema i nekada širokog močvarnog područja koje je sada u nestajanju, a ima veliku ulogu u biološkom diverzitetu područja.

Raznovrsnost – Diverzitet flore, faune i ekosistema ovog područja, ukazuje na činjenicu da se prema ovom bogatstvu moramo odnositi krajnje oprezno, a da se određene ljudske delatnosti i aktivnosti moraju prilagoditi očuvanju i unapređenju ovog područja. Brojne su biljne vrste, a najveći broj pripada grupi taksona širokog rasprostranjenja. Značajno je prisustvo retkih i reliktnih vrsta koje na ovim prostorima rastu na granicama svojih razdvojenih (disjunktnih) areala. Posebno je značajno prisustvo prirodnih retkosti koje su istovremeno i vrste sa spiska „Crvene liste“ flore Srbije.

Integralnost – Integralnost ovog područja ogleda se u povezanosti vodene i kopnene sredine. Vodeni ekosistem je u velikoj zavisnosti od okolnih terestričnih (kopnenih) ekosistema, u kojima je antropogeni uticaj od izuzetne i presudne važnosti. Delovanje abiotičkih i biotičkih faktora čine Zasavicu složenim, dinamičnim i fragilnim (slabim) akvatičnim ekosistemom. Samo prisustvo biljnih i životinjskih vrsta, kao i sastav i struktura njihovih zajednica, ukazuje na potrebu zaštite šireg okruženja Zasavice.

Pejsažne vrednosti – „Lepota“ ovog područja je posledica njegove očuvane ili delimično očuvane raznovrsnosti. Ukoliko se postojeći sklad prirode sačuva, ili pak unapredi zaštitom i mudrim korišćenjem, predstavljao bi potencijal za razvoj turističke ponude, pre svega rekreativne, edukativne i ekološke.

Starost – Zasavica je nastala u atlanskoj fazi holocena, kada je zbog povećane vlažnosti došlo do novih promena položaja, pravaca i međusobnih odnosa korita Save i Drine. Položaj i pravac Zasavice, ukazuju da je ona prvo bila glavno, pa sporedno korito Save, a potom glavno korito, pa mrtvaja Drine.

Očuvanost dobra – Očuvanost dobra je delimično zadovoljavajuća. I pored znatne narušenosti, ovo područje još uvek omogućava opstanak, razmnožavanje i razvoj određenih autohtonih biljnih i životinjskih vrsta i prirodnih retkosti.

2. OBAVEZE, USLOVI I SMERNICE IZ PROSTORNOG PLANA REPUBLIKE SRBIJE I DRUGIH RAZVOJNIH DOKUMENATA

2.1. Obaveze, uslovi i smernice iz planskih dokumenata višeg reda

Prostorni plan Republike Srbije (u daljem tekstu: PPRS), predstavlja planski dokument višeg reda čija se rešenja razrađuju PPPPN. Osnovni cilj je postizanje racionalne organizacije i uređenja prostora, usklađivanjem njegovog korišćenja sa mogućnostima i ograničenjima u raspolaganju prirodnim i stvorenim vrednostima i sa potrebama dugoročnog socijalnog i ekonomskog razvoja.

Prema PPRS osnovni cilj prostorne distribucije stanovništva je uspostavljanje ravnomernijeg teritorijalnog razmeštaja stanovništva, kao i usklađenijih prostorno-demografskih odnosa. To, između ostalog, podrazumeva demografsku revitalizaciju emigracionih, ugroženih i pograničnih područja, kao i različite vidove podrške razvoju depopulacionih područja. U zavisnosti od prostorno-demografskih specifičnosti područja, neophodno je uložiti napor ka podsticanju razvoja u emigracionim i nedovoljno razvijenim područjima i definisati konkretne mere i instrumente za podsticanje održivog i ostvarenje prostorno uravnoteženog razvoja.

Osnovni cilj mreže i funkcije centara je da prostorno-funkcionalni razvoj Republike Srbije bude zasnovan na modelu funkcionalnih urbanih područja, koja će biti instrumenti uravnoteženog ili podnošljivo neuravnoteženog prostornog razvoja Republike Srbije. Prema modelu funkcionalno urbanih područja (u daljem tekstu: FUP) Republike Srbije, Sremska Mitrovica i Šabac su centri FUP-a od državnog značaja kojima gravitiraju naselja sa područja obuhvata PPPPN. U sastavu FUP-a Šabac su naselja jedinice lokalne samouprave Bogatić.

Osnovni cilj razvoja sela i ruralnih područja je povećanje kvaliteta življenja u ruralnim područjima kroz očuvanje, obnovu i održivi razvoj njihove ekonomske, socijalne i ekološke vitalnosti, kao rezultat decentralizacije gradova i opština. Takođe, osnovni cilj komunalnog opremanja i uređenja sela je unapređenje postojećih i izgradnja neophodnih komunalnih sistema koji omogućavaju kvalitetniji život i rad na selu i otvaraju perspektivu razvoja.

Osnovni ciljevi prostorne organizacije i distribucije javnih službi su postizanje socijalne jednakosti i kohezije u dostupnosti i kvalitetu usluga od opšteg interesa, jačanje ljudskih resursa i osposobljavanje lokalnih zajednica za unapređenje usluga od opšteg interesa.

Prema kriterijumima prostorne dostupnosti stanovnici naselja u obuhvatu PPPPN spadaju u kategoriju „građana seoskih naselja u rubnim zonama velikih gradova kojima je dostupnost usluga uslovljena mrežom i kvalitetom lokalnih puteva i kvalitetom javnog prevoza, a vremenska dostupnost usluga, po pravilu, je u okviru ili prelazi granicu od 45 – 60 minuta”.

Jedan od predloženih modela za povećavanje prostorne dostupnosti je upotreba mobilnih usluga („usluga korisniku”), kojima se povećava ponuda i poboljšava kvalitet usluge u naseljima. Svako naselje bi za potrebe obavljanja ovih aktivnosti trebalo da ima odgovarajući objekat/zgradu kao mali multifunkcionalni centar.

Naselja na prostoru obuhvata PPPPN, prema hijerarhijskom nivou naselja, pripadaju naseljima lokalne zajednice, te kao takva prema PPRS treba da organizuju javne službe socijalne zaštite (obavezno dnevne centre, a prema mogućnostima i stacionirane centre za stare), obrazovanja (obavezno predškolsko obrazovanje i osnovno obrazovanje od I – IV razreda, a prema mogućnostima i osnovno obrazovanje V – VIII razreda), zdravstvenu zaštitu (obavezno ambulate, zdravstvene stanice ili mobilne zdravstvene službe, domove zdravlja prema mogućnostima, a apoteke ako postoji interes) i javne službe kulture (biblioteke i knjižare ako postoji interes).

Privredni razvoj će biti osnov integralnog razvoja demografski ugroženih i razvojno stagnirajućih područja. Razvoj privrednih delatnosti će biti zasnovan na oslanjanju na lokalne sirovine i ljudske resurse, uz poštovanje ekološke opravdanosti planiranih aktivnosti. Osnovu razvoja predstavljaće višefunkcionalna poljoprivreda sa dopunskim delatnostima, koje će doprineti oživljavanju poljoprivrede, zadržati postojeće i privući novo stanovništvo i unaprediti ekološki i estetski kvalitet područja. Poseban značaj imaće diversifikacija ruralne ekonomije (turizam, zanatstvo, rekreacija).

Prema PPRS, područje obuhvaćeno PPPPN se nalazi u okviru izdvojenog turističkog klastera Vojvodina. Pripada turističkoj destinaciji sa manjim učešćem celogodišnje ponude: Donji Srem – Posavina. Kao značajan turistički pravac izdvaja se međunarodni plovni put reka Sava, a Sremska Mitrovica je izdvojena kao gradski turistički centar nacionalnog značaja.

Osnovni cilj prostornog razvoja turizma je ostvarivanje koncepta održivog razvoja turizma integrisanjem principa zaštite i uređenja turističkih prostora uz zadovoljavanje potreba nacionalnog nivoa, interesa tržišta i uslova prekogranične saradnje.

Razvoj turizma će se bazirati na formiranju sledećih turističkih proizvoda sa sledećim aktivnostima: turizam specijalnih interesa (lovni, ribolovni, razvoj aktivnosti koja omogućavaju edukaciju), događaji (sportski, kulturno-manifestacioni, i sl.), ruralni turizam (aktivnosti u prirodi – cikloturizam, etno turizam), nautički turizam (aktivnosti vezane za razvoj infrastrukture – marina, pristanište, privezište).

PPRS je definisao prostornu distribuciju poljoprivrede po područjima, a takođe i prioritete poljoprivredne proizvodnje. U pogledu prostorne distribucije i organizacije poljoprivrede, Zasavica se može svrstati u Region I, koji obuhvata ruralne opštine u AP Vojvodini i veći deo Mačve.

Ovaj region se odlikuje povoljnim zemljišnim i klimatskim uslovima, pretežno zadovoljavajućim demografskim potencijalom za kapitalno-intenzivnu proizvodnju, dobrom infrastrukturom i povezanošću sa prerađivačkom industrijom. Reljef je ravničarski, vodeća grana tržišne proizvodnje je ratarstvo, a komplementarne svinjarstvo i živinarstvo.

U pogledu razvoja poljoprivrede na prostoru koji obuhvata PPPPN potrebno je:

- razvoj poljoprivrede bazirati na primeni savremenih metoda proizvodnje i intenzifikaciji proizvodnje, ostvarivanjem višeg stepena iskorišćavanja zemljišta;
- obezbediti uslove za razvoj ribarstva (sportski ribolov);
- razvoj pčelarstva bazirati na nastavku bogate pčelarske tradicije;
- razvoj stočarstva obezbediti kroz optimalnu proizvodnju, vodeći računa o specifičnosti područja.

Osnovni cilj upravljanja šumama u šumskim područjima je održivo (trajno) gazdovanje šumama, što podrazumeva upravljanje i korišćenje šuma i šumskog zemljišta na takav način i u takvom stepenu, da se očuva biodiverzitet, a produktivnost, obnavljanje, vitalnost i potencijal šuma da se dovedu na nivo kojim bi se zadovoljile odgovarajuće ekološke, ekonomske i socijalne potrebe i današnje i budućih generacija, kako na lokalnom, tako i na nacionalnom nivou, vodeći računa da se pri tom ne ugroze i oštete neki drugi ekosistemi.

Zahtevi održivog upravljanja mogu se ispuniti samo ako se obezbede određene pretpostavke, a one obuhvataju sledeće operativne ciljeve:

- unapređivanje stanja šuma;
- povećanje površina pod šumom (pošumljavanjem);

- zadovoljavanje odgovarajućih ekoloških, ekonomskih i socijalnih funkcija šuma;
- međugeneracijska i unutargeneracijska ravnopravnost u odnosu na višenamensko korišćenje šuma.

Plan optimalne šumovitosti za teritoriju Sremskog regiona do 2014. godine iznosi 19,8%, što predstavlja povećanje površina pod šumama sa sadašnjih 61200 ha na 62500 ha.

U odnosu na zaštitu šuma kao prirodnih dobara i zaštitu biodiverziteta, ciljevi (zahtevi održivog upravljanja) se odnose na zaštitu prostora (mesta):

- izuzetnih i jedinstvenih delova prirode (od značaja za naučne, kulturno-obrazovne, rekreativne i dr. svrhe);
- karakterističnih predstavnika pojedinih ekosistema i izrazitih biogeografskih područja, odnosno pojedinih tipova predela;
- prirodnih predela, ambijenata oko kulturno - istorijskih spomenika i
- očuvanje genetskog, specijskog i ekosistemskog biodiverziteta.

Održivo lovno gazdovanje podrazumeva gazdovanje resursima populacija divljači na način i u obimu kojim se trajno održava i unapređuje vitalnost populacije divljači, proizvodna sposobnost staništa i biološka raznovrsnost, čime se postiže ispunjavanje ekoloških ekonomskih, i socijalnih funkcija lovstva održavajući njihov potencijal radi zadovoljenja potreba i težnji sadašnjih i budućih generacija.

Operativni ciljevi uzgoja divljači i razvoja lovstva su:

- značajno povećanje brojnosti populacija sitne divljači;
- povećanje brojnosti krupne divljači, naročito autohtonih i ekonomski najvrednijih vrsta;
- poboljšanje strukture (polne i starosne) populacija krupne divljači i poboljšanje kvaliteta trofeja i
- očuvanje retkih i ugroženih vrsta lovne divljači i ostale faune (sokolovi, orlovi, rode i dr).

Teritorija koju obuhvata PPPPN na osnovu rejoniranja staništa osnovnih vrsta divljači i prostorno funkcionalnog razmeštaja lovno uzgojnih centara na teritoriji AP Vojvodina, pripada području na kome je zastupljena krupna divljač.

Prema PPRS koncepcija razvoja putnog saobraćaja u obuhvatu PPPPN se zasniva na:

- razvoju putnog saobraćaja i putne infrastrukture kao prioriteta ekonomskog i socijalnog razvoja;
- rehabilitaciji i rekonstrukciji mreže regionalnog i opštinskog karaktera.

Unapređenje i razvoj rečnog transporta treba planirati kroz rehabilitaciju unutrašnjih plovniha puteva sa obezbeđenjem čišćenja, produbljivanja, signalizacije i održavanja, rekonstrukcijom, izgradnjom i modernizacijom luka i pristaništa, izgradnjom i uvođenjem rečnog informacionog sistema i izgradnjom marina na savskoj plovnoj mreži. Pristaništa će se graditi na osnovu akata Vlade, a planirati preko odgovarajućih prostornih planova. One bi trebalo da budu locirane van plovnog puta, a njihovo planiranje trebalo bi da bude na nižim nivoima planiranja (lokalnom i regionalnom nivou).

Osnovni cilj u oblasti vodoprivrede je optimizacija sistema vodoprivredne infrastrukture i usklađivanje razvoja vodoprivrednih sistema sa ciljevima očuvanja životne sredine i drugih korisnika prostora.

Na jedinstvenom vodoprivrednom prostoru Srbije razvijaju se dve klase vodoprivrednih sistema: (a) regionalni sistemi za snabdevanje vodom naselja; (b) rečni sistemi – u okviru kojih se realizuju objekti i mere za integralno korišćenje, uređenje i zaštitu voda. Dugoročna strategija vodosnabdevanja u Vojvodini se zasniva na formiranju više regionalnih sistema za vodosnabdevanje koji se oslanjaju na akumulacione prostore površinskih voda i zaštićena izворишта podzemnih voda. Iz njih će se snabdevati najveći broj naselja, kao i oni tehnološki procesi u kojima je neophodna voda najvišeg kvaliteta.

Prostor obuhvaćen PPPPN pripada sledećim regionalnim sistemima za vodosnabdevanje: mačvanskom (izvorište su aluvioni Mačve, Podrinja i Posavine, naselja i opštine koje se snabdevaju su Bogatić, Šabac i Loznica, a deo vode iz ovog regionalnog sistema se upućuje ka Sremu) i sremskom (izvorište su drinski i savski aluvion Jarak – Grabovac, naselja i opštine koje se snabdevaju su Sremska Mitrovica, Ruma, deo Srema iz Beogradskog sistema. Kasnije se predviđa prebacivanje vode sa desne obale Dunava).

Rečne sisteme čine objekti za uređenje vodnih režima, akumulacije, hidroelektrane, retenzije za ublažavanje velikih voda, kanalski sistemi sa ustavama, postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, zahvati vode za razne tehnološke potrebe i navodnjavanje. Prostor obuhvaćen PPPPN pripada sremskom rečnom sistemu (ključne postojeće akumulacije i objekti: kanali Galovica i druge male akumulacije; ključne nove akumulacije, objekti i mere: obnova akumulacija na Fruškoj gori i kanala, Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) naselja).

U oblasti energetike utvrđuju se sledeći ciljevi:

- obezbeđivanje sigurnosti i ekonomičnosti snabdevanja privrede i stanovništva energijom;
- povećanje energetske efikasnosti;
- korišćenje obnovljivih izvora energije;
- smanjenje konflikata između korišćenja energetskih resursa i zaštite životne sredine (naselja, stanovništvo, zemljište itd.) i preduzimanje odgovarajućih mera za saniranje negativnih posledica (otklanjanje šteta, programi rekultivacije /revitalizacije, itd.).

Razvoj i unapređenje telekomunikacionog sistema realizovaće se u skladu sa prostorno-funkcionalnom teritorijalizacijom Republike Srbije, a na osnovu utvrđenih planova razvoja pojedinih telekomunikacionih operatera. Radi efikasnijeg i bržeg razvoja, kao i angažovanja svih potencijalnih izvora finansiranja, pristupiće se:

- potpunoj digitalizaciji telekomunikacionih sistema;
- univerzalni servis svakom domaćinstvu;
- širokopojasni pristup mreži svakom privrednom subjektu, državnim ustanovama, organizacijama i građanima;
- najmanje po jedan mobilni priključak svakom građaninu;
- dostupnost najmanje sedam radio-TV kanala, u digitalnom obliku, do svakog stanovnika;
- potpuna zamena analogne komunikacije kao i digitalne iz starije generacije;
- dogradnja postojeće mreže magistralnih optičkih kablova, a po potrebi rekonstrukcija postojećih relacija (prema karti u

prilogu);

- mreže kablovskih distributivnih sistema (KDS) graditi isključivo prema tehničkim standardima izdatim od strane RATEL-a uz maksimalnu primenu optičkih kablova;
- stalna modernizacija javne mobilne telekomunikacione mreže i uvođenje novih usluga u skladu sa svetskim standardima;
- potpuna pokrivenost teritorije signalom;
- dogradnja postojeće mreže da bi se postigla potpuna pokrivenost teritorije i omogućilo uvođenje svih novih usluga;
- digitalizovanje mreže radiodifuznog sistema;
- uspostavljanje efikasne poštanske mreže;
- primena adresnog koda.

Osnovni cilj je zaštita i unapređenje životne sredine kao osnova uravnoteženog razvoja, korišćenja i uređenja prostora Republike Srbije – zaustavljanje dalje degradacije, preventivna zaštita od svih planiranih aktivnosti koje mogu ugroziti postojeći kvalitet prirodne i životne sredine, uz sanaciju i revitalizaciju ugroženih područja.

Koncepcija zaštite i unapređenja životne sredine zasniva se na:

- očuvanju prirodnih vrednosti, što podrazumeva kvalitetnu životnu sredinu (čist vazduh, kvalitetna voda za piće i ostale potrebe, očuvano poljoprivredno zemljište, postojanost ekosistema i biodiverziteta), zaštita prirodnih vrednosti i nepokretnih kulturnih dobara kroz delotvorno upravljanje zaštićenim područjima;
 - planiranju na osnovama održivog razvoja: planiranje racionalnog korišćenja prirodnih resursa – zemljišta, vode, sirovina i drugih prirodnih resursa uvažavajući „ekološki” kapacitet prostora, povećanje korišćenja obnovljivih izvora energije;
 - načelu industrijske ekologije, pre svega kroz prevenciju i sanaciju, primena principa predostrožnosti za aktivnosti koje mogu da izazovu veći ekološki rizik ili neizvesnost, primena sanacionih mera u degradiranim i zagađenim područjima;
 - proceni uticaja planova, programa, objekata i aktivnosti na životnu sredinu, kao osnovu za planiranje mera zaštite.
- Integrisanje zaštite životne sredine u sektore planiranja, projektovanja i izgradnje, kroz instrumente procene uticaja (strateške procene uticaja za planove i programe, procene uticaja za projekte);
- uspostavljanju zaštitnih zona i zaštitnih rastojanja, oko objekata sa povećanim zagađivanjem i rizikom za životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Osnovni cilj u okviru upravljanja otpadom je razvijanje održivog sistema u cilju smanjenja zagađenja životne sredine i degradacije prostora.

PPRS u oblasti upravljanja otpadom definisana je neophodnost udruživanja opština radi zajedničkog upravljanja otpadom čime će se uspostaviti sistem regionalnih centara za upravljanje otpadom. Regionalni princip obuhvata sakupljanje otpada, izgradnju regionalnih deponija za najmanje 20 godina, separaciju reciklabilnog otpada, izgradnju transfer stanica, kao i izgradnju postrojenja za kompostiranje. Istovremeno, neophodno je raditi na sanaciji postojećih zvaničnih odlagališta otpada koje predstavljaju rizik po životnu sredinu i izraditi regionalne i lokalne planove upravljanja otpadom kojima će biti definisano upravljanje otpadom u skladu sa Strategijom upravljanja otpadom.

Osnovni cilj je integralno upravljanje prirodnim nepogodama i tehnološkim udesima kao osnova za obezbeđenje uslova za efikasan prostorni razvoj, očuvanje ljudskih života i materijalnih dobara. U tom smislu, neophodno je stvoriti dobro organizovane i opremljene službe koje će moći da uspešno rade na prevenciji od ovih katastrofa, kao i na odbrani i otklanjanju posledica, ukoliko se jave.

Koncepcija zaštite od prirodnih nepogoda i tehnoloških udesa – savremeni koncept zaštite i upravljanja, polazi od činjenice da je na svim nivoima i u svim fazama planiranja potrebno definisati prihvatljiv nivo rizika od prirodnih nepogoda i tehnoloških udesa, pa zatim sistemom preventivnih, organizacionih i drugih mera i instrumenata intervenirati u cilju sprečavanja njihovog nastanka, odnosno smanjivanja posledica nepogoda na prihvatljiv nivo. Da bi se mogla izvršiti pravilna procena stepena povredivosti prostora, odnosno ograničenja za njegovo korišćenje, potrebno je pristupiti izradi katastra ugroženosti prostora od prirodnih nepogoda u funkciji prostornog planiranja.

Osnovni cilj usaglašavanja prostornog razvoja sa potrebama odbrane je stvaranje prostornih uslova koji će u potpunosti odgovarati potrebama savremenog sistema odbrane, radi sigurnog funkcionisanja u uslovima ugrožavanja bezbednosti.

Osnovni ciljevi zaštite i održivog korišćenja prirodnog nasleđa su: očuvanje i unapređenje biološke raznovrsnosti, vrednosti geonasleđa i razvoj javnih funkcija zaštićenih područja, prvenstveno u oblasti naučnoistraživačkog i obrazovnog rada, kulture, sporta i rekreacije; održivi razvoj zaštićenih područja i ostvarenje dobrobiti lokalnih zajednica kroz plansko, kontrolisano i ograničeno korišćenje prirodnih resursa i prostora kao građevinske kategorije, razvoj turizma i poljoprivrede; povezivanje i usklađivanje nacionalnog sa međunarodnim sistemom zaštite prirode.

Koncepcija zaštite, uređenja i korišćenja prirodnog nasleđa zasniva se na uspostavljanju nacionalne ekološke mreže i identifikaciji područja za evropsku ekološku mrežu NATURA 2000, kao i izgradnji efikasnog sistema upravljanja područjima koja su obuhvaćena navedenim mrežama. Zaštićena područja biće najvećim delom prostorno uključena u površine ekološki značajnih područja, odnosno u područja evropske ekološke mreže NATURA 2000.

U cilju jačanja prekogranične saradnje Republike Srbije, Zasavica u planskom periodu kao zaštićeno područje ima poseban značaj.

Osnovni cilj i principi daljeg razvoja u odnosu na biodiverzitet je održivo korišćenje bioloških resursa.

Koncepcija razvoja zaštite biodiverziteta će se zasnivati na:

- zaštiti biodiverziteta kroz sistem zaštite prirode u okviru zaštićenih prirodnih dobara;
- zaštiti velikog broja pojedinačnih divljih biljnih i životinjskih vrsta;
- uspostavljanju tzv. „ekoloških mreža”;
- identifikaciji staništa od nacionalnog i međunarodnog značaja.

Osnovni cilj zaštite, uređenja i razvoja predela su raznovrsni, visoko kvalitetni i adekvatno korišćeni predeli i fizički uređena, za život i boravak prijatna ruralna i urbana naselja i gradovi, razvijenog identiteta zasnovanog na poštovanju i afirmaciji

prirodnih i kulturnih vrednosti.

Koncepcija zaštite, uređenja i razvoja predela podrazumeva različite pristupe obezbeđivanja kvaliteta predela:

- razvoj usklađen sa specifičnim razvojnim i regionalnim karakterom predela i fizičkom strukturom naselja na celoj teritoriji;
- promocija, zaštita i održivo korišćenje proglašenog prirodnog i kulturnog nasleđa (predela i prirodnih i kulturnih vrednosti u naseljima) i njihovo povezivanje u prostoru (lokalne, regionalne, državne ekološke i kulturne mreže);
- jačanje i promovisanje postojećih i kreiranje novih vrednosti u prostorima u kojima je vrednost predela i ambijenata naselja od posebnog značaja za razvoj (turistička, kulturna područja) i/ili predstavljaju deo internacionalnih mreža i pograničnih oblasti;
- sanacija i kreiranje novih vrednosti u prostorima u kojima je vrednost predela u potpunosti degradirana, pa je moguća restauracija ili kreiranje novih vrednosti;
- minimiziranje negativnih i stimulisanje pozitivnih uticaja novog razvoja na karakter i diverzitet predela u prostorima sa razvojnim prioritetom.

U odnosu na specifične karakteristike makro-regiona, AP Vojvodina pripada vojvođansko – panonsko – podunavskom makroregionu.

Osnovni cilj je da se kulturno nasleđe artikuliše kao razvojni resurs, zaštiti, uredi i koristi na način koji će doprineti uspostavljanju regionalnog i lokalnog identiteta sa evropskim standardima zaštite.

Koncepcija prostornog razvoja polazi od politike očuvanja i konzervacije kulturnog nasleđa kao resursa koji ima ulogu u akcijama za očuvanje okruženja, stvarajući dinamičnu zajednicu i održivu lokalnu ekonomiju. Osnovni elementi koncepcije prostornog razvoja su i stimulisanje novih, ekonomski isplativih aktivnosti, povećanje konkurentnosti kulturnog područja, stvaranje novih i snažnih vizija o kulturnom diverzitetu nasleđa, konzervacija kulturnog nasleđa, održivi razvoj i društveno održiva zaštita, gde se podrazumeva da kulturno nasleđe doprinosi kvalitetu života i kulturnom identitetu lokalnih zajednica.

2.2. Smernice iz drugih razvojnih dokumenata

U toku izrade PPPPN korišćena je mnogobrojna planska, studijska, stručna, naučna, tehnička i druga dokumentacija.

Smernice za uređenje prostora koji obuhvata PPPPN iz drugih razvojnih dokumenata su zaštita i uređenje prostora, posebno SRP „Zasavica” koji je u režimu II stepena zaštite, održivi razvoj turizma u funkciji promovisanja prirodnih vrednosti i unapređenje stanja životne sredine u Rezervatu (uređenje vodnog režima Zasavice i produbljivanje korita vodotoka na ugroženim deonicama, revitalizacija ugroženih staništa, preduzimanje mera zaštite u skladu sa rezultatima biomonitiranja i monitoringa, zamena alohtonih dendroloških vrsta autohtonim, uklanjanje alohtone flore).

Korišćena dokumentacija i ekspertize:

- Predlog za zaštitu prirodnog dobra „Zasavica” kao specijalnog rezervata prirode, Zavod za zaštitu prirode Srbije, Novi Sad, 1996. godina;
- Program zaštite i razvoja SRP „Zasavica” za period 2007 – 2011. godine, Pokret gorana Sremska Mitrovica, Sremska Mitrovica 2006. godina;
- Plan i program zaštite i razvoja SRP „Zasavica” za 2008. godinu, Pokret gorana Sremska Mitrovica, Sremska Mitrovica 2007. godina;
- Studija izvodljivosti – Zasavica, podrška lokalnoj privredi kroz održivi turizam, Pokret gorana Sremska Mitrovica, Sremska Mitrovica 2007. godina;
- Zaštićena prirodna dobra i ekoturizam Vojvodine, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno-matematički fakultet, Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo, Novi Sad, 2004. godina;
- Idejni projekat uređenja vodnog režima Zasavice, specijalnog rezervata prirode sa aspekta integralnog očuvanja i unapređenja životne sredine, Institut za vodoprivredu „Jaroslav Černi” Beograd, Beograd 2007. godina;
- Projekat revitalizacije „Pačije bare” u okviru SRP „Zasavica”, Pokret gorana Sremska Mitrovica, Sremska Mitrovica 2008. godina;
- „Zasavica 2001” – Monografija, Prirodno-matematički fakultet, Institut za biologiju i Goransko-ekološki pokret Sremska Mitrovica, Sremska Mitrovica 2001. godina;
- Zbornik naučno-stručnog skupa „Zasavica 2007.”, Pokret gorana Sremska Mitrovica, Prirodno-matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Zavod za zaštitu prirode Srbije, Sremska Mitrovica 2007. godina;
- Monitoring osetljivih ekosistema ugroženih biljnih i životinjskih vrsta na području AP Vojvodina, Zavod za zaštitu prirode Srbije, Novi Sad, 2008. godina;
- Monitoring kvaliteta životne sredine, prema podacima Pokrajinskog sekretarijata za zaštitu životne sredine i održivi razvoj;
- Međunarodni projekat „Matra”, Zaštita i upravljanje SRP „Zasavica” kao sredstvo za održivi ruralni razvoj – pilot projekat za integraciju upravljanja vlažnim područjima i ruralnog razvoja u Srbiji, Holandska fondacija DLO/WAGENINGEN INTERNATIONAL, Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Pokret gorana Sremska Mitrovica i Orbison, 2009. godina;
- Slobodan Puzović, Značajna područja za ptice u Srbiji, RS Ministarstvo životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja, Zavod za zaštitu prirode Srbije i APV Pokrajinski sekretarijat za zaštitu životne sredine i održivi razvoj, Beograd 2009. godina;
- Posebna osnova gazdovanja šumama za GJ „Stara Rača – Banov Brod – Martinački poloj – Zasavica”, JP „Vojvodinašume”, ŠG „Sremska Mitrovica”;
- Posebna osnova gazdovanja šumama za GJ „Posavlje”, JVP „Vode Vojvodine” Novi Sad;
- Posebna osnova gazdovanja šumama za GJ „Drinsko-Savske ade”, JP „Srbijašume” Beograd, ŠG „Boranja” Loznica;
- Vodoprivredna osnova Republike Srbije, 2002. godina, Institut za vodoprivredu „Jaroslav Černi”.

Za izradu PPPPN relevantna je sledeća planska i urbanistička dokumentacija:

- Prostorni plan opštine Sremska Mitrovica („Službeni list grada Sremska Mitrovica”, broj 9/09);

- Plan generalne regulacije Grada Sremska Mitrovica, Lačarak i Mačvanska Mitrovica („Službeni list grada Sremska Mitrovica”, broj 11/09);
- Generalni plan mreže infrastrukture sa elementima regulacionog plana dalekovoda 110KV „Sremska Mitrovica 2 – Bogatić” i izgradnja TS 110/20 KV „Mačvanska Mitrovica” na području opštine Bogatić („Službeni list opštine Bogatić”, broj 25/02).

Korišćena stručna, studijska, naučna i tehnička dokumentacija je pružila brojne podatke o prostoru koji obuhvata PPPPN, posebno o SRP „Zasavica”, što je potkrepljeno i obilascima ukupnog prostora i kontaktima sa Upravljačem nad ovim prirodnim dobrom (Pokret gorana Sremska Mitrovica) i nadležnom institucijom za zaštitu prirode.

Doneti planovi, kao i oni u fazi izrade (PPRS, Nacrt plana, 2010. godine, Prostorni plan opštine (PPO) Sremska Mitrovica, PPO Bogatić i Generalni urbanistički plan (GUP) Sremske Mitrovice – planovi u izradi), dali su brojne informacije o prostoru i usmerili buduća prostorna rešenja.

3. SKRAĆENI PRIKAZ POSTOJEĆEG STANJA SA SWOT ANALIZOM

3.1. Skraćeni prikaz postojećeg stanja

3.1.1. Prirodni uslovi područja

Geološke i geomorfološke karakteristike

Područje obuhvaćeno PPPPN nalazi se na području severne Mačve. Oblast Mačve predstavlja široku tektonsku potolinu, ograničenu na zapadu donjim tokom Drine, na severu i istoku laktastom okukom Save, a na jugu masivom Cera. Glavni geomorfološki oblik je aluvijalna ravan Save, na kojoj se zapažaju uske i izdužene depresije i grede. U depresijama se voda obično duže zadržava čineći brojne bare. Grede nastale od rečnog materijala (pesak, šljunak), predstavljaju više i oceditije zemljište na kojem su podignuta mačvanska sela zaštićena od visokih voda nasipima uz rečno korito. Ova ravnica sastoji se pretežno od drinskog, a u severnom delu i od savskog nanosa. Visina terena se kreće od 75 – 95 m.n.v. koji je blago nagnut od juga ka severu.

Hidrološke karakteristike

Prirodni vodotoci koji imaju najveći značaj na prostoru obuhvata PPPPN su reke Sava i Drina. Nizvodno od ušća Drine, Sava znatno menja svoje osobine, jer Drina donosi velike količine vode, peska i šljunka, te menja proticaj i sastav dna korita Save. Usled uspora vode Save, drinski pesak i šljunak se talože već na 1-2 km nizvodno od ušća. Sava na svom krivudavom toku ima mali pad, sporo teče, pa zbog toga taloži mnogo nošenog materijala od koga stvara brojna ostrva - ade i peščane sprudove.

Ostali vodotoci gravitiraju prema reci Savi i imaju neujednačen proticaj u toku godine. Površinska hidrografija Mačve je značajno izmenjena melioracijama.

Zasavica se pruža pravcem jugozapad-severoistok, a nastaje kod naselja Banovo Polje spajanjem voda Duboke Jovače i kanala Prekopac. Kod Mačvanske Mitrovice se preko kanala Modran uliva u Savu, prihvatajući vode pritoke Batar i njenom pritokom Žuravom. Celo područje uz Zasavicu (i Savu) obiluje barama i močvarama.

Za vodotok Zasavicu, najbitnije hidrološke podloge vezane su za prosečne, odnosno minimalne doticaje. Prosečni doticaji su značajni, jer daju granice u kojima se definiše uslov održivosti ekosistema, dok su minimalni doticaji vezani za dobijanje bilansa nedostajućih količina vode. Na količinu vode utiču i ispuštene vode iz naselja i industrije, pa to nešto povećava prirodan oticaj sa sliva.

Klimatske karakteristike

U klimatskom pogledu, prostor obuhvaćen PPPPN pripada umereno-kontinentalnoj klimatskoj zoni sa jače izraženim kontinentalnim osobinama. Može se oceniti kao povoljna životna sredina sa agroklimatskog, turističko-rekreativnog i biogeografskog aspekta.

Za sagledavanje klimatskih prilika, poslužili su podaci sa meteorološke stanice u Sremskoj Mitrovici za period 1991 – 2006 godine (RHMZ).

Prema ovim podacima srednja godišnja temperatura vazduha je 11,4°S, a srednje mesečne oscilacije od 0,2°S u januaru do 21,7°S u avgustu. Srednji datumi prvog i poslednjeg dana sa minimalnom temperaturom <0°S su 25. oktobra i 2. aprila, sa najčešćom minimalnom temperaturom tokom januara.

Srednja godišnja suma osunčavanja za osmatrani period iznosi 2093,5 časova, najviše u julu 287,9 časova, a najmanje u decembru 49,2 čas.

Padavine su zajedno sa temperaturom vazduha, jedan od najvažnijih klimatskih elemenata. Od godišnje sume padavina i njihove raspodele po mesecima, zavisi razvoj živog sveta i bogatstvo podzemnih i površinskih voda. Prosečna godišnja količina padavina je 127,3 mm, prosečan broj dana sa snegom 23,6, dok je prosečan broj dana sa snežnim pokrivačem 32,2. Godišnji prosek relativne vlažnosti vazduha je 76%.

U pomenutom periodu, najčešći vetrovi na ovom području se javljaju iz pravca istoka-severoistoka (142%) i sa zapada-severozapada (112%). U pogledu prosečnih brzina, najveću brzinu imaju vetrovi iz severozapadnog pravca 3,2 m/sec i severnog 2,8 m/sec.

Seizmika

Prema karti makroseizmičke rejonizacije izdate od strane Seizmološkog zavoda Srbije u Beogradu 1987. godine za povratni period od 100 i 200 godina, područje obuhvaćeno PPPPN se nalazi u zoni od 7° MSS.

Pedološke karakteristike

Posmatrano područje koje obuhvata PPPPN u celosti se nalazi u ratarsko-stočarskom makroreonu, koji obuhvata nizijske i uravnjene abrazione oblasti, veće rečne doline i druge terene na kojima preovlađuju plodna zemljišta.

U istočnim i centralnim delovima posmatranog područja, preovlađuju različiti tipovi černoze, koji je u celini najzastupljenije zemljište. U severnim delovima posmatrane celine (priobalje Save) i zapadnim delovima (priobalje Drine), preovlađuju plodni aluvijalni nanosi. U značajnoj meri javljaju se livadske i ritske crnice i gajnjače, dok su ostali tipovi zemljišta prisutni samo fragmentarno, u naznakama.

3.1.2. Prirodne vrednosti područja

3.1.2.1. Prirodni resursi

Poljoprivredno zemljište

Poljoprivredno zemljište čini značajan procenat od 72,93% u odnosu na ukupnu površinu posmatranog područja, a površine pod njivskim kulturama učestvuju sa 65,17% u ukupnoj površini. Udeo površina pod njivama približno je sličan i varira od 56,44% u KO Crna Bara, do 78,81% u KO Noćaj. Izuzetak predstavlja Mačvanska Mitrovica, koja ima izuzetno veliko građevinsko područje, a izrazito malu površinu katastarske opštine, pa površine pod njivskim kulturama zauzimaju samo 33,08% ukupne površine.

Sve ostale kategorije poljoprivrednog zemljišta su neuporedivo manje zastupljene. Površine pod pašnjacima zauzimaju 3,76% ukupne teritorije, ali jako variraju – od KO Salaša Noćajskog, gde nisu ni registrovane kao kategorija, do KO Zasavica gde čine blizu 15% ukupne površine.

Voćarsko-vinogradarska zemljišta su vrlo ujednačeno zastupljena po katastarskim opštinama, a zahvataju 2,38% ukupne teritorije.

Šume i šumsko zemljište

Potencijali planskog područja su šume i šumsko zemljište koje se nalaze u Rezervatu, kao i šume i šumsko zemljište van područja Rezervata, u ukupnoj površini od 2172,78 ha i sa šumovitošću od 11,95%, prema podacima Republičkog geodetskog zavoda, Služba za katastar nepokretnosti iz 2008. godine.

Tabela br. 2. Šume i šumsko zemljište na prostoru jedinica lokalne samouprave

R. br.	KO u okviru j.l.s. Sremska Mitrovica	Površina ha	%
1.	Zasavica	206,68	8,56
2.	Salaš Noćajski	198,54	7,45
3.	Ravnje	364,90	16,09
4.	Radenković	254,15	17,57
5.	Noćaj	250,55	8,16
6.	Mačvanska Mitrovica	2,14	0,70
Ukupno		1.276,96	10,49

R. br.	KO u okviru j.l.s. Bogatić	Površina ha	%
1.	Crna Bara	625,37	16,83
2.	Banovo Polje	270,45	11,80
Ukupno		895,82	14,91
Svega		2.172,78	11,95

Šume su najzastupljenije u KO Crna Bara sa ukupnom pošumljenošću od 625,37 ha ili 16,83%, a u KO Radenković ukupna pošumljenost iznosi 254,15 ha ili 17,57%.

Šume i šumsko zemljište Rezervata

Na području Rezervata, nosioci korišćenja šuma i šumskog zemljišta su JP „Vojvodinašume” ŠG „Sremska Mitrovica” sa ukupnom površinom od 144,02 ha, sa obraslom površinom od 128,42 ha. Ovim šumama se gazduje preko Posebne osnove gazdovanja šumama za GJ „Stara Rača – Banov brod – Martinački poloj – Zasavica”. Osim državnih, u Rezervatu su zastupljene i privatne šume za koje ne postoje numerički podaci.

Na teritoriji Rezervata zastupljena je vegetacija ritskih šuma. Na nižim terenima su šumske zajednice vrba, a na višim terenima topola, autohtonog i antropogenog porekla. U podrastu se javljaju američki jasen, bagrem, kupina i trska.

Šume i šumsko zemljište van Rezervata

Na prostoru van Rezervata, u okviru njegove zaštitne zone i ostatka prostora u obuhvatu PPPPN, površine pod šumama se najvećim delom nalaze uz vodotoke reke Save i Drine. Imaju proizvodno-zaštitnu funkciju i štite obalu, odnosno nasip od štetnih dejstava visokih voda i regulišu klimatske faktore. Šume su uglavnom mešovite sastojine topole, vrbe, bagrema, jasena, autohtonog i antropogenog porekla.

Ovim šumama gazduju JP „Vojvodinašume” ŠG „Sremska Mitrovica” sa ukupnom površinom od 76,85 ha od čega je obraslo 65,42 ha (GJ „Stara Rača – Banov Brod – Martinački poloj – Zasavica”), JP „Srbijašume” ŠG „Boranj” Loznica sa ukupnom površinom od 233,19 ha od čega je obraslo 200,07 ha (GJ „Drinsko – savske ade”) i VP „Sava” iz Šapca sa ukupnom površinom od 27,10 ha od čega je obraslo 27,04 ha (GJ „Posavlje”), što čini ukupno 337,14 ha. Šume okruženja, sem neravnomernog rasporeda, karakteriše i slaba povezanost sa šumama Rezervata.

Razlika u površini pod šumama i šumskim zemljištem između podataka po katastru i onih kojima raspolažu JP „Vojvodinašume” (ŠG Sremska Mitrovica), JP Srbijašume” (ŠG „Boranja” Loznica) i JP „Vode Vojvodine (VP „Sava” Šabac), nastala je usled neažurnosti ovih institucija u pogledu neprijavljenih ili nesprovedenih promena korišćenja zemljišta).

Lovna i ribolovna fauna

Lovna fauna

Na površinama koje obuhvata PPPPN se nalazi lovište „Srem – Mačva” koje pripada lovačkom udruženju iz Sremske Mitrovice. U lovištu su zastupljene brojne vrste sisara i ptica, kao i retke i ugrožene vrste (vidra, hermelin, lasica, sove, orlovi, sokolovi, jastrebovi, čaplje i dr.) koje su trajno zaštićene.

Ribolovna fauna

Sve vodene površine, osim onih koje leti presuše, predstavljaju potencijalne ribolove površine.

Hidrološki faktori, količina organske produkcije, vodni i temperaturni režim i hemizam voda, uslovili su strukturu i karakteristike ribljeg fonda. Istraživanja ukazuju da su ove vode naseljene pretežno ribama iz familije šarana. Zabeleženo je i prisustvo štuke, bodorke, crvenperke, babuške, patuljastog somića i sl.

Mnogi kompleksni razlozi, kao što su narušen ekosistem, preterani izlov i hemijska zagađenja u našim vodama, znatno su razredili riblje vrste kao što su karaš, linjak, čikov i druge. Zasavica se, međutim, u najvećoj meri očuvala od svih negativnih uticaja, sačuvavši raritetne vrste riblje faune. Najpoznatija vrsta je endemična, specifična riba plućašica *Umbra krameri* – mrguda.

Sportski ribolov je dozvoljen na rekama Savi i Drini, pa i na samoj Zasavici. Na ovom području ne postoji komercijalno uzgajalište riba.

Podzemne vode

Prostor obuhvaćen PPPPN u hidrogeološkom smislu pripada području Srema, Mačve i Posavo – Tamnave, čije hidrogeološke granice predstavljaju južni deo Fruške gore na severnom i Dunav na severoistočnom delu terena. Južna granica predstavlja rasprostranjenje vodonosnih sredina na severnim padinama Pocerine, a zapadnu granicu u Mačvi čini Drina, dok su u području Srema praktično sve akumulacije podzemnih voda jedinstvene.

Značajan potencijal predstavljaju velike rezerve podzemnih voda, dobrog kvaliteta. Na ovom području se nalazi više tipova izdanskih voda, sa velikim rezervama, u različitim geološkim sredinama: freatska izdan u kvartarnim jezersko-aluvijalnim sedimentima, subarterska i arterska izdan u neogenim sedimentima i karstna izdan u krečnjacima, koji su pokriveni neogenim sedimentima. Glavni akviferi podzemnih pijaćih voda su aluvijalni sedimenti Drine i Save. Posebno je značajno priobalje Drine, na potezu između Badovinaca i Prnjavora do Crne Bare i Ravnja. Rezerve podzemnih voda prevazilaze potrebe ovog područja, pa bi u budućnosti mogle imati veliki značaj za vodosnabdevanje onih prostora i naselja, koji ne raspolažu dovoljnim količinama vode za piće. Vodoprivrednom osnovom Srbije područje Mačve je označeno kao izvoriste visokokvalitetnih voda, za potrebe vodosnabdevanja širih područja i izgradnju regionalnih i međuregionalnih vodovodnih sistema, sa mogućnošću povezivanja sa beogradskim, novosadskim i južnobačkim sistemom.

Na području Mačve osnovnu vodonosnu sredinu predstavljaju šljunkovite i šljunkovito-peskovite naslage mlađeg i starijeg kvartara koje su skoro na celom terenu direktno povezane. Debljina ovih naslaga je najveća duž toka Drine od Badovinaca i Prnjavora do Crne Bare i Ravnja i iznosi 50 do 75 metara. U drugim delovima Mačve vodonosne sredine predstavljene su peskovito-šljunkovitim naslagama debljine 20 do 40 metara.

Subarteske-arteske izdani na području Mačve, formirane su u kompleksu peskovitih i peskovito-šljunkovitih pliocenskih naslaga u naizmeničnom smenjivanju sa alevritima i alevritskim glinama do dubine 270 metara. Ove izdani sa subarteskim i arteskim izdanima u području zapadnog Srema čine jedinstvene akumulacije.

Mineralne sirovine

Na području koje obuhvata PPPPN se nalaze rezerve geotermalnih voda iz kojih se dobija geotermalna energija, ali i rezerve građevinskog materijala (šljunka i peska).

Dobijeni rezultati započetih osnovnih geotermalnih istraživanja su povoljni. Temperature voda sa ovih bušotina se kreću u rasponu od 30So do 78So, a područje opštine Bogatić je izdvojeno kao izuzetno perspektivno. Geotermalna energija predstavlja obnovljiv i ekološki čist energetske resurs.

Na ovom prostoru je izvedeno nekoliko istražnih bušotina od strane Rudarsko-geološkog fakulteta iz Beograda (u periodu od 1981–1991. godine). Osnovna geotermalna istraživanja u Mačvi, na teritoriji opštine Bogatić, nisu završena, ali je ono izdvojeno kao izuzetno perspektivno, naročito prostor Dublje – Bogatić.

Tabela br. 3. Geotermalne bušotine na prostoru koji obuhvata PPPPN

Opština	Lokacija	Oznaka bušotine	Kapacitet (l/sec)	Temperatura (C)	Dubina bušotine (m)
Sr. Mitrovica	Ležimir	Lez-1/H	1	23	350
Bogatić	Belotić	BBe-1	25	35	450
Bogatić	Bogatić	BB-1	37,5	75	475
Bogatić	Bogatić	BB-2	61	78	618
Bogatić	Dublje	BD-1	15	50	400
Bogatić	Metković	BMe-1	11	63	627

Na ovom području do sada je dato desetak rešenja za izvođenje hidrogeoloških i geološko-geotermalnih istraživanja u cilju ocene uslova i mogućnosti eksploatacije geotermalnih voda, geotermalne energije i podzemnih voda.

Rezerve šljunka i peska se nalaze na području cele Mačve (kvartarni aluvijalni sedimenti) i neposredno pored korita Drine uz obalu kao i u samom rečnom koritu. Debljina ovih naslaga iznosi od 2 – 10 m. Eksploatacija šljunka se vrši iz korita reke Drine, sa rečne obale i inudacionog pojasa.

3.1.2.2. Zaštićena prirodna dobra

Na prostoru koji obuhvata PPPPN se nalaze zaštićena područja (SRP „Zasavica” i Spomenik prirode „Hrast Zeke Buljubaše”) i područja predviđena za zaštitu (područja očuvanih prirodnih celina kao staništa zaštićenih i strogo zaštićenih divljih vrsta uz Drinu i Savu, stablo belog duda u Salašu Noćajskom i ekološki koridori).

Zaštićena područja, Specijalni rezervat prirode „Zasavica”

Na prostoru SRP „Zasavica”, ukupne površine 670,99 ha, uspostavljen je režim II stepena zaštite. Oko Rezervata prirode ustanovljena je zaštitna zona čija površina iznosi 1.150 ha. Rezervat se nalazi na području jedinica lokalne samouprave Sremska Mitrovica i Bogatić, sa ukupno šest katastarskih opština, od kojih su najveće Zasavica (51,6 % ukupne zaštićene površine) i Radenković (22,9%), obe na području Sremske Mitrovice.

Prostorom dominira rečni biotop, koga čini rečica Zasavica ukupnoj dužini od 33,1 km i pritoka Batar.

Zasavica se snabdeva vodom iz Save (diktirani vodni režim sa branom kod Mačvanske Mitrovice), podzemnim putem se napaja vodom iz reke Drine i gravitaciono sa planine Cer. Zasavica je primer specifičnog vlažnog staništa, izuzetno retkog i ugroženog u pripadajućem biogeografskom regionu, na dodiru srednjeevropske i jugoistočnoevropske šume sa stepom. Predstavlja ostatak bogatstva nekadašnjih prostranih vlažnih staništa Mačve. Živi svet je bogat, raznovrstan, specifičan i jedinstven. U ekološkom nizu smenjuju se vodeni i močvarni ekosistemi sa fragmentima poplavnih livada i šuma. Mirna i pitoma, kao reka ravnice, omogućila je opstanak brojnom i raznovrsnom biljnom i životinjskom svetu. Stanište je za preko 250 vrsta fitoplanktona, 190 vrsta zooplanktona, 60 vrsta gljiva, preko 700 vrsta viših biljaka, 23 vrste riba, 13 vrsta vodozemaca, 14 vrsta gmizavaca, 230 vrsta ptica i oko 30 vrsta sisara.

Zasavica obezbeđuje opstanak značajnom broju ranjivih, ugroženih i krajnje ugroženih vrsta i ugroženih ekosistema (prema klasifikaciji IUCN iz 1994. i 2007. godine).

Glavno obeležje vegetaciji ovog područja daju bogate, vrlo često monodominantne sastojine testerice (*Stratiotes aloides*). Šumsku vegetaciju izgrađuju razne hidrofilne šume poljskog jasena sa različitim učešćem topole, vrbe i crne jove. Za biljku aldrovandu (*Aldrovanda vesiculosa*), Zasavica je jedino stanište u Srbiji.

Brojne insektske vrste, osim što su od značaja za biološki diverzitet područja, imaju i značaj u lancima ishrane, oprašivanju i redukciji brojnosti štetnih vrsta.

Evidentirano je više vrsta riba, sa izrazitom dominacijom autohtonih vrsta. Status ovih vrsta je na prelazu iz ranjivih u ugrožene. Poznavanje diverziteta riba i njihovo recentno stanje, ukazuje na procese koji su se odigrali tokom istorije i ekološke promene koje se odigravaju, a reintrodukcijom je moguće obogaćenje ihtiogenofonda. Za ribu mrgudu (*Umbra krameri*), Zasavica je prvo registrovano i jedno od dva staništa u našoj zemlji.

Od evidentiranih vrsta vodozemaca i gmizavaca, sve vrste su ranjive i pripadaju prirodnim retkostima.

Zabeležen je znatan broj gnezdarica, a od ptica grabljivica prisutne su samo obične i široko rasprostranjene vrste. Lokaliteti „Valjevac” i „Saxak”, najznačajniji močvarni delovi sa poplavnom zonom pod tršćacima i vrbacima, jesu staništa raznovrsnoj fauni ptica (prvenstveno iz roda šljukarica). Prema „Crvenoj listi” ptica Vojvodine, na Zasavici su prisutne i vrste iz grupe „ugroženijih” i iz grupe „ugroženih”.

Prisustvo vidre koja je ugrožena u celoj Evropi konstatovano je samo na osnovu kožica ulovljenih primeraka. U Rezervatu je uspešno realizovan „Projekat reintrodukcije dabra” (*Castor fiber* L.).

Očuvanost izvornih pejzaža, autentična folklorna obeležja i kulturno-istorijski spomenici, predstavljaju Zasavicu kao jedinstvenu i zaokruženu turističku celinu.

Ovaj Rezervat učestvuje i u programu očuvanja starih i retkih rasa domaćih životinja, što je važno za očuvanje i održivo korišćenje genetičkih resursa. U pitanju su: rasa svinja lasasta mangulica, balkanski magarac i goveda podolske rase.

Podolci se u Zasavici gaje u slobodnom prostoru na pašnjaku „Valjevac” površine 300 ha, gde se trenutno nalazi 50 primeraka. Sva grla podolske rase su obuhvaćena programom očuvanja životinjskih vrsta u okviru Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede.

Najzastupljeniji vid korišćenja prostora su turizam, poljoprivreda, a u manjoj meri šumarstvo i sportski ribolov.

U Rezervatu je, između ostalog, zabranjeno povećanje površina pod zasadima plantažnih topola, a predviđena je i zamena postojećih euroameričkih topola autohtonim vrstama.

Rezervat ima ekološki značaj u funkciji očuvanja različitih tipova vegetacije i raznovrsnih životnih zajednica vezanih za vodu, močvarne, livadske, šumske i agrikulturne zajednice. Ovaj specifičan biotop, pruža mogućnosti za praćenje inter i intraspecijskih odnosa, kao i odnosa prema životnoj sredini.

Spomenik prirode „Hrast Zeke Buljubaše”

Zaštićeno stablo hrasta nalazi se na ulazu u selo Ravnje, sa desne strane puta iz pravca sela Zasavica, ispred kuće br. 65 u Ulici Janka Jovanovića – Španca. Spomenik prirode „Hrast Zeke Buljubaše” prvi put stavljen je pod zaštitu rešenjem Skupštine opštine Sremska Mitrovica broj 011-15/79-02 („Službeni list opština Srema”, broj 2/79). Revizija ovog prirodnog dobra urađena je 2005. godine, a novi akt o zaštiti je u postupku.

Ovaj spomenik prirode obuhvata stablo hrasta i prostor projekcije krošnje na zemlju. Pripadajući prostor se nalazi na k.p. 1321 KO Ravnje, jedinica lokalne samouprave Sremska Mitrovica.

Područja predviđena za zaštitu

Stablo belog duda

Prirodno dobro predviđeno za zaštitu je stablo belog duda (*Morus alba*) koje se nalazi u dvorištu Srpske Pravoslavne Crkve Opštine Salaš Noćajski, na k.p. 3744 KO Salaš Noćajski, području jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica.

Staništa zaštićenih vrsta od nacionalnog značaja

U obuhvatu PPPPN se nalaze područja očuvanih prirodnih celina koja predstavljaju staništa zaštićenih i strogo zaštićenih vrsta od nacionalnog značaja. To su ekološki značajna područja koja su evidentirana na dva lokaliteta uz vodotok Save (Otok i Ključ Bosut i Banov Brod) i na širem potezu uz vodotok Drine (Ušće Drine) i deo su ekološke mreže koja predstavlja skup međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekoloških područja koja omogućavaju slobodan protok gena i bitno doprinose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznovrsnosti. Ekološki značajna područja su područja tipova staništa ili delova tipova staništa, koja posebno doprinose očuvanju biološke raznovrsnosti.

Među njima se posebno ističe dolina reke Drine, sa šljunčanim ostrvima i sprudovima, šumama, rukavcima i barama. Pomenuti prostori su staništa ugroženih vrsta ptica, poput orla belorepana (*Haliaeetus albicilla*) i male čigre (*Sterna albifrons*). Područja duž reke Save obuhvataju šume, bare i rukavce, takođe značajna staništa ptica.

Izolovani šumarci okruženi poljoprivrednim zemljištem nalaze se na prostoru koji obuhvata PPPPN i predstavljaju značajne oaze biološke raznovrsnosti. Divlje vrste biljaka i životinja na ovim lokalitetima su zaštićene na osnovu Pravilnika o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Službeni glasnik RS”, broj 5/10).

Ekološki koridori

Ekološki koridori na prostoru koji obuhvata PPPPN, omogućavaju odvijanje sezonskih migracija i razmenu genetskog materijala između delimično izolovanih i/ili prostorno udaljenih staništa. Kanali, vodotoci, šume autohtonih vrsta, živice i međe, kao i ostaci travne vegetacije po depresijama, povezuju staništa prirodnih retkosti. Vegetacija koridora istovremeno predstavlja stanište naseljeno vodozemcima, gmizavcima i pticama, među kojima su i vrste zaštićene kao prirodne retkosti. Evidentirani su sledeći ekološki koridori:

1. Koridor između Drine i jugozapadnog kraja kompleksa severozapadno od Crne Bare;
2. Koridor prema Savi preko Široke Bare / Prekopca jugozapadno od Ravnja;
3. Potok Batar sa svojom zaštitnom zonom na celoj svojoj dužini;
4. Široki šumski koridor kanalizovanog toka Bitve na južnoj granici obuhvata PPPPN;
5. Kanal Modran.

Područja i staništa zaštićenih vrsta od međunarodni značaja

Pored nacionalnog aspekta zaštite SRP „Zasavica”, Zasavica sa širim područjem je zaštićena i na međunarodnom nivou kao:

- zaštićeni međunarodno značajni centri biodiverziteta – staništa zaštićenih vrsta od međunarodnog značaja (IBA, IPA i PBA);
- Ramsarsko područje;
- EMERALD područje;
- područje upravljanja staništima i vrstama.

Zasavica sa svojim okruženjem predstavlja redak preostali očuvani kutak prirode u Evropi i jedno od najbolje očuvanih staništa za ptice močvarice i grabljivice u ovom delu Evrope. Zbog svojih ornitoloških vrednosti, Zasavica je 2000. godine prema IBA projektu (Important Bird Areas – IBA), uvršćena u registar područja od međunarodnog značaja za ptice Evrope (RS022 IBA). Određene su granice IBA područja koje obuhvataju prostore značajne za faunu ptica u površini od 4670 ha. Zasavica predstavlja najbolje očuvano stanište barskih ptica u Mačvi i severozapadnoj Srbiji (mali gnjurac, mali vranac, čaplja, gak, mala bela čaplja, bela roda, crna roda, labud grbac i dr.).

Ovo područje je 2005. godine nominovano za IPA (Important Plant Areas), kao međunarodno značajno biljno područje. Revizijom granica za nacionalnu mrežu IPA područja (IPA in Serbia), obuhvaćeni su i botanički značajni prostori u širem okruženju SRP „Zasavica”. Retke i ugrožene IPA vrste su: *Aldrovanda vesiculosa*, *Ammannia verticillata*, *Equisetum hyemale*, *Hippuris vulgaris*, *Hottonia palustris*, *Lindernia procumbens*, *Ranunculus linqua*, *Sciprus supinus*, *Sciprus triqueter*, *Stratiotes aloides*, *Thelypteris palustris* i *Urtica kiovensis*.

Na prostoru Zasavice je utvrđeno prisustvo 56 vrsta dnevnih leptira, pa je ovo područje proglašeno za Međunarodno značajno stanište za dnevne leptire (PBA-Prime butterfly Areas), kao odabrano područje za dnevne leptire Evrope i jedno od 40 ovakvih staništa u Srbiji.

Zasavica je od 2008. godine na listi Ramsarskih područja kao međunarodno značajno vodeno područje, prema Ramsarskoj konvenciji o močvarama koju je ratifikovala i naša Država.

SRP „Zasavica” je uvršćen u Emerald područja u Srbiji, koja su naročito značajna za zaštitu i očuvanje divljih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa, kao jedno od dva područja ove vrste u sklopu plavne doline reke Save (pored Specijalnog rezervata prirode „Obedska bara”).

Prema klasifikaciji Međunarodne unije za zaštitu prirode (IUCN), Zasavica je područje upravljanja staništima i vrstama (Habitat and species menagment area) IV kategorije.

Od 2001. godine Zasavica je član Europark Federacije.

U 2007. godini, SRP „Zasavica” je priključen i globalnoj ekološkoj akciji „S.O.S” Grupe (SAVE OUR SELVES), koju čine Unija ekologa „UNECO” i Fakultet za primenjenu ekologiju „FUTURA”, sa još 9 pridruženih članova.

Donje Podrinje je na prostorima uz reku Drinu između Mačve i Semberije, od ušća Jadra u Drinu kod Lešnice do ušća Drine u Savu kod Crne Bare, sa površinom od 4706 ha, takođe uvršćeno u registar područja od međunarodnog značaja za ptice (RS023 IBA). Deo ovog područja se nalazi u obuhvatu PPPPN i predstavlja kompleks jedinstvenih staništa nastalih

fluvijalnom erozijom sa retkim vrstama ptica.

3.1.2.3. Predeona raznovrsnost

Na prostoru obuhvata PPPPN zastupljeni su različiti tipovi predela. To su predeli bliski prirodi bez vidljivog (značajnog) uticaja čoveka, predeli bliski prirodi sa ekstenzivnim korišćenjem, kultivisani (agrarni) predeli sa svojim predeonim elementima, ruralni i urbani predeli.

Predeli u blisko prirodnom stanju bez vidljivog uticaja čoveka su zastupljeni u okviru režima II stepena zaštite Rezervata. Izdvajaju se koridor Zasavice sa močvarama, vrbacima i šibljacima na većem broju lokaliteta, kao predeoni elementi u kojima je gazdovanje čoveka svedeno na minimum.

Predeli bliski prirodi sa ekstenzivnim korišćenjem obuhvataju ekstenzivno korišćene pašnjake i šume autohtonih vrsta na prostoru Rezervata, gde je gazdovanje čoveka prisutno u većoj meri. Tu spadaju i prostori van Rezervata, staništa zaštićenih i strogo zaštićenih divljih vrsta koja se nalaze uz vodotok Save i na prostorima uz ušće Drine u Savu. S obzirom na malu zastupljenost prirodnih predela i na njihovu ugroženost, oni predstavljaju potencijal sa stanovišta prirodnih resursa i dobra.

Rezervat kao zaštićeno prirodno dobro od posebnog nacionalnog značaja, za koje vlada izuzetno interesovanje u međunarodnim okvirima zaštite, kao i među ljubiteljima prirode, pruža i realne razvojne mogućnosti u oblasti eko-turizma, kao i rekreacije, edukacije, stručnog usavršavanja i realizacije istraživačkih programa. Na prostoru Rezervata postoji mogućnost uzgoja autohtonih rasa domaćih životinja, organizovanog sakupljanja lekovitog bilja i reintrodukcije (povratka) retkih vrsta na druga staništa u Srbiji.

Dolina reke Drine sa ušćem u Savu, predstavlja prirodnu celinu koja je u velikoj meri očuvana i zajedno sa područjima duž Save, čini stanište ptica (IBA područje) i značajne prostore za razvoj turizma. Potencijale čine i ekološki koridori značajni za protok biljnih i životinjskih vrsta.

Ograničenja za razvoj i uređenje prirodnih predela su nedosledno i neblagovremeno sprovođenje mera koje su propisane radi njihove zaštite. Različiti oblici zagađivanja, pre svega, vodotoka Zasavica i zemljišta, nedostatak vode i njen slab protok u vodotoku, povećanje naslaga mulja i nestajanje staništa pojedinih biljnih vrsta, narušavaju stanje Rezervata i predstavljaju ograničenje za njegov razvoj.

Prisustvo invazivnih vrsta (američki jasen i pajasen i dr. vrste) ugrožava autohtone vrste i autentičnost prirodnih ekosistema u Rezervatu, što predstavlja ograničenje za zaštitu ekosistema Zasavice.

Ograničenja za zaštitu prostora van Rezervata su njihova nedovoljna istraženost, posebno staništa zaštićenih vrsta, kao što su inundacioni pojas pored reke Drine i Save i izolovani šumarci.

Kultivisani ili agrarni predeli su zastupljeni na delovima prostora Rezervata kao obradive površine i na najvećem delu prostora obuhvaćenog PPPPN su van Rezervata. Odlikuje ih dominantna matrica poljoprivrednog zemljišta, na kome se odvija intenzivna poljoprivredna proizvodnja, gazdovanje alohtonim šumama monokultura, sa ostacima prirodnih i delimično izmenjenih staništa, pojedinačnim objektima u ataru i koridorima koje čine reke Sava i Drina, manji vodotoci, kanali i saobraćajnice. Brojni šumarci, međe i živice su potencijali za dalji razvoj i uređenje agrarnih predela.

Ruralne predele čine naselja seoskog tipa (Zasavica 1, Zasavica 2, Ravnje, Salaš Noćajski, Noćaj, Radenović, Banovo Polje i Crna Bara), grupe objekata i radne površine u ataru ovih naselja sa većim brojem heterogenih predeonih elemenata i linijskih koridora.

Urbani predeo čini naselje Mačvanska Mitrovica, koja je naselje gradskog karaktera i deo je urbane celine (konurbacije) koju čine još naselje Sremska Mitrovica i prigradsko naselje Lačarak, koji su van obuhvata PPPPN.

Ograničenja za razvoj i uređenje agrarnih, ruralnih i urbanih predela su disbalans između aktivnosti u prostoru i predeonih elemenata, što izaziva njihovu degradaciju (neplansko širenje naselja i radnih površina na račun poljoprivrednog zemljišta, izgradnja objekata koji prekidaju ekološke koridore, neplanska eksploatacija šljunka i odlaganje otpada), kao i nedovoljne aktivnosti u prostoru kojima bi se unapredili tipovi predela.

Neravnomeran raspored šuma i slaba povezanost zelenila naselja preko zaštitnih pojaseva sa atarskim zelenilom i šumama, utiče na smanjenu raznovrsnost predeonih elemenata u obuhvatu PPPPN.

3.1.3. Stanovništvo

Na području obuhvaćenom izradom PPPPN živi 15.876 stanovnika¹. Prosečna godišnja stopa rasta ukupnog broja stanovnika u periodu 1948–2002. godine iznosila je 0,002.

Tabela br. 4. Ukupan broj stanovnika na prostoru jedinica lokalne samouprave

j.l.s.	Naselje	Ukupan broj stanovnika		Prosečna stopa rasta
		1948	2002	
Sremska Mitrovica	Zasavica I	1694	836	- 0,002
	Zasavica II		707	
	Mačvanska Mitrovica	705	3896	0,123
	Noćaj	2424	2120	- 0,003
	Ravnje	1765	1463	- 0,004
	Radenković	1134	1086	- 0,001
	Salaš Noćajski	1725	1879	0,002
	Bogatić	2017	1619	- 0,005
	Crna Bara	2813	2270	- 0,005

Ukupno	14277	15876	0,002
--------	-------	-------	-------

1 Popis stanovništva, stanova i domaćinstava, 2002. godina. Republički zavod za statistiku.

Jedina naselja u kojima je ostvaren porast ukupnog broja stanovnika u periodu 1948 – 2002. godine, su Mačvanska Mitrovica i Salaš Noćajski, dok u svim ostalim naseljima broj stanovnika opada. Porastu ukupnog broja stanovnika u okviru obuhvata PPPPN, doprinela je zapravo Mačvanska Mitrovica sa indeksom porasta od 552,6.

Analiza starosne strukture stanovništva pokazuje visoko učešće kategorije stanovnika iznad 60 godina starosti i indeks starenja od 0,9 (Mačvanska Mitrovica) do 1,34 (Crna Bara).

Ukupan broj aktivnih lica u obuhvaćenim naseljima iznosi 7579 stanovnika, opšta stopa aktivnosti je 47,7, iskorišćenost radnog kontingenta 76,2, a koeficijent ekonomske zavisnosti 1,22.

Od ukupnog broja stanovnika ovog područja, 62,3% je od rođenja u istom mestu stanovanja. Ukupan broj domaćinstava prema popisu stanovništva od 2002. godine iznosi 4.291, a prosečna veličina domaćinstava je 3,7 članova po domaćinstvu. Na ovom području nalazi se 5012 stambenih jedinica, a broj stanova po domaćinstvu iznosi 1,16.

Stanovništvo ovog područja predstavlja razvojni potencijal u smislu radne snage i kao potrošački činilac. Veći doprinos stanovništva razvoju, moguće je obezbediti putem usaglašavanja postojećih znanja i veština sa savremenim zahtevima u onim oblastima razvoja koje budu definisane kao prioritetne za ovo područje.

3.1.4. Mreža i funkcije naselja

Na posmatranom području formirana je mreža naselja relativno velike gustine (na svakih 100 km² nalazi se u proseku 3,3 naselja, što je daleko iznad pokrajinskog proseka (u Vojvodini se nalazi 2,2 naselja na 100 km²).

Prosečan broj stanovnika u naseljima u Vojvodini iznosi 4351 stanovnika, a u naseljima posmatranog područja 1764 stanovnika, što ukazuje na to da je relativno velika gustina mreže naselja posledica usitnjenosti naselja.

Gustina naseljenosti posmatranog područja iznosi 87,3 st/km², s tim da je veća gustina na području jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica (98,5 st/km²), nego Bogatić (64,7 st/km²).

Naselja su svrstana u veličinske kategorije i prikazana sledećom tabelom.

Tabela br. 5. Distribucija stanovništva prema veličinskim kategorijama naselja 2002 godine

Veličinska kategorija	Broj naselja	Broj stanovnika	% od ukupnog stanovništva	Prosečan broj stanovnika u naselju
501 – 1000	2	1543	9,72	771,5
1001 – 3000	6	10437	65,74	1739,5
3001 – 5000	1	3896	24,54	3896
UKUPNO	9	15876	100.00	1764
VOJVODINA	467	2031992		4351
CENTRALNA SRBIJA	4251	5466009		1286
REPUBLIKA SRBIJA	6167	7498001		1216

Najveći broj naselja (šest) i stanovnika (65,74%) je u kategoriji od 1000-3000 stanovnika, što govori o usitnjenosti naselja i disperznom razmeštaju stanovnika. Najmanja naselja su Zasavica 1 i Zasavica 2, a najveće je Mačvanska Mitrovica.

Obuhvaćena naselja su izrazito poljoprivrednog karaktera, osim Mačvanske Mitrovice, koja je naselje gradskog karaktera i deo urbane celine koju čine Sremska Mitrovica i prigradsko naselje Lačarak.

Kako se PPPPN sagledava područje posebne namene SRP „Zasavica“, to je i aspekt posmatranja naselja u toj funkciji.

Mrežu naselja, kao i mrežu javnih službi i funkcija definisace prostorni planovi jedinica lokalne samouprave Sremska Mitrovica i Bogatić.

U mreži naselja nema razvijenih sekundarnih centara, a nedovoljan je i uticaj Bogatića, kao centra jedinice lokalne samouprave, tako da gradska naselja u okruženju, Sremska Mitrovica s jedne strane, ali i Šabac i Loznica, preuzimaju deo funkcija ovog područja.

3.1.5. Javne službe

Naselja koja su u obuhvatu PPPPN uglavnom imaju elementarne sadržaje iz oblasti javnih službi, ali opremljenost nije na zadovoljavajućem nivou, posebno što se tiče kvaliteta objekata i opreme. Postoje prostorne pretpostavke za dalji razvoj postojećih, kao i za izgradnju novih objekata, u skladu sa potrebama stanovništva.

Na sledećoj tabeli je dat pregled postojećih javnih službi po naseljima.

Tabela br. 6. Pregled postojećih javnih službi po naseljima

Jedinica lokalne samouprave									
SREMSKA MITROVICA					BOGATIĆ				
Vrsta javne službe	Zasavica 1	Zasavica 2	Mačv. Mitr.	Noćaj	Ravnje	Raden-ković	Salaš Noćaj.	Banovo Polje	Crna Bara
obrazovanje									
matična o.š.			+						+
Područna o.š.	+	+		+	+	+	+	+	

soc.zaštita									
predšk.ustanova	+	+	+	+	+	+	+	+	+
zdravstvo									
zdr.stanica	+	+	+	+	+	+		+	+
Apoteka			+						
stomatol.ambul.			+						
veterin.stanica			+	+				+	+
Kultura									
dom kulture		+	+	+	+	+		+	+
biblioteka			+						*
Fiz.kultura									
sport. tereni	+	+	+	+	+	+	+		+
fiskult. sala									
Bazen							+		
verski objekti									
Crkve	+		+	+	+	+	+	+	+
lokal.samoupr.									
Mesna kancelar.	+	+	+	+	+	+	+	+	+

3.1.6. Privreda

Područje koje je obuhvaćeno izradom PPPPN raspolaže značajnim prirodnim i stvorenim potencijalima koji u prethodnim razvojnim periodima nisu u potpunosti i na adekvatan način valorizovani. Njihov kvalitet i atraktivnost obezbeđuju osnovne pretpostavke za brži razvoj i povećanje ekonomske snage područja.

Pored kapaciteta primarne poljoprivredne proizvodnje, zastupljeni su i kapaciteti nižih faza prerade poljoprivrednih proizvoda (klanice, proizvodnja stočne hrane), mini farme, poljoprivredne apoteke, veterinarske ambulante i apoteke, kao i zanatske usluge za potrebe poljoprivrede. Za potrebe potpunije valorizacije poljoprivrednih potencijala područja, evidentan je nedostatak skladišnih i prerađivačkih kapaciteta - hladnjače, klanice i sl.

U oblasti privrede, takođe su zastupljeni kapaciteti trgovine (svakodnevno i povremeno snabdevanje), ugostiteljstva i turizma i prerada drveta (pilane).

Poljoprivreda

Najvažniji proizvodni resurs predstavlja kvalitetno poljoprivredno zemljište, pogodno za uzgoj različitih poljoprivrednih kultura. Od ratarskih kultura najviše se gaje kukuruz i pšenica, a potom sledi industrijsko bilje i povrće. U KO Salaš Noćajski i KO Noćaj, na bazi izvorišta toplih geotermalnih voda, razvila se tradicija plasteničke proizvodnje ranog povrća. Tako se može konstatovati da je severoistočni deo planskog područja poprimio karakteristike povrtarskog kraja.

Ovaj kraj se ne može okarakterisati kao voćarski i pored činjenice da je oko 2,38% posmatrane teritorije pod voćnjacima. Značajne površine zemljišta su pod pašnjacima (3,76%), koje nisu iskorišćene u dovoljnoj meri. Ono što čini prepoznatljivim ovaj kraj i formira njegov identitet u okvirima šire zajednice, su autohtone životinjske vrste koje se uzgajaju u SRP „Zasavica“, na pašnjaku „Valjevac“. I pored toga što matični uzgoj svinja mangulica, podolskih goveda i balkanskih magaraca, ima za sada veći značaj kao svojevrsni genetski resurs i turistička atrakcija, ni ekonomska strana njihovog uzgoja nije zanemarljiva.

Šumarstvo, lov i ribolov

Šumarstvo

U okviru Rezervata vrši se eksploatacija drvene mase sa obrasle površine gazdinske jedinice „Stara Rača – Banov Brod – Martinački poloj – Zasavica“ sa zapreminom od 40.332 m³ i zapreminskim prirastom od 1.204 m³. Ova drvena masa biće realizovana u narednom uređajnom periodu u skladu sa Posebnom osnovom gazdovanja šumama.

Šume van Rezervata imaju između ostalih i proizvodno-zaštitnu funkciju. Proizvodna funkcija se ogleda kroz proizvodnju drvene mase koja iznosi 69.058 m³, kao i zapreminski prirast od 2.154,2 m³ za sve gazdinske jedinice. Takođe, potencijal za šumarstvo na teritoriji van Rezervata, predstavlja i nepošumljeno šumsko zemljište koje će biti pošumljeno u narednom periodu, u skladu sa planskim dokumentima.

Lov i ribolov

Lov i ribolov na prostoru koji obuhvata PPPPN nemaju privredni značaj i odvijaju se u planskim i određenim količinama i vrednostima. Na prostoru Rezervata, u režimu II stepena zaštite je zabranjen lov.

I pored izobilja voda koje se stiču na predmetnom prostoru (reka, bara, kanala i močvara), ribolov je ograničen na sportski zbog znatnog broja autohtonih vrsta, koje se u drugim predelima retko sreću.

Turizam

U pogledu turističke valorizacije, vrednost područja obuhvaćenog PPPPN se može oceniti kao značajna i povoljna sa aspekta ekološke očuvanosti, vrednosti prirodne i kulturne baštine, bogatstva motiva i pristupačnosti.

Turistička ponuda SRP „Zasavica” obuhvata sadržaje na lokalitetu „Pašnjak Valjevac”, gde postoji turističko-edukativni centar sa drvenim objektom-vizitorskim centrom koji ima vidikovac sa 150 mesta, dva apartmana, manji ugostiteljski objekat i sanitarni čvor. Rezervat raspolaže turističkim brodom sa 60 mesta i čamcima za iznajmljivanje, a poseduje i manji privez. Trasirana je pešačka staza dužine 7 km. Na lokalitetu „Šumareva ćuprija” postoji samo jedna nadstrešnica od drveta i trske. Smeštena je uz samu obalu Zasavice. Uobičajena brodska tura je u dužini od oko 3,5 km.

SRP „Zasavica” pruža posetiocima aktivnosti koje su karakteristične za turističke centre u prirodi – šetnju, posetu centru Rezervata, posmatranje ptica, vožnja čamcima, sportski ribolov, istraživanje zaštićenog područja uz organizovanje istraživačkih i radnih kampova i mini seminara. Organizuju se takmičenja sportskih ribolovaca, ribarske večeri, razne proslave, tematske večeri i likovne kolonije.

Značajan je doprinos Rezervata uzgajanju retkih autohtonih rasa (mangulica, evropski magarac, podolsko goveče), kao i uspešno izvedenom projektu reintrodukcije evropskog dabra. Analiza sezonskih varijacija saobraćaja pokazuje da je najveća mesečna posećenost Zasavice (od 1000 – 2000 posetilaca) u maju mesecu. Može se zaključiti da SRP „Zasavica” ima dobre osnove za razvoj turizma, ali se još nalazi u fazi nepotpune razvijenosti.

Na prostoru koji obuhvata PPPPN, geotermalni potencijali se koriste za razvoj rekreativnog turizma u okviru sportskog centra „Plava zvezda” u Salašu Noćajskom.

Kulturno-istorijsko nasleđe, takode, predstavlja dobru osnovu za razvoj turizma (memorijalna mesta i spomenici kao što je Šanac Zeke Buljubaše i tradicionalna manifestacija „Hajdučke večeri” u Crnoj Bari). Bogata materijalna i kulturna baština u neposrednom okruženju PPPPN, na prostoru naselja Sremska Mitrovica, predstavlja dodatnu prednost kod planiranja turističkih proizvoda.

Naselja u obuhvatu PPPPN nisu u dovoljnoj meri uključena u turističku ponudu SRP „Zasavica”.

Reka Sava, a posebno Drina, sa brojnim meandrima i rukavcima koji teku između sprudova od šljunka, su lokaliteti za lovno-ribolovni, sportsko-rekreativni i izletnički turizam.

3.1.7. Infrastruktura

Saobraćajna infrastruktura

Na prostoru koji obuhvata PPPPN prisutni su putni i vodni saobraćaj. Putni saobraćaj je osnovni vid saobraćaja i svojim kapacitetima zadovoljava većinu zahteva za putničkim i robnim prevozom, a vodni saobraćaj se koristi samo povremeno, pri prevozu putnika i masovnih roba u tranzitu.

Putni saobraćaj je osnovni vid saobraćaja koji omogućuje dostupnost i komunikaciju ovog prostora sa okruženjem i subregionima.

U neposrednoj blizini područja koje obuhvata PPPPN, nalazi se: panevropski koridor H, - putni pravac auto-put E-70 (DP br. 1), granica Hrvatske (Batrovci) – Kuzmin – Sremska Mitrovica – Ruma – Pećinci – granica APV (Šimanovci).

Osnovni saobraćajni kapaciteti ovog prostora u domenu putnog saobraćaja su:

državni putevi II reda sa ukupnom dužinom od 22,96 km:

– br. 116, (od) DP br. 107 – Sviloš – Mandelos – Sremska Mitrovica;

– br. 209, Šabac – Majur – Bogatić – Glogovac – Crna Bara – granica RS (reka Drina);

– br. 210, granica APV – Crna Bara – Glogovac – Badovinci – Prnjavor – Tekeriš–Volujac – Lojanice – Vladimirci.

Osnovni putni pravac ovog prostora, državni put II reda br. 116, koji se vezuje na DP br. 107 – Sviloš – Mandelos – Sremska Mitrovica, je osnovni absorber svih saobraćajnih zbivanja na ovom prostoru. Ovaj put kumuliše i distribuira sve saobraćajne tokove u okviru naselja, iz atara i okruženja. Postojeća trasa ovog puta prolazi kroz naselja Sremsku i Mačvansku Mitrovicu, Salaš Noćajski i Noćaj. Predstavlja važnu (glavnu naseljsku) saobraćajnicu kroz ova naselja. Na vannaseljskim deonicama ovaj državni put je značajan za funkcionisanje Rezervata (naročito u domenu dostupnosti i zaštite).

Državni putevi II reda br. 209 i br. 210, kumuliraju i distribuiraju sav saobraćaj za potrebe ovog prostora na pravcu sever – jug i jug – istok, predstavljajući najvažnije radijalne pravce, koji svojom izgrađenošću povezuju ovaj prostor sa okolnim regionima. Trase ovih puteva prolaze kroz naselja (Banovo Polje, Crna Bara). Ovi putevi su po intezitetu saobraćaja u nižoj klasi (PGDS za DP br. 209 obuhvaćen planom je 4221, dok je na DP br. 210 manje od 2000 voz/dan2), što čini da kapacitivne sposobnosti nisu do kraja iskorišćene.

Sadašnje stanje saobraćajnog opterećenja (na nivou procena) duž predmetnih državnih puteva kroz naselja, nema veliki uticaj na unutar naseljske tokove i narušavanje naseljskih funkcija.

Opštinski putevi su različitog stepena izgrađenosti, povezuju naselja i atare, a nekategorisani – atarski putevi čine niz radijalnih pravaca koji nastaju iz puteva višeg nivoa sa ciljem povezivanja privrednih sadržaja u ataru sa putevima višeg hijerarhijskog nivoa. Atarski putevi su uglavnom sa zemljanim kolovozom i veći deo godine su neprohodni.

Železnički saobraćaj nije prisutan na prostoru obuhvata PPPPN, ali se u neposrednoj blizini (~ 10 km do ŽS Sremska Mitrovica) nalazi panevropski koridor H, koridor H – železnički pravac magistralna pruga br. 1, E-70, (Beograd) – Stara Pazova – Šid – državna granica – (Tovarnik).

Vodni saobraćaj na prostoru koji obuhvata PPPPN nije razvijen, iako reka Sava predstavlja plovni put. Prostorni i hidrološki uslovi reke Save, daju mogućnosti za razvoj vodnog saobraćaja.

Vodoprivredna infrastruktura

Snabdevanje vodom

Za potrebe snabdevanja vodom naseljenih mesta Mačvanska Mitrovica, Salaš Noćajski i Zasavica 2, kao i lokaliteta

„Valjevac”, izgrađena je vodovodna mreža priključenjem na regionalni sistem vodosnabdevanja Sremske Mitrovice, čije izvorište se nalazi na lokalitetu „Kurjakovac” u Martincima (van prostora koji obuhvata PPPPN). Izvorište u Martincima čine 10 subarteskkih bunara projektovanog kapaciteta 50 l/s. Na izvorištu Sremska Mitrovica u krugu postrojenja za preradu vode u funkciji su 4 revitalizovana subarteska bunara. Postojeći broj bunara zadovoljava sadašnje potrebe za vodom.

Ostala naselja jedinica lokalne samouprave Sremska Mitrovica i Bogatić se snabdevaju vodom iz individualnih bunara.

Stanovništvo i industrija, koji se snabdevaju vodom iz regionalnog sistema, imaju dovoljne količine kvalitetne vode. Seoska naselja, koja koriste prve vodonosne slojeve podložne zagađivanju, nemaju kvalitetnu vodu za piće.

Odvođenje otpadnih i atmosferskih voda

Naselja u obuhvatu PPPPN, osim naselja Mačvanska Mitrovica koje svoje otpadne vode prečišćava na postojećem uređaju za prečišćavanje otpadnih voda koji se nalazi u okviru naselja, nemaju izgrađen sistem fekalne kanalizacije. Otpadne vode ostalih naselja se evakušu u septičke jame ili u napuštene bunare, tako da je prvi vodonosni sloj zagađen i podiže, ionako visok nivo podzemnih voda na nižim terenima.

Postoji izgrađen kolektor regionalne kanalizacije od naselja Bogatić do lokacije planiranog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda na obali reke Save koji nije u funkciji. Na tom postrojenju će se vršiti prečišćavanje otpadnih voda iz naselja teritorijane jedinice lokalne samouprave Bogatić.

Atmosferske vode se na prostoru koji obuhvata PPPPN odvođe otvorenim kanalima, a u Mačvanskoj Mitrovici je glavni kolektor kanal Modran, koji se preko crpne stanice Modran uliva u reku Savu. Atmosferska kanalizacija u Mačvanskoj Mitrovici je u veoma lošem stanju. U manjem delu naselja urađena je zatvorena atmosferska kanalizacija.

Odbrana od spoljnih i unutrašnjih voda

Odbrana od velikih voda reke Save i Drine se sprovodi sistemom odbrambenih nasipa duž desne obale ovih reka. Savski nasip kroz naselje Mačvansku Mitrovicu ima funkciju i gradskog keja i šetališta.

2 Broj vozila na DP br.209 je uzet iz biltena o brojanju saobraćaja na DP Republike Srbije iz 2008. god. dok je procena PGDS-a DP br.210 je zasnovana na iskustvenim podacima, jer se brojanje saobraćaja na DP II reda 210 ne vrši automatskim brojačima.

Postojeći odbrambeni nasipi duž desne obale Save i Drine od Šapca (km 0+000) do Crne Bare (km 63+688) – odbrambeni sektori IV-3-SD-3, IV-5-SD, IV-6-SD, IV-7-SD-1, IV-7-DD-2 – štite područje Mačve od poplava sa nejednakim stepenom zaštite. Preliivanje ili prodor nasipa na bilo kom mestu ove 63.7 km duge odbrambene linije izazvalo bi potapanje područja površine oko 30.000 ha. U celosti bi bila potopljena naselja: Banovo Polje, Ravnje, Radenković, Zasavica, Mačvanska Mitrovica, Noćaj, Salaš Noćajski i Drenovac, a delimično Crna Bara, Glogovac, Sovljak, Bogatić, Glušci i Uzveće sa više hiljada stambenih objekata. Ukupan broj stanovnika na ovom području je oko 130.000 (uključujući Šabac, Bogatić i 35 manjih naselja i sela).

*Deo dokumenta je u pripremi i može se videti po objavljivanju celog dokumenta u Pravnoj bazi.
Celem dokumentu se iz Registra može pristupiti preko taba "otvori relacije" ili "otvori prečišćen tekst".*

Slika br. 1. Odbrambeni nasipi duž desne obale Save i Drine

Deonica u centralnom delu odbrambene linije u dužini od oko 30 kilometara, od Čevrtitje (km 23+342) do Banovog Broda (km 53+832), rekonstruisana je i nadvišena osamdesetih godina prošlog veka u skladu sa glavnim projektima iz 1981. Ova deonica se nalazi u operativnom planu za odbranu od poplava JP „Vode Vojvodine”. Deonica u dužini od oko 2 km od Šapca (km 0+000) do Kočinog kanala (km 2+050) i još jedna deonica u dužini oko 700 m (km 6+100 do km 6+800) rekonstruisana je po glavnom projektu iz 1978. godine. Izvršene rekonstrukcije urađene su u odnosu na merodavnu veliku vodu povratnog perioda jednom u sto godina.

Na području koje obuhvata PPPPN je delimično izgrađena kanalska mreža radi zaštite od podzemnih i površinskih voda. Izuzev pojedinačnih sistema na zanemarljivo malim površinama, na prostoru obuhvata PPPPN ne postoje sistemi za navodnjavanje.

Elektroenergetska infrastruktura

Snabdevanje električnom energijom obezbeđeno je iz jedinstvenog elektroenergetskog sistema Srbije, iz hidro i termoelektrana preko prenosne elektroenergetske mreže i transformatorskih stanica naponskih nivoa 400/220/110 kV i 110/35(20) kV, do distributivnih trafostanica i distributivne mreže, kojim je obezbeđeno prenošenje energije do krajnjih potrošača. Na prostoru koji obuhvata PPPPN, snabdevanje električnom energijom obezbeđeno je iz TS 400/220/110 kV „Sremska Mitrovica 2”, odnosno TS 110/35/20 kV „Sremska Mitrovica 1”, koja je nadzemnim 110 kV dalekovodima povezana sa trafostanicom TS 400/220/110 kV „Sremska Mitrovica 2”, kao i iz trafostanice TS 110/35/20 kV „Mačvanska Mitrovica 2” i TS 110/20 kV „Bogatić”, preko 20 kV nadzemnih vodova i distributivnih trafostanica 20/0,4 kV.

U obuhvatu PPPPN izgrađena je osnovna prenosna, visokonaponska nadzemna mreža 220 kV i 110 kV, kao i distributivna 35 kV, 20 kV, 10 kV i 0,4 kV nadzemni i podzemna mreža.

Prenosnu mrežu čini:

- DV 220 kV br. 209/1 Bajina Bašta – Sremska Mitrovica 2;
- DV 110 kV br. 1225 Bogatić – Mačvanska Mitrovica;
- DV 110 kV br. 1226 Mačvanska Mitrovica – Sremska Mitrovica 2.

Srednjenaponska mreža je uglavnom građena nadzemno u naseljima i van naselja. Postojeća niskonaponska mreža je najvećim delom takođe nadzemna. Elektroenergetska srednjenaponska mreža u naseljima je rekonstruisana, dok je niskonaponsku mrežu potrebno rekonstruisati.

Termoenergetska infrastruktura

Gasovodna infrastruktura

Na prostoru koji obuhvata PPPPN izgrađena je razvodna gasovodna mreža srednjeg pritiska do naselja Mačvanska Mitrovica, Salaš Noćajski i Noćaj. Nisu gasifikovana naselja Zasavica 1, Zasavica 2, Ravnje i Radenković.

Na prostoru jedinice lokalne samouprave Bogatić, ne postoji izgrađena gasovodna infrastruktura. Kroz područje jedinice lokalne samouprave Šabac, prolazi dovodno-razvodni gasovod RG-05-04/II Batajnica – Šabac – BiH, kapaciteta 420 miliona kubika godišnje.

Naftovodna infrastruktura

Na prostoru koji obuhvata PPPPN ne postoje izgrađeni naftovodi. Sa aspekta eksploatacije energetskih izvora (nafta, prirodnog gasa i termomineralnih voda), posmatrani prostor spada u odobreni istražni prostor NIS-NAFTAGASA, na osnovu Rešenja Pokrajinskog sekretarijata za energetiku i mineralne sirovine.

Telekomunikaciona infrastruktura

Telekomunikaciona infrastruktura, na planskom području, kojom su obuhvaćeni telekomunikacioni objekti, komutacioni sistemi, spojni putevi magistralnog i lokalnog značaja i pristupna telekomunikaciona mreža u naseljima, većim delom, po kvalitetu i po kapacitetu je na zadovoljavajućem nivou. Pristupna i razvodna mreža u manjim naseljima nisu na zadovoljavajućem nivou, veliki deo je izgrađen nadzemno i nedovoljnog kapaciteta. U naseljima nije u potpunosti izvršena automatizacija i digitalizacija telekomunikacione opreme i sistema. Spojni putevi između telefonskih centrala osim optičkim kablovima, ostvareni su i koaksijalnim i simetričnim kablovima.

Tabela br. 7. Postojeće međumjesne kablovske veze (optički kablovi)

Redni broj	Relacija	tip kabla
1.	Sremska Mitrovica- Salaš Noćajski-Noćaj-Radenković	optički kabl

Tabela br. 8. Postojeće međumjesne kablovske veze (simetrični kablovi)

Redni broj	Relacija	tip kabla
1.	Bogatić-Banovo Polje-Glogovac-Crna Bara	simetrični kabl

Tabela br. 9. Postojeće PTT jedinice

KO	Broj jedinica poštanske mreže	broj šaltera
Mačvanska Mitrovica	1 (22202 Mačvanska Mitrovica)	1
Salaš Noćajski	1(22204 Salaš Noćajski)	1
Zasavica 1	1 (22201 Zasavica)	1
Zasavica 2	1 (stanica poštunoše pošte Zasavica 1)	1
Radenković	1 (stanica poštunoše pošte Noćaj)	1
Ravnje	1(22205 Ravnje)	1
Banovo Polje	1(15362)	1
Crna Bara	1 (15355)	2

U obuhvatu PPPPN izgrađene su bazne radio-stanice postojećih operatera. Izgrađene bazne radio-stanice mobilne telefonije su Zasavica, Noćaj, Crna Bara, Noćaj i Crna Bara.

3.1.8. Stanje životne sredine

Na prostoru koji obuhvata PPPPN nema velikih industrijskih zagađivača. Nizak stepen komunalne opremljenosti, posebno nedostatak kanalizacionih sistema u svim naseljima, utiče na degradaciju podzemnih i površinskih voda i zemljišta. Prvi vodonosni sloj je zagađen i podiže, ionako, visok nivo podzemnih voda na nižim terenima.

Kvalitet vode za piće je neodgovarajući u onim naseljima koja koriste prvi vodonosni sloj za snabdevanje vodom.

Neadekvatna primena veštačkih đubriva, pesticida i herbicida i nerešeno pitanje sanitarnog odlaganja komunalnog i animalnog otpada, dodatno ugrožavaju zemljište i vode.

Na prostoru koji obuhvata PPPPN, nema sanitarno uređenih deponija. To su neuređena odlagališta otpada koja, posebno na području KO Ravnje i KO Salaš Noćajski, ugrožavaju SRP „Zasavica”, jer se nalaze uz njegovu zaštitnu zonu.

Odlaganje leševa životinja i drugih otpadaka životinjskog porekla se ne vrši organizovano, tako da stihijski izabrani lokaliteti predstavljaju degradacione punktove.

Kvalitativne karakteristike reke Save na profilu Sremske Mitrovice ne zadovoljava propisanu II klasu voda po više osnovnih fizičko-hemijskih parametara: sadržaju suspendovanih materija i procentu saturacije kiseonika. Na nepovoljnu ocenu kvaliteta vode značajno utiče i veliki broj indikatora fekalnog zagađenja, koji ukazuju na prisutno organsko zagađenje. Voda u Savi je uglavnom III kategorije, sa povremenim prelazima na bolje u II, ali i na gore u IV klasu. U pogledu hemijskog sastava vode Save, često se javlja koncentracija amonijaka, nitrita, nitrata i fenola iznad maksimalno dozvoljenih granica.

Koncentracije pesticida su uvek u dozvoljenim granicama, dok je organsko opterećenje, takođe, znatno ispod dopuštenih granica. Primećeno je i prisustvo žive znatno iznad dozvoljenih granica. Mutnoća vode, kao i količina suspendovanog materijala je prilično velika, s obzirom da su na potezu od ušća Drine do Sremske Mitrovice brzine vode dosta velike (početak uspora Đerdapa).

Vodni režim SRP „Zasavica” je narušen. Na njega su uticali meliorativni i hidrotehnički radovi, kao i hidrotehnička rešenja regulacije količine vode u ritovima. Izgradnjom kanalske mreže i nasipa sa jedne strane su ubrzana ocedivanja, a sa druge strane sprečena zabarivanja koja su nastajala izlivanjem Save ili velikim kišama. Staništa u Rezervatu su pre izvođenja ovih mera bila povremeno plavljena, sa laganim ocedivanjem vode prema Savi. Plavljenja su uglavnom bila pri većim vodostajima Save, a prvenstveno u ranim prolećnim mesecima posle otapanja snegova, a bare su se povlačile tek u letnjim mesecima. Ovaj ekosistem sada treba stimulisati, jer više nema plavljenja površina uz Zasavicu, s obzirom da su izgrađeni savski nasipi, ali takođe, nema ni razlivanja posle većih kiša, jer funkcionišu sistemi za odvodnjavanje.

Nedostatak vode i njen slab protok u vodotoku Zasavice, utiču na povećanje naslaga mulja i nestajanje staništa pojedinih biljnih vrsta na prostoru Rezervata.

Na vodotoku Zasavice se na dva merna mesta vrši kontrola kvaliteta vode, a sprovodi se i biomonitornig preko praćenja biljnih i životinjskih vrsta koje su određene kao bioindikatori.

Velika produkcija biljne mase testerice na području Rezervata (vrste koja je zaštićena kao prirodna retkost), utiče na povećanu sedimentaciju, dovodeći u opasnost nestajanje staništa na kojima se javlja. Monitoring dabrova u Rezervatu, ukazuje na pozitivan populacioni trend, a očekuje se i njihovo dalje širenje.

U Zasavici je povećan sadržaj nitrata i fosfora u vodi i nitrata i nitrata u sedimentima u odnosu na hemijski kvalitet, a velike su količine rastvorenih organskih materija i mulja. Do zagađivanja vode dolazi usled primene hemijskih sredstava na obradivim površinama duž Zasavice. U Rezervatu se odvija proces eutrofizacije, zarastanje vlažnih livada i otvorenih vodenih ogledala, ali su na nekim lokalitetima očuvani predeoni elementi u blisku prirodnom stanju.

Priobalje reke Drine je ugroženo neplanskom i stihijskom eksploatacijom šljunka. Intenzivna fluvijalna erozija u donjem toku Drine, utiče na pomeranje rečnog korita i gubitak zemljišta u priobalju.

Područje koje obuhvata PPPPN, karakteriše mala zastupljenost prirodnih predela, zastupljenost agrarne matrice u okviru kultivisanog (agrarnog) tipa predela, usitnjenost predeonih elemenata i njihova slaba povezanost ekološkim koridorima.

Smanjena prohodnost ekoloških koridora koji su prekinuti usled ukrštanja mreže asfaltnih puteva, stvara nepropusne barijere za mnoge vrste životinja i povećava smrtnost ove populacija prilikom prelaza puta.

Površine pod šumama su rasparčane, zaštitno zelenilo je malo zastupljeno, a prirodne zajednice se zamenjuju brzorastućim vrstama, što izaziva nestajanje staništa pojedinih biljaka i životinja. SRP „Zasavica” je ugrožen sećom autohtonih vrsta drveća.

3.1.9. Nepokretna kulturna dobra

Na prostoru koji obuhvata PPPPN postoje utvrđena nepokretna kulturna dobra i dobra koja uživaju prethodnu zaštitu.

Jedinica lokalne samouprave Bogatić

Odlukom Skupštine opštine Bogatić (2. aprila 1993. godine) okućnica Dragoljuba Jurišića sa objektima kuće, čardakom i vajatom na katastarskoj parceli 7195 KO Crna Bara proglašena je za nepokretno kulturno dobro – spomenik kulture.

Evidentirani objekti graditeljskog nasleđa su:

- Crkva sv. Ilije u Banovom Polju;
- četiri kuće i jedan vajat u Banovom Polju;
- Crkva Vaznesenja Gospodnjeg u Crnoj Bari;
- dve kuće i čardak u Crnoj Bari.

Posebno su izdvojeni vredni objekti graditeljskog nasleđa: dve kuće u Banovom Polju i 13 kuća u Crnoj Bari, koji su tokom postojanja pretrpeli izvesne izmene, pa su iz tog razloga svrstani u objekte za revitalizaciju graditeljskog nasleđa, a ne u kulturna dobra. Na području KO Banovo Polje i KO Crna Bara nalazi se 18 arheoloških lokaliteta.

Jedinica lokalne samouprave Sremska Mitrovica

Nepokretna kulturna dobra (NKD) čine:

- NKD od velikog značaja: (1) SPC Sv. Trojce, s kraja XIX veka, u naselju Zasavica 1;
- NKD: (1) spomenik kulture rodna kuća narodnog heroja iz II svetskog rata Dobrosava Radosavljevića Naroda, u kategoriji Memorijalni kompleksi, spomenici i spomen obeležja, u naselju Salaš Noćajski; (2) arheološki lokalitet „Zidine” kod brodogradilišta, KO Mačvanska Mitrovica.

Dobra koja uživaju prethodnu zaštitu evidentirana su u svim naseljima u obuhvatu PPPPN:

- sakralni objekti u naseljima Mačvanska Mitrovica i Salaš Noćajski;
- objekti narodnog graditeljstva u naseljima Zasavica 1, Zasavica 2, Noćaj i Ravnje, objekti građanske arhitekture u naseljima Mačvanska Mitrovica, Ravnje, Radenković i Salaš Noćajski;
- memorijalni kompleksi, spomenici i spomen obeležja borcima oslobodilačkih ratova postoje u svim naseljima (posebno je značajno memorijalno obeležje podignuto u znak sećanja na ubijene Jevreje i Rome u drugom svetskom ratu na potesu Poloj kod Brodogradilišta);
- arheološki lokaliteti, kojih ukupno ima na 53 lokacije, zastupljeni su u atarima svih naselja, osim u ataru naselja Zasavica 2.

Komparativnu prednost ovog područja čini bogata kulturna baština naselja Sremska Mitrovica, koja će sa SRP „Zasavica” upotpuniti turističku ponudu ovog područja.

Problemi u domenu zaštite nepokretnih kulturnih dobara, su:

- objekti narodnog graditeljstva su u veoma lošem stanju, tako da postoji opasnost od njihovog oštećenja i rušenja, za razliku

od sakralnih objekata, koji su u relativno dobrom stanju;

- nedostatak istraživanja i ugroženost arheoloških lokaliteta širenjem naselja i nedozvoljenom izgradnjom objekata;
- nedovoljna turistička i medijska prezentacije nepokretnih kulturnih dobara;
- nedovoljna iskorišćenost kulturnog bogatstva u funkciji turizma.

3.2. SWOT analiza

SNAGE (ANALIZA STANJA)	SLABOSTI (PROBLEMI)
- struktuiranost prostora koji obuhvata PPPPN sa više tipova predela i posebno značajnim prirodnim predelima koji su u režimu II stepena zaštite SRP "Zasavica", - temeljne vrednosti SRP "Zasavica": autentičnost, reprezentativnost, raznovrsnost, integralnost, pejsažne vrednosti, starost, očuvanost dobra, - karakteristike Rezervata: bogatstvo ekosistemskog diverziteta i mozaični raspored rečnih, barskih, livadskih i šumskih ekosistema; bogatstvo specijskog diverziteta, posebno faune ptica, prisustvo retkih i ugroženih biljaka i životinja u nacionalnim i međunarodnim okvirima, - očuvana staništa zaštićenih vrsta od nacionalnog značaja uz Drinu, i Savu koje čine deo ekološke mreže, - međunarodni značaj šireg područja Rezervata: Ramsarsko područje (vlažno stanište), dva IBA područja (staništa ptica), IPA područje (stanište biljaka), stanište dnevnih leptira (PBA) i EMERALD područje (divlje biljne i životinjske vrste), - planovi, programi, studije i istraživanja koja se odnose na prostor SRP "Zasavica", - povoljan prirodno-geografski položaj i pristupačnost području, - mreža državnih puteva sa dobrom povezanošću na pravcima Novi Sad-Šabac, Sremska Mitrovica - granica RS, Sremska Mitrovica-Šid, Sremska Mitrovica-Ruma, - bogatstvo površinskih voda na ukupnom prostoru, - kvalitetno poljoprivredno zemljište i tradicija u poljoprivrednoj proizvodnji, - površine pod šumama koje utiču na stvaranje predeone raznovrsnosti i na zaštitu ukupnog prostora, - resursi geotermalne energije i pitke vode iz dubljih geoloških slojeva, - ponuda zemljišta za izgradnju van građevinskih područja naselja na lokalitetima van zaštićenih područja, - radno sposobno stanovništvo, kvalitetna radna snaga, - tradicija u različitim vidovima poljoprivredne proizvodnje, - povoljan položaj naselja u odnosu na prirodne vrednosti, - opremljenost turističkog lokaliteta na „Pašnjaku Valjevac”.	- disbalans između aktivnosti u prostoru i predeonih elemenata zbog čega dolazi do narušavanja predela, - nedovoljne aktivnosti u prostoru kojima bi se unapredili tipovi predela (zamena alohtonih vrsta autohtonim, saniranje i rekultivacija degradiranih površina, podizanje zaštitnih pojaseva), - neravnomeran raspored šuma, njihova mala međusobna povezanost sa zaštitnim pojasevima i veliko učešće alohtonih šuma na planskom području, - nepropisno odlaganje komunalnog otpada na ukupnom prostoru koji obuhvata PPPPN, - visok nivo podzemnih voda na nižim terenima poljoprivrednog zemljišta, - neravnomernost u dosadašnjem razvoju seoskih naselja, - nepostojanje potencijalnih centara razvoja u mreži naselja, - nedovoljna razvijenost javnih službi, - slabe veze između urbanih i ruralnih područja, - slaba dinamika razvoja i izgradnje naselja zbog nedovoljne ekonomske moći, - nedovoljna ulaganja u poljoprivredu i usitnjenost poseda, - nedovoljna komunalna i infrastrukturna opremljenost ukupnog prostora (delimična pokrivenost ukupnog prostora sistemima za organizovano snabdevanje vodom za piće i odvođenje otpadnih voda, povećan stepen ugroženosti od drinskih voda i neodgovarajući kvalitet pitke vode u većini naselja), - delimična opterećenost i neodgovarajuća opremljenost putne mreže, - nedostatak potrebnih investicionih ulaganja, posebno u komunalnu infrastrukturu, - nizak nivo ukupnog društvenog i komunalnog standarda, - usporen proces diversifikacije proizvodnog programa privrede u celini, - usporen razvoj malih i srednjih preduzeća, - odliv kvalitetne radne snage, - nezadovoljavajuća materijalna osnova za razvoj turizma, - nedovoljna turistička ponuda ukupnog prostora, - nedovoljno diferenciran turistički proizvod i nedovoljna povezanost na regionalnom nivou, - nedovoljna izgrađenost turističke i prateće infrastrukture. - loši stanišni uslovi za opstanak visoke lovne divljači.
MOGUĆNOSTI (ŠANSE ZA ZAŠTITU I RAZVOJ)	PRETNJE (ZAŠTITI I RAZVOJU)

- realizacija međunarodnih projekata koji se odnose na plansko područje,
- prezentacija prirodnih i ekoloških vrednosti SRP „Zasavica“,
- razvoj različitih oblika turizma na prostoru Rezervata,
- pristup očuvanim staništima Rezervata organizovanjem pešačkih tura,
- projekti reintrodukcije reliktnih vrsta Rezervata na druga staništa (Aldrovanda vesiculosa i Umbra krameri),
- blizina putnog koridora H (E-70) i železničkog koridora H (E-70) i međunarodnog plovnog puta – reka Sava,
- razvoj turizma na prostorima uz Drinu i Savu (rekreativni, izletnički, manifestacioni i ribolovni),
- razvoj cikloturizma na prostoru koji obuhvata PPPPN,
- korišćenje bogate kulturno-istorijske baštine na prostoru naselja Sremska Mitrovica u okviru ukupne turističke ponude prostora,
- korišćenje smeštajnih kapaciteta u privatnom sektoru u funkciji razvoja turizma,
- mogućnost zapošljavanja u turizmu i podizanje standarda stanovništva,
- korišćenje obnovljivih izvora energije, posebno geotermalne u sportsko-rekreativne i poljoprivredne svrhe,
- proizvodnja zdrave hrane (organska proizvodnja),
- mogućnost finalne prerade poljoprivrednih proizvoda u okviru kapaciteta prehrambene industrije,
- mogućnost razvoja malih i srednjih preduzeća,
- uzgoj autohtonih rasa domaćih životinja na prostoru van Rezervatu,
- kontrolisano sakupljanje lekovitog bilja u Rezervatu,
- plasman poljoprivrednih proizvoda kroz turističku ponudu,
- mogućnost snabdevanja vodom za piće širih područja regionalnim i međuregionalnim sistemima,
- povećanje svesti o potrebi investiranja u sektor zaštite životne sredine radi saniranja ekoloških problema na planskom području.
- neregulisan vodni režim vodotoka Zasavica koji je izazvan nedostatkom vode usled povećanja naslaga mulja u vodotoku, koji narušava njegov ekosistem i izaziva nestajanje pojedinih biljnih vrsta,
- prisustvo invazivnih vrsta u Rezervatu,
- nelegalna eksploatacija peska i šljunka koja stvara brojne degradirane površine uz vodotok Drine,
- neusaglašenost između uslova zaštite, regulisanja vodnog režima Zasavice i radova u šumarstvu na prostoru Rezervata,
- zagađivanje vodotoka Zasavice otpadnim vodama i hemijskim sredstvima u procesu poljoprivredne proizvodnje,
- tendencije za nelegalno širenje naselja i radnih površina na poljoprivredno zemljište,
- slabo održavanje putne mreže i njena neodgovarajuća opremljenost,
- ugrožavanje podzemnih voda i zemljišta nepropisnom evakuacijom otpadnih voda,
- usporena dinamika obnove zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara,
- nezakonit ribolov,
- neracionalno korišćenje energetske resursa,
- odliv radne snage, opadanje ukupnog broja stanovnika u većini naselja i izražena imigraciona kretanja,
- umanjen ekonomsko-privredni potencijal stanovništva kao posledica njegove reprodukcione i biološke devastacije,
- nedostatak programa lokalnog ekonomskog razvoja,
- nedovoljna ekološka edukovanost stanovništva,
- nedovoljna obučanost za brzo uklapanje u savremene tržišne tokove,
- nerazvijena preduzetnička kultura.

II. PRINCIPI, CILJEVI I OPŠTA KONCEPCIJA PROSTORNOG RAZVOJA PODRUČJA POSEBNE NAMENE

1. PRINCIPI PROSTORNOG RAZVOJA

Principi prostornog razvoja su:

- održiv i uravnotežen razvoj;
- zaštita i unapređenje prirodnog i kulturnog nasleđa kao razvojnog resursa;
- očuvanje diverziteta i vrednosti predela kroz obezbeđivanje identiteta prostora i identifikaciju predeonih celina;
- upravljanje kvalitetom ukupne bio - fizičke strukture predela;
- integracija smernica za obezbeđenje kvaliteta predela u sektorske planove u različitim oblastima;
- usklađivanje pristupa obezbeđivanju kvaliteta predela sa karakterom razvoja i razvojnim problemima, posebno predela pod određenim režimom zaštite i od posebnog značaja za razvoj turizma;
- smanjenje negativnih uticaja na životnu sredinu;
- razvoj ruralnih područja kroz jačanje veze selo - grad;
- unapređenje pristupačnosti kroz razvoj infrastrukture;
- regionalna i prekogranična saradnja, posebno u funkciji zaštite prirodnih dobara;
- učešće javnosti u politici prostornog razvoja.

2. OPŠTI I OPERATIVNI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA

2.1. Opšti ciljevi

Osnovni cilj prostornog razvoja područja posebne namene je očuvanje i unapređenje karaktera i diverziteta predela, posebno SRP „Zasavica“ u interesu njegove zaštite, promocije i održivog korišćenja, kao i cilju održivog razvoja ukupnog područja.

Opšti ciljevi razvoja područja obuhvaćenog izradom PPPPN proističu iz usvojenih ciljeva i opredeljenja prostornog razvoja Republike Srbije, usvojenih strategija i specifičnosti ovog područja u prostorno-funkcionalnom smislu:

- zaštita i održivo korišćenje svih prirodnih vrednosti kroz zaštitu predela, prirodnih dobara i prirodnih resursa;
- zaštita, racionalno korišćenje i unapređenje stanja poljoprivrednog i šumskog zemljišta, voda, populacije flore i faune i štednja i racionalno korišćenje energije;
- postizanje racionalne organizacije i uređenja prostora, usklađivanjem njegovog korišćenja sa mogućnostima i ograničenjima u raspolaganju prirodnim i stvorenim vrednostima i sa potrebama dugoročnog socijalnog i ekonomskog razvoja;
- obezbeđenje prostornih uslova za realizaciju koncepta trajno održivog (uravnoteženog) razvoja područja, naročito u oblasti životne sredine, ekonomske i društvene sfere;
- podsticanje razvoja postojećih naselja, uz usmeravanje promena u strukturi delatnosti, sa ciljem da se ostvare što povoljniji odnosi između privrednih i neprivrednih delatnosti, posebno razvoj održivog turizma i komplementarnih aktivnosti uz kvalitativno poboljšanje uslova života;
- povećanje nivoa socio-ekonomske razvijenosti područja;
- unapređenje kvaliteta življenja i zadovoljavanje potreba stanovnika, pri tom imajući u vidu principe energetske efikasnosti;
- obezbeđenje adekvatne prevencije, minimiziranja, monitoringa i kontrole svih oblika zagađivanja;
- definisanje prostornih uslova razvoja područja, kao dela integralnog upravljanja u okviru celokupnog sistema zaštite životne sredine.

2.2. Operativni ciljevi

2.2.1. Zaštita i korišćenje prirodnih vrednosti

Zaštita predela i prirodnih dobara:

- očuvanje zastupljenih tipova predela na planskom području, pre svega predela bliskih prirodi;
- postizanje ravnoteže između aktivnosti u prostoru i predeonih elemenata, radi minimiziranja opterećenja na zastupljene tipove predela i očuvanja i unapređenja predeone raznovrsnosti;
- uređenje predela radi optimizacije stanja i zaštite životne sredine;
- unapređenje stanja zaštićenih prirodnih dobara, staništa zaštićenih vrsta od nacionalnog značaja i ekoloških koridora;
- zaštita SRP „Zasavica“, očuvanje autohtonog ekosistema, retkih i endemičnih vrsta u skladu sa Uredbom o zaštiti;
- unapređenje i poboljšanje opštih ekoloških uslova na području Rezervata i njegove zaštitne zone;
- stvaranje uslova za korišćenje prostora Rezervata i njegove zaštitne zone u skladu sa održivim razvojem;
- zaštita i očuvanje biološkog diverziteta ukupnog prostora koji obuhvata PPPPN.

Zaštita i korišćenje prirodnih resursa

Poljoprivredno zemljište:

- zaštita i racionalno korišćenje poljoprivrednog zemljišta u granicama Rezervata, u skladu sa važećom Uredbom o zaštiti i Zakonom o zaštiti prirode;
- zaštita i korišćenje poljoprivrednog zemljišta van područja Rezervata, u skladu sa principima održivog razvoja;
- zaštita poljoprivrednog zemljišta od suvišnih voda i prekomerne primene hemijskih sredstava za zaštitu bilja uz zabranu njihovog korišćenja u Rezervatu.

Šume i šumsko zemljište:

- unapređenje stanja i zaštita šuma;
- ostvarivanje svih funkcija šuma (zaštitno-proizvodne i socio-kulturne);
- definisanje prirodnih i ambijentalnih vrednosti i celina kao ekološki određenih i povezanih;
- povećanje šumovitosti povećanjem površina pod šumama i zaštitnim pojasevima, uključujući i zelene površine naselja;
- uspostavljanje jedinstvenog i sveobuhvatnog sistema zelenih površina;
- gazdovanje šumama u skladu sa održivim razvojem, ekološkim principima i uslovima zaštite prirodnih dobara.

Lovna i ribolovna fauna:

- unapređenje stanja populacije krupne i sitne divljači;
- stvaranje uslova za očuvanje endemskih vrsta riba u Rezervatu;
- uspostavljanje mera za stvaranje prirodne ravnoteže između autohtonih i alohtonih vrsta riba na ovom području, intervencijom u korist autohtonih;
- stvaranje uslova za reintrodukciju ribljih vrsta koje su nekad naseljavale ovo područje.

Vodni resursi:

- osiguranje zaštite i unapređenje kvaliteta voda do nivoa nesmetanog korišćenja voda za predviđene namene;
- sprovođenje kontrolisanog prihvatanja, sprovođenja i prečišćavanja otpadnih voda od svih potrošača vode, u cilju zaštite kvaliteta podzemnih i površinskih voda.

Mineralni i energetski resursi:

- štednja i racionalno korišćenje energije;
- stimulisanje razvoja i korišćenje obnovljivih izvora energije u racionalnim okvirima, čime bi se znatno uticalo na poboljšanje životnog standarda i zaštitu i očuvanje predela i životne sredine;
- strogo kontrolisana eksploatacija mineralnih sirovina i njeno prostorno ograničavanje, uz obaveznu rekultivaciju prostora nakon završetka aktivnosti.

2.2.2. Stanovništvo

Stanovništvo:

- poboljšanje vitalnih karakteristika populacije;

- zaustavljanje imigracionih procesa;
- poboljšanje obrazovne strukture stanovništva u skladu sa zahtevima privrede i tržišta rada.

2.2.3. Mreža naselja i javne službe

Mreža naselja i javne službe:

- očuvanje kvaliteta tradicionalnog vida stanovanja sa svim njegovim prednostima u seoskim naseljima;
- poboljšanje kvaliteta lokalne putne mreže, kojom bi se ostvarila bolja komunikacija svih naselja u mreži;
- poboljšanje opremljenosti naselja komunalnom infrastrukturom i javnim službama;
- obezbeđenje lokacija za razvijanje različitih vidova brige za stare, posebno u naseljima seoskog tipa, kao što su: zajednice stanovanja starih ljudi, dnevni centri za stare, modifikovani tipovi domova za stare i sl.;
- stvaranje povoljnih uslova za otvaranje radnih mesta za zapošljavanje lokalnog stanovništva;
- očuvanje i unapređenje ekoloških, kulturoloških i drugih vrednosti u naseljima.

2.2.4. Privreda

Privreda:

- ravnomeran razvoj područja, zasnovan na lokalnim razvojnim potencijalima;
- stvaranje uslova za zaustavljanje imigracionih trendova putem otvaranja novih radnih mesta i obezbeđenja prostornih uslova za razvoj novih aktivnosti, prvenstveno u okviru građevinskih područja naselja;
- uspostavljanje koncepta održivog razvoja privrede, zasnovanog na korišćenju lokalnih resursa i komparativnih prednosti područja (poljoprivrdno zemljište, nemetalne mineralne sirovine, geotermalna nalazišta, prirodni potencijali SRP Zasavica);
- formiranje stabilne privredne strukture i podizanje ukupnog društvenog standarda;
- razvoj poljoprivredne proizvodnje i afirmacija ovog područja kao proizvođača zdrave hrane;
- razvoj agroindustrije na bazi raspoloživih sirovina biljnog i životinjskog porekla u cilju povećanja stepena finalizacije poljoprivredne proizvodnje;
- razvoj malih i srednjih preduzeća, kao i širokog kompleksa delatnosti koje se mogu organizovati u okviru postojećih preduzeća i u seoskim domaćinstvima (razne odgajivačke i prerađivačke delatnosti);
- kompleksna valorizacija najznačajnijih prirodnih i stvorenih potencijala turističke ponude kojom će se obezbediti uslovi za razvoj turizma, njegovih komplementarnih oblika i delatnosti komplementarnih turizmu, u cilju bržeg razvoja područja i povećanja priliva prihoda lokalnih zajednica.

Ruralni razvoj i poljoprivreda:

- razvoj aktivnosti ruralne ekonomije koje će doprineti poboljšanju efikasnosti i konkurentnosti područja, povećanju zaposlenosti i unapređenju životne sredine;
- stvaranje ekonomskih preduslova, intervencijom iz državnih fondova, u cilju osavremenjavanja poljoprivredne proizvodnje;
- podsticanje ukрупnjavanja poseda tržišnim putem;
- stvaranje planske osnove za definisanje ravnomernog razvoja poljoprivrede, na prostoru koji obuhvata PPPPN;
- stvaranje preduslova za izbalansiran i ekonomski prihvatljiv odnos različitih grana poljoprivrede na posmatranom području;
- prepoznavanje i lociranje komparativnih prednosti za razvoj poljoprivrede;
- afirmisanje uzgoja autohtonih i starih rasa domaćih životinja i finalnih proizvoda koji se od njih dobijaju.

Šumarstvo i lov:

- razvoj šumarstva kao privredne grane u skladu sa uslovima zaštite prirodnih dobara;
- stvaranje uslova za korišćenje šumskih i lovnih potencijala po principu usmerenog, održivog i mudrog korišćenja u skladu sa uslovima zaštite;
- definisanje radnji i mera (stanišni uslovi, tehnički objekti, i dr.) za povećanje učešća brojnosti autohtonih vrsta divljači van Rezervata.

Turizam:

- definisanje prioriteta oblika turizma, obima turističkih aktivnosti i područja na kojima će se sprovesti;
- formiranje i uređenje tri turističko-edukativna centra;
- infrastrukturno opremanje prostora u funkciji razvoja turizma (putevi, komunalna infrastruktura, parking prostori, biciklističke i pešačke staze, pristan i privezi za čamce) sa pratećim turističkim sadržajima (informacioni centri, vizitorski centri, i sl.);
- izgradnja i uređenje smeštajnih kapaciteta različitog nivoa usluga (bungalovi, kamp, restoran, smeštaj u privatnom sektoru i dr.);
- uređenje površina namenjenih za sportsko-rekreativne aktivnosti sa svim potrebnim sadržajima;
- razvijanje postojećih i formiranje svih potrebnih službi i organizacija koja će omogućiti realizaciju zadatih aktivnosti;
- edukacija svih učesnika u turističkim i pratećim aktivnostima.

2.2.5. Infrastrukturni sistemi

Saobraćajna infrastruktura:

- obezbeđenje uslova za integralni pristup prostoru koje obuhvata PPPPN preko postojeće mreže putnih, železničkih i vodnih puteva;
- utvrđivanje optimalne saobraćajne mreže kategorisanih i nekategorisanih puteva koja će omogućiti vezu između naselja i pristup turističkim lokalitetima;
- uključivanje potencijala plovnog puta reke Save, u oblast putničkog prevoza i
- utvrđivanje ruta nemotornih kretanja na planskom prostoru u skladu sa uslovima zaštite (pešačke, biciklističke staze, vožnja čamcem i sl.).

Vodoprivredna infrastruktura:

- revitalizacija hidrološkog režima Zasavice kroz propisivanje i održavanje optimalnog vodnog režima vlažnih staništa i produbljivanje i uređivanje zamuljenih kanala;
- integralno, kompleksno, racionalno i jedinstveno korišćenje vodnih resursa, kako za vodosnabdevanje stanovništva, tako i za podmirenje potreba ostalih korisnika voda;
- sprovođenje kontrolisanog prihvatanja, sprovođenja i prečišćavanja otpadnih voda od svih potrošača vode, u cilju zaštite kvaliteta podzemnih i površinskih voda;
- usaglašavanje razvoja sistema vodovoda i kanalizacije sa potrebama;
- osiguranje povoljnog režima korišćenja i zaštite podzemnih voda;
- osiguranje zaštite i unapređenje kvaliteta voda do nivoa za nesmetano korišćenje;
- zaštita poljoprivrednog zemljišta i naselja od spoljnih i unutrašnjih voda;
- obezbeđenje dvonamenske funkcije kanala.

Energetska infrastruktura:

- gasifikacija i toplifikacija svih korisnika;
- racionalno korišćenje i štednja neobnovljivih resursa i štednja proizvedene energije kroz stimulisanje energetske efikasnosti;
- stimulisanje primene obnovljivih izvora u proizvodnji energije;
- korišćenje i primena geotermalne energije za toplotne, sportsko-rekreativne potrebe i u procesu poljoprivredne proizvodnje.
- unapređenje kvaliteta življenja i zadovoljavanje potreba stanovnika, imajući u vidu principe energetske efikasnosti;
- obezbeđenje kvalitetne i sigurne isporuke električne energije diktiranom potrošnjom u narednom periodu za sve potrošače;
- obezbeđenje koridora za buduću prenosnu mrežu i koridora za kablovske vodove u naseljima;
- obezbeđenje dovoljnog kapaciteta u postojećim trafostanicama, njihovom rekonstrukcijom i izgradnja novih trafostanica;
- izgradnja kvalitetne spoljne rasvete u skladu sa novim tehnologijama razvoja rasvetnih tela u naseljima, turističkim lokalitetima i duž državnih puteva.

Telekomunikaciona infrastruktura:

- obezbeđenje potrebnog broja telefonskih priključaka za sve korisnike prostora, domaćinstva u naseljima, privredne subjekte, vikend naselja, turističke lokalitete i dr.;
- obezbeđenje mreže visokog kvaliteta, pouzdanosti i raspoloživosti izgradnjom jedinstvene transportne mreže;
- osiguranje kvaliteta međumernih veza dovoljnog kapaciteta izgradnjom međumernog telekomunikacionog sistema PTT;
- obezbeđenje savremenog sistema prenosa kroz polaganje optičkih kablova;
- zamena dotrajale opreme i modernizovanje mreže, da bi se obezbedilo pouzdanije i kvalitetnije funkcionisanje telekomunikacionog sistema PTT i uslovi za uvođenje savremenih usluga;
- uvođenje nove telekomunikacione usluge uvođenjem optičkih kablova u mesne mreže;
- uvođenje mobilne usluge zasnovane na radio prenosu;
- izgradnja moderne pristupne kablovske mreže za obezbeđenje širokopojasnih servisa, razvoj javnih, komercijalnih i lokalnih radio i TV programa, uz konstantno praćenje i uključivanje novih tehnologija u skladu sa svetskim trendovima;
- osiguranje koridora za RR veze;
- izgradnja mikrotalasnih sistema za distribuciju radio i televizijskih programa u seoskim i manjim gradskim sredinama izolovanim ostrvima KDS.

2.2.6. Zaštita nepokretnih kulturnih dobara

Zaštita nepokretnih kulturnih dobara:

- integralna zaštita nepokretnih kulturnih dobara sa prostorom u kome se nalaze;
- definisanje nepokretnih kulturnih dobara kao razvojnog potencijala područja;
- propisivanje uslova zaštite nepokretnih kulturnih dobara od svih oblika nekontrolisane urbanizacije i izgradnje.

2.2.7. Zaštita životne sredine

Zaštita životne sredine:

- zaštita i uređenje predela na prostoru koji obuhvata PPPPN;
- definisanje mera u cilju zaštite vazduha, voda (površinskih i podzemnih) i zemljišta od degradacije i nekontrolisanog korišćenja;
- definisanje režima i mera zaštite na prostoru Rezervata i staništima zaštićenih i strogo zaštićenih divljih vrsta;
- sanacija i rekultivacija degradiranih površina i neuređenih odlagališta otpada;
- stabilizacija prostora koji su ugroženi erozijom;
- stvaranje povoljnih mikroklimatskih uslova kroz formiranje zaštitnih pojaseva i povećanje šumovitosti na prostoru van Rezervata;
- uključivanje lokalnih samouprava u sistem regionalnog deponovanje komunalnog otpada;
- odlaganje otpada životinjskog porekla u skladu sa novim tehnološkim dostignućima;
- stvaranje uslova za sakupljanje i preradu otpadnih materija koje se mogu koristiti kao sekundarne sirovine.

3. OPŠTA KONCEPCIJA RAZVOJA PODRUČJA POSEBNE NAMENE

Koncepcija razvoja područja posebne namene, podrazumeva održivost prostornog razvoja, ekološku povezanost i urednost prostora. Prioritet predstavlja zaštita prirode i njenih vrednosti, posebno očuvanje biodiverziteta i razvoj lokalnog identiteta kroz zaštitu predela i zaštitu životne sredine.

Koncepcija zaštite podrazumeva ograničenje širenja građevinskog područja, kontrolisano korišćenje prirodnih resursa,

posebno poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, povećanje površina pod šumama, formiranje zaštitnih pojaseva, racionalno korišćenje obnovljivih izvora energije i mineralnih sirovina, posebno nemetalčnih. Održivi razvoj ekonomskih aktivnosti, među kojima turizam zauzima posebno mesto, fizička uređenost prostora, sa posebnim akcentom na obnovu sela i jačanje prirodnog i kulturnog nasleđa, predstavljaju osnove razvoja područja posebne namene.

4. REGIONALNI ASPEKTI RAZVOJA, FUNKCIONALNE VEZE I MEĐUSOBNI ODNOSI SA OKRUŽENJEM

Izuzetan potencijal ovog područja, posmatrano sa regionalnog aspekta, predstavlja SRP „Zasavica” čija vrednost u dosadašnjem razvoju nije na adekvatan način valorizovana.

Iako SRP „Zasavica” ima izuzetnu vrednost na ekološkoj mapi Evrope on, sam po sebi, ne može značajnije podstaći turističku aktivnost ovog područja. Kako bi njegova specifična atraktivnost bila u potpunosti prezentovana, potrebno ga je „umrežiti” sa turističkom ponudom okruženja na nacionalnom i prekograničnom nivou i njegove potencijale valorizovati kroz tako formiranu jedinstvenu turističku ponudu.

PPPPN utvrđuju se razvojne pretpostavke za afirmaciju SRP „Zasavica” ne samo u nacionalnom, nego i širem međunarodnom kontekstu. Prvi korak i poseban značaj u pogledu njegove međunarodne afirmacije imaju programi prekogranične saradnje.

Okosnicu ovih programa i projekata predstavlja definisanje zajedničke strategije prostornog razvoja, koja će se suprotstaviti sve izraženijim regionalnim razvojnim disparitetima i kroz strateške smernice i opcije politika, omogućiti usklađen razvoj evropskog kontinenta uz poštovanje principa održivosti i zaštitu sveevropskog prirodnog i kulturnog nasleđa.

Aktiviranjem i realizacijom ovih programa i projekata obezbediće se sinergijski efekat u smislu šire međunarodne prezentacije ovog područja, što će značiti i snažan doprinos njegovom ukupnom razvoju. U tom smislu od posebnog su značaja sledeći programi:

- Program IPA o prekograničnoj saradnji između Srbije i Bosne i Hercegovine za 2007 – 2013. godinu u okviru predloga projekata iz oblasti unapređenja produktivnosti i konkurentnosti ekonomskih, ruralnih i prirodnih resursa i podsticanja prekogranične inicijative, usmereni su na razmenu ljudi i ideja sa ciljem unapređenja profesionalne saradnje i saradnje civilnog društva.

Kao teritorija za finansiranje iz ovog Programa, u Srbiji su predviđeni Sremski, Mačvanski, Zlatiborski i Kolubarski upravni okrug sa pripadajućim opštinama, a među njima su i jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica i Bogatić.

- Program IPA o prekograničnoj saradnji između Hrvatske i Srbije za 2007 – 2013. godine ima za cilj da podrži prekograničnu saradnju pograničnih područja Republike Hrvatske i Republike Srbije radi povećanja raznolikosti i unapređenja ekonomskog razvoja na socijalno i ekološki održiv način, uz istovremeno poboljšavanje dobrosusedskih odnosa duž granice. Teritorije s pravom na podršku Programa u Srbiji su Severnobački, Zapadnobački, Južnobački i Sremski upravni okrug kao prihvatljiva područja i Mačvanski upravni okrug kao pridruženo područje.

- IPA Jadranski program prekogranične saradnje uključuje za finansiranje delove teritorije Italije, Slovenije, Grčke, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Albanije i celu teritoriju Srbije.

- Evroregion „Drina – Sava – Majevic” (2003. godine) čiji su osnivači opštine i gradovi donjeg Podrinja, iz Bosne i Hercegovine: opštine Bijeljina, Zvornik, Ugljevik i Lopare iz Republike Srpske i Brčko Distrikt, a iz Srbije gradovi Šabac i Loznica i opštine Mali Zvornik i Bogatić. Cilj Evroregiona, koji je formiran u okviru inicijative „Balkan bez granica”, je stabilizacija i dalji razvoj prekogranične saradnje između Bosne i Hercegovine i Srbije.

III. PLANSKA REŠENJA RAZVOJA PODRUČJA POSEBNE NAMENE

1. ZAŠTITA, UREĐENJE I KORIŠĆENJE PRIRODNIH SISTEMA I RESURSA

1.1. Poljoprivredno zemljište

Poljoprivredno zemljište na prostoru koji obuhvata PPPPN je potrebno štititi merama i aktivnostima kojima se trajno obezbeđuju prirodne funkcije zemljišta:

- zabranom korišćenja poljoprivrednog zemljišta u druge svrhe, osim u slučajevima utvrđenim Zakonom o poljoprivrednom zemljištu i ovim PPPPN;
- zabranom ispuštanja i odlaganja otpadnih i štetnih materija;
- kontrolisanom primenom mineralnih đubriva i preparata za zaštitu, a u zaštićenim područjima uz odobrenje ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, a uz saglasnost nadležnog ministarstva;
- primenu bioloških i biotehničkih sredstava u zaštićenim područjima radi očuvanja biološke raznovrsnosti;
- izborom adekvatnih tehnologija u obradi zemljišta;
- primenom protiverozionih mera.

Uz primenu ovih mera sačuvaće se kvalitet zemljišta tj. njegova fizička, hemijska i biološka svojstva. Poljoprivrednom zemljištu koje je korišćeno za eksploataciju mineralnih sirovina, projektima rekultivacije dati namenu blisku predašnjem stanju.

Poljoprivredno zemljište treba zaštititi zaštitnim pojasevima od štetnog dejstva eolske erozije, kojom se odnose zemljište i usevi u fazi semena, što za posledicu ima smanjenje prinosa. U tom smislu je potrebno formirati vetrozaštitno i poljozaštitno zelenilo (na prostorima uz manje vodotoke, kanale i saobraćajnice) i grupe zelenila u vidu remiza koje služe kao prihvatilište za divljač, koje će predstavljati nove ekološke koridore, povezati međusobno udaljena staništa i poboljšati mikroklimatske uslove okruženja.

1.2. Šumsko zemljište

Šumsko zemljište u obuhvatu PPPPN treba povećati pošumljavanjem poljoprivrednog zemljišta bez obzira na katastarsku klasu uz saglasnost Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, na osnovu Zakona o poljoprivrednom

zemljištu. Sumsko zemljište kao resurs treba koristiti u skladu sa njegovim biološkim kapacitetima, kako bi efekti proizvodnje u šumarstvu bili veći. Sem toga, neophodno je ostvariti i zaštitne i socio-ekonomske funkcije šuma. Odgovarajući izbor staništa za pošumljavanje, izbor vrsta drveća, kao i primena propisane tehnologije gajenja šuma, spada u najvažnije preventivne mere zaštite šuma i šumskog zemljišta.

Zaštita, korišćenja i uređenja šuma i šumskog zemljišta podrazumeva usaglašavanje programa i osnova gazdovanja šumama i lovne osnove sa zaštitom u Rezervatu i povećanje stepena šumovitosti pošumljavanjem šumskog zemljišta, formiranjem zaštitnih pojaseva uz očuvanja biodiverziteta na prostorima van Rezervata.

Zaštita, korišćenja i uređenja šuma i šumskog zemljišta u Rezervatu obuhvata:

- naučno-istraživačke aktivnosti u svrhu detaljnijeg upoznavanja bioekoloških uslova i prirodnih vrednosti;
- uspostavljenje autohtonosti prirodnog ambijenta vezano za šumsku i drugu vegetaciju;
- smanjenje učešća neautohtonih vrsta drveća (EA topola, bagremac, kiselo drvo);
- saniranje i negu zapuštenih uzgojnih stanja šumskih sastojina i staništa;
- realizacija opštih ciljeva zaštite i razvoja područja, kojima bi se obezbedila trajna zaštita šumskih ekosistema, divljih biljnih i životinjskih vrsta i autentičnosti pejzaža;
- racionalno i višenamensko korišćenje šuma u skladu sa Uredbom o zaštiti Rezervata.

Zaštita, korišćenja i uređenja šuma i šumskog zemljišta van granica Rezervata obuhvata:

- povećanje stepena šumovitosti i unapređenje opštekorisnih funkcija postojećih šuma;
- izbegavanje korišćenja invazivnih vrsta i uspostavljanje većeg stepena autohtonih šuma radi očuvanja biodiverziteta, koji je izuzetno bogat, raznovrstan i značajan;
- podizanje zaštitnih pojaseva koji ako su veći od 5 ari će se smatrati šumom, na osnovu Zakona o šumama;
- zaštitu od svih oblika nezakonitog i nedozvoljenog korišćenja (uzurpacije, zauzeća, bespravne seče, nezakonit lov, i dr.);
- stvaranje vegetacijskih koridora kojima bi se povezale šumske površine u ataru sa šumama Rezervata i omogućio protok biljnih i životinjskih vrsta.

1.3. Lovna i ribolovna fauna

Zaštita i korišćenja lovne i ribolovne faune podrazumeva povećanje brojnosti i strukture divljači uz očuvanje retkih i ugroženih vrsta. Na području Rezervata je zabranjen lov, a neophodno je povećati broj autohtonih uz izlov alohtonih ribljih vrsta.

Na području Rezervata potrebno je:

- očuvati, obnoviti i uvećati broj autohtonih ribljih vrsta, pre svega endemske vrste Umbra krameri;
- omogućiti uslove za prirodno razmnožavanje ribljih vrsta;
- izvršiti reintrodukciju autohtonih ribljih vrsta koje su u prošlosti naseljavale ovo područje, ali su u međuvremenu proređene ili su isčezle;
- smanjivati broj alohtonih ribljih vrsta.

1.4. Vode

Voda i vodotoci kao dobra od opšteg interesa za zadovoljenje opštih i pojedinačnih interesa, pod posebnom su zaštitom i koriste se pod uslovima i na način koji određuje Zakon o vodama.

Zaštita i korišćenje vodnog resursa podrazumeva:

- optimiziranje režima voda;
- praćenje stanja;
- analizu kvaliteta voda.

Korišćenje vodnog resursa na području Rezervata je ograničeno, jer se merama zaštite zabranjuje svaka izgradnja objekata i zabranjuju svi hidrotehnički radovi koji menjaju karakter ritškog područja, izuzev u funkciji zaštite prirode. Sve planirane hidrograđevinske zahvate vodoprivrednih preduzeća se moraju uskladiti sa utvrđenim merama zaštite za Rezervat.

U kontekstu zaštite vode, kao prirodnog resursa, predviđene su sledeće mere:

- oko postojećih i planiranih izvorišta podzemnih voda definišaće se zone i pojasevi sanitarne zaštite, u skladu sa Zakonom o vodama;
- radi zaštite i korišćenja podzemnih voda, obavezno se prati stanje nivoa i kvaliteta podzemnih voda prve freatske izdani, dubljih izdani i dubokih podzemnih voda;
- u cilju zaštite voda i vodnih resursa, zabranjuje se upuštanje bilo kakvih voda u napuštene bunare ili na druga mesta gde bi takve vode mogle doći u kontakt sa podzemnim vodama;
- zabranjeno je upuštati u melioracione kanale, bare i vodotoke bilo kakve vode osim atmosferskih i uslovno čistih rashladnih voda, koje po Uredbi o kategorizaciji voda („Službeni glasnik RS”, broj 5/68) odgovaraju IIb klasi;
- uspostaviće se adekvatan monitoring kvaliteta vodotoka u cilju zaštite i prema potrebi preduzimaće se određene mere.

Na ovaj način će se omogućiti racionalno i višenamensko korišćenja voda (plovidba, rekreativne i turističke aktivnosti, poribljavanje i sl.).

1.5. Mineralne sirovine

Korišćenje mineralnih resursa bazira se na principima racionalne i kontrolisane eksploatacije, u skladu sa ciljevima koncepta održivog razvoja. U tom smislu planske odrednice su:

- stimulisanje razvoja i korišćenja obnovljivih izvora energije, posebno geotermalne energije, čime bi se znatno uticalo na poboljšanje životnog standarda i zaštitu i očuvanje prirodne i životne sredine;
- racionalno korišćenje termomineralnih izvora primenom savremenih tehnoloških metoda i tehničkih elemenata eksploatacije, uz neophodne mere zaštite, isključivo u funkciji turizma i poljoprivrede;
- zabrana „otkrivanja” i promene namene poljoprivrednog, vodnog i ostalog zemljišta za potrebe eksploatacije šljunka, izuzev za potrebe regulacionih radova u koritu vodotokova;

– rekultivacija, po mogućnosti zatrpavanje i zaštita od zagađenja nelegalnih pozajmišta šljunka.

Postoje realni preduslovi za intenzivnu eksploataciju i korišćenje termalnih voda koje se mogu u zavisnosti od mineralnog sastava i temperature koristiti: u poljoprivredi, za zagrevanje staklenika i intenzivnu proizvodnju povrća, voća, cveća, dr. bilja; zagrevanje objekata u stočarstvu; za sušenje biljnih proizvoda; u toplovodnim ribnjacima za proizvodnju konzumne ribe i riblje mladi; za sportsko - rekreativne, turističke i dr. svrhe.

Istraživanja geotermalnih resursa nisu završena, kao ni ocena rezervi geotermalne energije, ali eksploatacija i korišćenje može da započne na lokacijama individualnih potrošača.

S obzirom da istraživanje, eksploatacija i iskorišćavanje geotermalnih i podzemnih voda ne predstavlja nikakvu opasnost za životnu sredinu, ove aktivnosti se dozvoljavaju na čitavom prostoru koji obuhvata PPPPN.

2. UTICAJ POSEBNE NAMENE NA DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE PROCESE I SISTEME

2.1. Demografski razvoj

Projekcija demografskog razvoja utvrđena je na osnovu analize dosadašnjih kretanja i karakteristika populacije, pretpostavki o smirivanju migracionih tokova, pretpostavki o rastućem fertilitetu i polnoj strukturi novorođenih.

Na taj način utvrđeno je da će do kraja planskog perioda (2024. godina) doći do blagog porasta ukupnog broja stanovnika po prosečnoj godišnjoj stopi od 0,02%.

Tabela br. 10. Ukupan broj stanovnika na prostoru jedinica lokalne samouprave

j.l.s.	Naselje	Broj stanovnika		Prosečna stopa rasta 2002. – 2024.
		2002.	2024.	
Sremska Mitrovica	Zasavica I	836	902	0,3
	Zasavica II	707	780	0,4
	Mač.Mitrovica	3896	4020	0,1
	Noćaj	2120	2070	- 0,1
	Ravnje	1463	1420	- 0,1
	Radenković	1086	1012	0,3
	Salaš Noćajski	1879	1925	0,1
Bogatić	Banovo Polje	1619	1530	- 0,2
	Crna Bara	2270	2295	0,04
Ukupno		15876	15954	0,02

U planskom periodu očekuje se pozitivno dejstvo mera demografske politike na porast fertiliteta i prirodnog priraštaja, ali će se biološki kvalitet populacije i dalje pogoršavati usled povećanja prosečne starosti stanovništva. Pogoršanje starosne strukture može imati negativne efekte na tržište radne snage i održivost sistema socijalnog osiguranja i zdravstvene zaštite.

U strukturi aktivnog stanovništva, očekuje se dalje povećanje učešća aktivnih u kapitalno niskointenzivnim proizvodnim delatnostima, kao i u oblasti tercijarnih delatnosti. Takođe se očekuje poboljšanje obrazovne strukture populacije u cilju usklađivanja sa promenama u ekonomskom okruženju, sa potrebama privrede i tržišta rada i sa zahtevima novih tehnologija.

Porast ukupnog broja stanovnika neće izazvati pritisak na postojeće prostorne resurse naselja u smislu angažovanja novih površina za stambenu izgradnju kako zbog postojećih niskih gustina, tako i zbog predstojeće zamene dotrajalog stambenog fonda u naseljima.

2.2. Razvoj i uređenje mreže naselja i ruralnih područja i javne službe

2.2.1. Mreža, funkcije naselja

Prostor koji je obuhvaćen PPPPN u pogledu mreže i funkcije naselja, organizuje se u okviru funkcionalnih urbanih područja (FUP) državnog značaja Sremska Mitrovica i Šabac. Naselja jedinica lokalne samouprave Sremska Mitrovica pripadaju FUP-u sa centrom u Sremskoj Mitrovici, a naselja jedinica lokalne samouprave Bogatić pripadaju FUP-u sa centrom u Šapcu.

Diferencijacija naselja u odnosu na funkcionalna područja lokalnih samouprava kojima pripadaju, a čiji su delovi obuhvaćeni PPPPN, je sledeća:

1. Funkcionalnom području jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica pripadaju lokalne zajednice:

- naselje gradskog karaktera Mačvanska Mitrovica;
- seoska naselja Zasavica 1, Zasavica 2, Ravnje, Radenković, Noćaj, Salaš Noćajski.

2. Funkcionalnom području jedinice lokalne samouprave Bogatić pripadaju lokalne zajednice:

- seoska naselja Crna Bara i Banovo Polje.

Za sva seoska naselja predloženi su sadržaji koji zadovoljavaju osnovne potrebe stanovnika (imajući u vidu broj stanovnika naselja), a za sve ostale potrebe stanovnici su upućeni na naselje Bogatić, odnosno Mačvansku Mitrovicu i dalje, na Sremsku Mitrovicu. Mačvanska Mitrovica je sastavni deo urbane celine Sremske Mitrovice. Organizacija i uređenje ovog naselja je definisano važećim Planom generalne regulacije grada Sremska Mitrovica, Lačarak i Mačvanska Mitrovica.

2.2.2. Javne službe

Razvoj i razmeštaj javnih službi opredeljen je razvojem mreže naselja, postojećom mrežom objekata javnih službi, budućim potrebama korisnika, osobenostima ovog područja i sl. Razvoj javnih službi će prvenstveno zavisiti od ekonomskih kretanja i decentralizacije društva, u kojoj će lokalne samouprave dobiti veća ovlašćenja. Na taj način će se najveći deo javnih službi

razvijati u skladu sa angažovanjem, planovima i ekonomskim mogućnostima lokalne samouprave i stanovništva, kao i obezbeđenjem donacija za konkretne projekte.

Razvoj u oblasti socijalne zaštite podrazumeva, pre svega, brigu o starim licima i deci bez roditeljskog staranja. U planiranju ovih aktivnosti osnovnu ulogu treba da ima lokalna samouprava, a ovi sadržaji mogu biti u okviru i javnog i privatnog sektora. Briga o starim licima može da se odvija na dva načina: da se, u organizaciji centra za socijalni rad, obuča i zaposle nezaposlena lica, koja bi vodila brigu o starima, i/ili da se formiraju zajednice stanovanja starih ljudi, dnevni centri za stare, modifikovani tipovi domova za stare i sl.

U oblasti osnovnog obrazovanja potrebno je saniranje postojećih objekata, modernizacija nastave i izgradnja fiskulturnih sala. Imajući u vidu da u su u svim selima formirane četvorogodišnje osnovne škole, što se, zbog malog broja dece, neće menjati ni u narednom planskom periodu, potrebno je obratiti pažnju na poboljšanje uslova prevoza učenika do naselja sa potpunom osnovnom i srednjom školom.

Predškolsko obrazovanje se zadržava na postojećem nivou, s tim što je i ovde neophodna sanacija i uređenje objekata – prostorija koje ova ustanova koristi, kao i adekvatno uređenje pratećih slobodnih površina.

Što se tiče zdravstvene zaštite stanovništva, neophodan je razvoj novih programa, organizacije i modaliteta primarne zdravstvene zaštite, posebno zbog planiranog razvoja turizma na ovom području i obezbeđenja potreba pružanja adekvatnih zdravstvenih usluga, ne samo stanovnicima naselja, već i turistima, odnosno posetiocima ovog područja. Pored toga, otvaranje apoteka i organizovanje najpotrebnijih specijalističkih službi u naseljima ili na nivou više naselja, doprineće potpunijem pružanju medicinskih usluga budućim korisnicima. Takođe, potrebno je izvršiti povezivanje institucija primarne zdravstvene zaštite sa institucijama socijalne zaštite, radi adekvatnog rešavanja problema socijalno ugrožene kategorije stanovnika.

Postojanje domova kulture u naseljima je jedan od uslova za dalji razvoj oblasti kulture. U narednom periodu neophodno je odgovarajuće angažovanje kulturnih i drugih institucija na kvalitetnoj organizaciji kulturnih manifestacija, odgovarajućoj prezentaciji, promociji i podsticanju inicijative da se i na lokalnom nivou organizuju kulturne manifestacije i okupljanja po različitim interesovanjima, kulturnim delovanjima i specifičnostima ovog prostora. Potrebno je sanirati (rekonstruisati, adaptirati) postojeće objekte u skladu sa savremenim trendovima.

Razvoj fizičke kulture podrazumeva da svako naselje treba da ima sportske terene bar u osnovnom obliku, a to su otvoreni i uređeni prostori pogodni za različite vrste sportskih aktivnosti, sa minimalnim zahtevima u pogledu održavanja. Takođe, potrebno je u planskom periodu obezbediti da svaka škola ima salu za fizičko vaspitanje, opremljenu potrebnom opremom po savremenim standardima, što će omogućiti ravnomerniji razvoj i uključivanje đaka u sportske aktivnosti u ovim naseljima.

2.2.3. Ruralna područja

Ruralni razvoj, odnosno razvoj sela i razvoj poljoprivrede su direktno povezani i međusobno zavisni. Strategija razvoja poljoprivrede treba da se zasniva na stalnoj edukaciji poljoprivrednika i njihovoj socijalnoj sigurnosti, što predstavlja preduslov za njihov uspešan i odgovoran rad. S druge strane, neophodno je jačanje sela, što podrazumeva infrastrukturno opremljena sela, udobna za život, jer samo tako mogu u značajnijoj meri zadržati mlade stanovništvo, što je osnovni preduslov za postizanje ekonomske održivosti istih.

Imajući u vidu značaj prirodne, pa i kulturne baštine na području koji obuhvata PPPPN, razvoj ovog područja zasnovan je na njihovoj revitalizaciji i stavljanju u funkciju razvoja turizma, čime se stvaraju mogućnosti obezbeđenja delimičnog plasmana poljoprivrednih proizvoda, zapošljavanja mladih, a posebno ženske populacije.

Formiranje centralnog turističkog punkta u naselju Zasavica 2, uređenih turističkih lokaliteta neposredno uz zaštićeno prirodno dobro u naseljima Zasavica 1 i Banovo Polje, kao i planiranje drugih turističkih sadržaja u ostalima naseljima, otvara mogućnost (ali i obavezu lokalne samouprave) revitalizacije i uređenja seoskih naselja, zaštite njihovog ambijentalnog i arhitektonskog nasleđa i poboljšanja karaktera seoskog pejzaža.

Postojanje geotermalnih izvora na ovom području pruža velike mogućnosti energetskog korišćenja ovih resursa, uz očuvanje ekoloških i ambijentalnih vrednosti.

3. UTICAJ POSEBNE NAMENE NA EKONOMIJU I PRIVREDNE SISTEME

Koncept razvoja privrede područja koje je obuhvaćeno PPPPN zasnovan je na aktivnostima koje mogu da se razvijaju u koegzistenciji sa posebnom namenom područja SRP „Zasavica” i koje obezbeđuju uslove kako za održivi razvoj u celini, tako i za promociju i unapređenje zaštite samog Rezervata.

Ove aktivnosti zasnovane su na prirodnim proizvodnim predispozicijama, tradiciji i dosadašnjem razvoju planskog područja i obuhvataju:

- poljoprivredu;
- turizam;
- šumarstvo, lov i ribolov;
- mala i srednja preduzeća u oblasti industrije, zanatstva i usluga.

3.1. Prostorni razvoj i razmeštaj privrednih delatnosti

3.1.1. Ruralni razvoj i poljoprivreda

Područje koje obuhvata PPPPN ima dominantno ruralni karakter, s obzirom da osnovu njegove ekonomije čini poljoprivreda, te da veliki deo stanovništva, direktno ili indirektno, ostvaruje prihode u oblasti poljoprivrede.

Očuvana životna sredina, atraktivnost pejzaža, biodiverzitet, kulturno i istorijsko nasleđe, postojanje tradicionalnih veština i proizvodnji predstavljaju kvalitetnu osnovu za razvoj različitih aktivnosti ruralne ekonomije.

Ruralni razvoj područja zahteva sprovođenje koordiniranih aktivnosti u oblasti institucionalne i organizacione podrške, efikasnog fizičkog i komunikacionog povezivanja naselja, povećanja pristupačnosti stanovništva državnim i javnim službama i podršku nadležnih organa uprave na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.

U cilju poboljšanja kvaliteta življenja na selu potrebno je, u prvom redu, podići nivo infrastrukturne opremljenosti (saobraćajna, energetska, snabdevanje vodom, kanisanje otpadnih voda, deponovanje komunalnog otpada) i opremljenosti naselja neophodnim javnim službama u skladu sa njihovim rangom u planiranoj mreži naselja.

U okviru postojećih naseljskih struktura, ili, ukoliko prostorni potencijali naselja to onemogućavaju, van naselja obezbediti prostorne uslove za razvoj kapaciteta za finalnu preradu poljoprivrednih proizvoda i proizvodnih i uslužnih kapaciteta ruralne ekonomije. Na taj način obezbediće se uslovi za kombinovanje osnovne poljoprivredne delatnosti sa drugim proizvodnim, uslužnim i posredničkim delatnostima. Radne prostore van naselja opremiti komunalnom infrastrukturom.

Posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti i konzervaciji ruralnog nasleđa, očuvanju predeonog diverziteta, zaštiti životne sredine, razvoju aktivnosti koje obezbeđuju alternativni prihod i razvoju i poboljšanju ruralne infrastrukture.

U cilju obezbeđenja neophodnih prostornih preduslova za brži razvoj ruralne ekonomije, neophodno je u svim naseljima obezbediti uslove za formiranje zona namenjenih prvenstveno aktivnostima zasnovanim na lokalnom sirovinskom zaleđu i tradicionalnim proizvodnjama u cilju povećanja stepena finalizacije poljoprivredne proizvodnje.

U narednom periodu na prostoru obuhvata PPPPN dominantne grane poljoprivredne proizvodnje će biti ratarstvo i stočarstvo.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti usko specifičnim programima proizvodnje, polazeći od prirodnih prednosti za ratarsku proizvodnju, dobrih pedoloških karakteristika zemljišta, umerene kontinentalne klime, resursa geotermalnih voda i stvorenih vrednosti. Stvorene vrednosti se ogledaju u tradiciji ratarske i povrtarske proizvodnje na ovom području i visokog stručnog znanja nosilaca razvoja poljoprivrede, ali ih je potrebno osavremeniti primenom novih tehnologija u skladu sa savremenim naučnim saznanjima.

Razvoj stočarstva treba usmeriti u pravcu uzgoja autohtonih vrsta domaćih životinja, po čemu je ovaj kraj prepoznatljiv.

Razvoj poljoprivrede zasnovati na:

- obezbeđenju dovoljne količine kvalitetnih sirovina za prehrambenu industriju;
- izmeni strukture setve kojom će se doći do većih ekonomskih efekata, uz poštovanje svih ograničenja koje prostor nameće;
- povećanju površina pod povrtarskim kulturama;
- razvoju stočarstva i voćarstva;
- definisanju prioriteta, koji uz najmanja ulaganja mogu dati najveće efekte;
- sprovođenju kontrole kvaliteta zemljišta, površinskih i podzemnih voda i praćenju uticaja poljoprivrednih aktivnosti na stanje životne sredine;
- korišćenju obilja vode, po čemu je ovo područje karakteristično, u cilju navodnjavanja i odvodnjavanja;
- korišćenju geotermalnih voda, za plastenički uzgoj povrća i cveća;
- namenskom uzgajanju biomase koja se može koristiti u procesima sagorevanja, kao i za kompostiranje;
- korišćenju preduslova za formiranje veštačkih ribnjaka za proizvodnju konzumne ribe, na manje plodnim površinama zemljišta;
- unapređenju uzgoja autohtonih vrsta domaćih životinja i van SRP „Zasavica“, po čemu je ovo područje lider u celoj Srbiji;
- uzgajanju autohtonih i starih biljnih vrsta (pšenica bankut, jabuke kožare, kruške karamanke, dudovi i sl.), po ugledu na već postignute uspešne rezultate uzgoja životinja;
- razvoju proizvodnje zdrave hrane, posebno na prostoru Rezervata i njenoj valorizaciji kroz lokalnu turističku ponudu;
- razvoju pčelarstva i drugih alternativnih oblika poljoprivrede.

Razvoj poljoprivrede na predmetnom prostoru ima za cilj da definiše i nosioce razvoja i organizatore otkupa i prerade poljoprivrednih proizvoda. Neophodno je izraditi posebne poljoprivredne osnove, zaštite uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta za jedinice lokalne samouprave na prostoru koji obuhvata PPPPN, koje je potrebno međusobno usaglasiti i kroz njih jasno definisati pravce zaštite poljoprivrednog zemljišta i razvoja poljoprivredne i prerađivačke proizvodnje.

3.1.2. Turizam

Područje koje je obuhvaćeno PPPPN je posmatrano kao kompleksno turističko područje od nacionalnog značaja, te je blizina velikih gradskih turističkih centara (Novog Sada, Beograda i Sremske Mitrovice) izuzetno važna. Prirodne i antropogene vrednosti opredeljuju ovo područje za razvoj turizma.

Budući razvojni planovi moraju da računaju na turiste sa visokim nivoom svesti o značaju očuvanosti životne sredine, kao dominantnom faktoru koji opredeljuje i usmerava turističku tražnju. Održivi turizam se zasniva na odgovornosti svih učesnika turističkog prometa prema prirodnoj sredini.

Uz poštovanje principa održivog razvoja na prostoru koji obuhvata PPPPN, definisani su strateški prioriteti za razvoj sledećih oblika turizma: ruralni, izletnički, rekreativni, edukativni sa istraživačkim programima, lovni, ribolovni, kulturno-manifestacioni, nautički i cikloturizam.

Ruralni turizam podrazumeva aktivnosti vezane za prirodnu i kulturnu baštinu. Tržište za ove proizvode su veliki gradovi u okruženju, a preduslovi su izgrađena saobraćajna infrastruktura, smeštajni kapaciteti, sistem snabdevanja i turistička infrastruktura. Naselja u obuhvatu PPPPN uz ulaganja u turističku infrastrukturu i edukaciju stanovništva, mogu biti značajni centri ruralnog turizma.

U ukupnoj turističkoj ponudi područja, poseban značaj imaju različiti vidovi izletničkog turizma, dnevnog, vikend i prazničkog karaktera, koji su uglavnom vezani za potrebe stanovnika sa prostora koji obuhvata PPPPN. Sportsko-rekreativne sadržaje je potrebno planirati u svim naseljima, a bogatstvo termalnih voda omogućava nastavak njihovog daljeg korišćenja (planirani bazen u Noćaju). Predlaže se razvoj cikloturizma, savskim i drinskim nasipom do plaže na Drini kod naselja Crna Bara, gde se planira i kamp. Potencijalni oblik rekreacije je i jahanje na prostoru lokaliteta „Pašnjak Valjevac“ i šetnja pešačkim stazama u okviru Rezervata (na sedam lokacija).

Razvoj edukativnog turizma podrazumeva različite aktivnosti kao što su škola u prirodi, ekološki kampovi, stručni i studentski boravci, posmatranje ptica i fotosafari u Rezervatu.

Razvoj lovnog turizma na prostorima van rezervata zahteva unapređivanje stanišnih uslova lovišta „Srem – Mačva“, kako bi se povećao broj divljači.

Ribolovni turizam vezan je za potencijale Zasavice, Save i Drine, a u budućnosti će u najvećem delu zavisiti od aktivnosti lokalnih sportskih ribolovaca. Poboljšanjem kvaliteta i povećanjem obima ribljeg fonda, može se uticati i na porast broja sportskih ribolovaca.

Razvoj kulturno-manifestacionog turizma zahteva u prvom redu aktivnosti na održavanju, razvijanju i promociji tradicionalnih manifestacija. Jedna od značajnih turističkih manifestacija je u naselju Crna Bara „Hajdučke večeri“, na obali Drine.

Za razvoj nautičkog turizma na Savi, potrebno je predvideti razvoj infrastrukture (marina, pristanište, privezište). Centri razvoja nautičkog turizma su Sremska Mitrovica i Mačvanska Mitrovica.

U skladu sa strateškim prioritetima, planirana je fazna izgradnja tri turistička lokaliteta, turističko-edukativna centra u funkciji SRP „Zasavica“:

- u neposrednom okruženju lokaliteta „Pašnjak Valjevac“ se pored postojećeg vizitorskog centra, salaša za uzgoj autohtonih rasa i objekta za prezentaciju genetičkih resursa, planiraju: eko-bungalovi (ekolodge) za smeštaj turista, kamp, parking, sportski tereni i restoran uz proširenje već postojećih sadržaja (I faza). Turistički lokalitet „Pašnjak Valjevac“ je na prostoru režima II stepena zaštite Rezervata u delu koji izlazi na vodotok Zasavice i zaštitne zone Rezervata, a najvećom delom van ovih zona, gde se nalazi i najveći broj planiranih sadržaja;

- na lokalitetu „Šumareva Čuprija“, uz naselje Zasavica 1 se planira obnavljanje turističko-edukativnog centra sa izgradnjom vizitorskog centra i priveza za čamce (II faza). Turistički lokalitet „Šumareva čuprija“ je na prostoru režima II stepena zaštite Rezervata i njegove zaštitne zone;

- na lokalitetu „Rašićeva Čuprija“, neposredno pored naselja Banovo Polje, planira se novi vizitorski centar (III faza). Turistički lokalitet „Rašićeva čuprija“ je na prostoru zaštitne zone i van zaštitne zone Rezervata.

U naseljima u okruženju Rezervata je data mogućnost izgradnje pratećih sadržaja u funkciji turizma; informacioni centri (u Zasavici 2, Mačvanskoj Mitrovici i Crnoj Bari), smeštajni kapaciteti u privatnom sektoru, restorani, uslužne delatnosti i dr., posebno u naseljima Zasavica 1 i Zasavica 2.

3.1.3. Šumarstvo i lov

Šumama i šumskim zemljištem, bilo da su u državnom ili privatnom vlasništvu, mora se upravljati i gazdovati tako da se očuvaju njihove osnovne prirodne vrednosti i funkcije, saglasno Zakonu o šumarstvu i Zakonu o zaštiti prirode, kao i pratećim podzakonskim aktima. Posebno treba poveriti računa o očuvanju prirodnosti i biološke raznovrsnosti šuma, kao i njihove kompleksne strukture i sastava, sa akcentom na očuvanju raznovrsnosti živog sveta i pratećih zajednica, koji se nalaze unutar šuma ovog područja. Šume treba da ostvare prevashodno zaštitne funkcije, socio-kulturne i privredne u okviru opštekorisnih funkcija šuma. Privredna funkcija šuma će i dalje biti usmerena na prostore van Rezervata, a na području Rezervata je na manjim površinama ograničena uslovima zaštite. U tom smislu je potrebno izvršiti konverziju alohtonih šuma autohtonim vrstama u skladu sa uslovima nadležnog Zavoda za zaštitu prirode.

Razvoj šumarstva na području Rezervata podrazumeva:

- usaglašavanje programa i posebnih osnova gazdovanja šumama sa uslovima zaštite, posebno kroz povećanje učešća autohtonih šumskih vrsta;
- razvoj šumarstva kao privredne grane u skladu sa uslovima zaštite Rezervata;
- racionalno i višenamensko korišćenje šuma u skladu sa Uredbom o zaštiti Rezervata.

Razvoj šumarstva, lova i ribolova van područja Rezervata podrazumeva:

- povećanje površina pod šumama pošumljavanjem šumskog zemljišta – čistina i poljoprivrednog zemljišta;
- korišćenje šumskog zemljišta u skladu sa njegovim biološkim kapacitetima;
- unapređenje stanja postojećih šuma;
- plasman korišćenja drvne mase u prerađivačkim kapacitetima u zemlji;
- gazdovanje šumama u skladu sa Opštom osnovom i posebnim osnovama gazdovanja šumama;
- zasnivanje vodozaštitnih šuma uz vodotoke u skladu sa uslovima zaštite i vodoprivrede;
- favorizovanje sadnje autohtonih sastojina uz težnju očuvanja autohtonih pejzaža;
- organizovanje trajne maksimalne šumske proizvodnje;
- razvoj lova i ribolova kroz strateške planove lovne i ribolovne osnove;
- postizanje punog ekonomskog kapaciteta lovišta;
- zaštitu i očuvanje retkih i ugroženih vrsta;
- izgradnju lovno-tehničkih objekata uz mogućnost ograđivanja delova lovišta.

3.1.4. Mala i srednja preduzeća

Razvoj malih i srednjih preduzeća (MSP) predstavlja jedan od najznačajnijih razvojnih prioriteta ovog područja. Postojeći resursi, pre svega u oblasti poljoprivrede i turizma, predstavljaju kvalitetnu osnovu za razvoj MSP što bi rezultiralo strukturnim promenama u privredi područja, bržem razvoju i podizanju konkurentnosti privrede, kao i povećanju zaposlenosti stanovništva.

Za razvoj MSP vezanih za poljoprivredu postoji značajan siroviniski potencijal, kvalifikovana radna snaga, potreban prostorni potencijal, a posebno blizina velikih tržišta i očekivani razvoj turizma koji mogu da apsorbuju ovu proizvodnju.

U tom smislu potrebno je da zainteresovani preduzetnici, uz podršku lokalne samouprave i drugih nadležnih organa i institucija, osmisle i predlože atraktivne programe u oblasti prerade ratarskih proizvoda, voća, povrća i stočarske proizvodnje. Turistički potencijali područja takođe pružaju šansu za razvoj širokog spektra delatnosti koje su komplementarne turizmu i

koje mogu da podrže njegov razvoj. Inicijativa preduzetnika u tom smislu je od ključnog značaja ali, u ovom trenutku, zahteva i ozbiljan angažman lokalne samouprave i drugih resornih organa u cilju stvaranja adekvatnog ambijenta za realizaciju ovih inicijativa.

Prostor za razvoj MSP treba tražiti i u oblasti usluga domaćinstvima, poljoprivredi i turizmu, kao i u uspostavljanju kooperantskih odnosa sa velikim industrijskim proizvođačima.

3.1.5. Prostorna organizacija funkcije rada

U prostornom smislu funkcija rada, izuzev primarne poljoprivredne proizvodnje, realizovaće se kroz dva tipa prostornih jedinica:

- radne zone;
- pojedinačne prostorne jedinice.

Pod radnim zonama podrazumevaju se one površine u prostornoj strukturi naselja ili područja van naseljenih mesta, koje će prvenstveno biti namenjene aktivnostima koje zbog svojih karakteristika (veći prostorni zahtevi, obim saobraćaja koji generišu, posebni zahtevi u pogledu infrastrukturnog opremanja, nekompatibilnost s ostalim naseljskim funkcijama), ne mogu biti organizovane u okviru drugih naseljskih prostornih struktura.

Osnovni lokacijski kriterijum za nove radne zone je minimiziranje uticaja na SRP „Zasavica”.

Imajući u vidu potrebe razvoja područja u smislu diverzifikacije aktivnosti ruralne ekonomije, postojeće prostorne potencijale naselja, kao i kriterijume za formiranje radnih zona, predlaže se formiranje radnih zona van građevinskih područja naselja u KO Salaš Noćajski, Noćaj, Radenković i Zasavica.

Prostorno-organizacione strukture radnih zona formiraće se u skladu sa tehničko – tehnološkim i infrastrukturnim zahtevima konkretnih aktivnosti u zoni. Realizacija planiranih radnih zona vršiće se u skladu sa uslovima utvrđenim urbanističkim planom sa detaljnom razradom.

Delatnosti u ovim radnim zonama orijentisati na one u funkciji poljoprivrede (skladišta, silosi, objekti za preradu voća i povrća i sl.).

Posebno treba naglasiti da je za planirane aktivnosti u radnoj zoni, za koje je to predviđeno Zakonom, potrebno uraditi odgovarajuću procenu uticaja. Procena uticaja za aktivnosti u radnim zonama, mora posebno razmatrati uticaj planiranih aktivnosti na zaštićena prirodna dobra.

U okviru građevinskih područja pojedinačnih naselja mogu se locirati nove pojedinačne prostorne jedinice rada, uz poštovanje uslova za njihovu izgradnju utvrđenih Prostornim planom jedinice lokalne samouprave, odnosno urbanističkim planom naseljenog mesta.

Pored planiranih radnih zona, u okviru građevinskih područja pojedinačnih naselja, mogu se graditi pojedinačni radni sadržaji, koji u prvom redu nemaju negativni uticaj na životnu sredinu (zagađenje vode, vazduha, zemljišta, buka, vibracije) i za koje postoje odgovarajući prostorni uslovi (veličina parcele, stepen izgrađenosti, infrastrukturna opremljenost, pristup na javni put, kompatibilnost s okolnim sadržajima, usklađenost s okruženjem u ambijentalnom smislu i sl.).

4. PROSTORNI RAZVOJ SAOBRAĆAJA, INFRASTRUKTURNIH SISTEMA I POVEZIVANJE SA DRUGIM MREŽAMA

4.1. Saobraćajna infrastruktura

Osnovno opredeljenje u domenu putne infrastrukture je zadržavanje i poboljšanje kapaciteta državnih puteva, bezbednosti i nivoa saobraćajne usluge (DP br. 116, br. 209, br. 210) koji će, kao osnovni putni kapaciteti nuditi viši nivo komfora i povezanosti ovog prostora sa okruženjem, posebno sa auto-putem E-70 (DP br. 1) kao integralnim delom koridora H. Ovi državni putevi II reda, u narednom periodu će, pored svoje osnovne funkcije u međuregionalnom i međuopštinskom povezivanju, preuzeti i značajan deo u obezbeđivanju saobraćajne dostupnosti iz okruženja.

Zadržavaju se i ostali saobraćajni kapaciteti (opštinski, atarski, šumski i drugi pristupni putevi), uz obaveznu rekonstrukciju i izgradnju pojedinih pravaca (opštinski put Banovo Polje – Ravnje radi utvrđivanja njegove regulacije kroz naselje Banovo Polje, pristupni put od savskog nasipa ka turističkom lokalitetu „Pašnjak Valjevac”).

Vodni saobraćaj podrazumeva uključivanje potencijala plovnog puta reke Save u transport putnika (potencijalnih posetilaca Rezervata) i integralno povezivanja sa ostalim oblicima saobraćaja. Obnavljanje putničkog pristaništa i nautičkog pristana-marine u Sremskoj Mitrovici i privežišta (u Mačvanskoj Mitrovici i kod naselja Zasavica 2), će podsticajno uticati na uključivanje ovog vida saobraćaja u afirmaciju Rezervata. Za implementaciju potrebnih sadržaja vodnog saobraćaja reke Save, postoje odlični prostorni i hidrološki uslovi.

Vodni saobraćaj kao vrlo značajan vid saobraćaja unutar samog Rezervata, preko vodotoka Zasavice, biće nosilac ne samo turističke ponude, već i jedan od načina dostupnosti do značajnih lokaliteta. U tom cilju, neophodno je preduzeti sve potrebne mere za održavanje plovnosti reke Zasavice.

Razvoj nemotornog saobraćaja predviđa formiranje i razvoj kapaciteta pešačko-biciklističkih kretanja kroz definisanje koridora biciklističkih staza van Rezervata (Mačvanska Mitrovica - Zasavica 2 - „Pašnjak Valjevac” - savski i drinski nasip do plaže na Drini) i pešačkih staza kroz Rezervat.

Na prostoru koji obuhvata PPPPN, predložena je izgradnja kolsko-pešačke staze između naselja Zasavica 1 i Radenković sa kolsko-pešačkim mostom, a na vodotoku Zasavica izgradnja četiri drvena mosta koji će omogućiti bolju komunikaciju između naselja i pristup atraktivnim turističkim sadržajima u Rezervatu.

4.2. Vodoprivredna infrastruktura

Na području koje obuhvata PPPPN razvijaće se višenamenski sistemi, kojima se integralno rešavaju problemi korišćenja i zaštite voda, uređenja vodnih režima i odbrane od poplava:

- regionalni sistemi za obezbeđivanje voda najvišeg kvaliteta, za naselja i one industrije koje zahtevaju vodu tog kvaliteta;
- regionalni sistemi za korišćenje, uređenje i zaštitu rečnih voda (tzv. rečni sistemi), kojima se podmiruju ostali korisnici, uređuju i štite vode.

Snabdevanje vodom

Snabdevanje vodom najvišeg kvaliteta ostvariće se razvojem mačvanskog i sremskog regionalnog sistema vodosnabdevanja. U mačvanskom regionalnom sistemu, kapaciteti izvorišta podzemnih voda su veći od potreba ovog područja. Ovaj sistem, kao izvorište visokokvalitetne vode koristi podzemne vode aluviona Mačve i Posavine, površinske vode i lokalna izvorišta, snabdevajući naselja u opštinama: Šabac, Bogatić, Loznica, Mali Zvornik, Osečina, Ljubovija, Vladimirci i Koceljeva. Veći deo zahvaćenih voda iz drinskog aluviona (izvorište na potezu Badovinci - ušće Drine u Savu), može se odvoditi prema Sremu, za potrebe snabdevanja vodom Srema, sa mogućnošću povezivanja sa beogradskim, novosadskim i južnobačkim sistemom. Da bi se drinsko izvorište eksploatisalo kako se predviđa, potrebno je zaštititi vode ove reke od većih, uzvodnih zagađivača.

Do realizacije regionalnih sistema, dalji razvoj vodosnabdevanja razvijaće se u pravcu koji je sada u funkciji, uz povećanje broja crpnih bušotina na postojećim ili novim izvorištima sa izgradnjom pojedinačnih uređaja za doterivanje kvaliteta vode po zahtevanim kriterijumima, kao i izgradnjom neophodnih elemenata u sistemima (rezervoari, crpne stanice, komore itd.).

Naselja u obuhvatu PPPN koja pripadaju jedinici lokalne samouprave Sremska Mitrovica će se snabdevati vodom sa izvorišta u Martincima (van obuhvata PPPN). Planira se priključenje naselja Zasavica 1, Noćaj, Ravnje, i Radenković na ovaj vodovodni sistem.

Naselja sa teritorije opštine Bogatić će se snabdevati vodom sa postojećeg izvorišta u KO Bogatić (van obuhvata PPPN), priključenjem na opštinsku vodovodnu mrežu.

Radi racionalizacije korišćenja visokokvalitetne vode za piće i zaštite od nepotrebnog rasipanja, potrebno je na minimalnu meru svesti gubitke na vodovodnoj mreži.

U narednom periodu potrebno je smanjivati specifičnu potrošnju vode u domaćinstvima, politikom realnih cena vode, merenjem utroška vode i merama planske racionalizacije potrošnje.

U svim rešenjima kompleksnih vodoprivrednih sistema koja koriste vodu najvišeg kvaliteta, snabdevanje stanovništva uvek ima prioritet pri raspodeli vode na korisnike.

Postojeću vodovodnu mrežu u naseljima je potrebno delimično rekonstruisati na deonicama koje ne zadovoljavaju planske potrebe.

Snabdevanje vodom u okviru rubnih predela naselja i u ataru, kao i tamo gde nema mogućnosti za snabdevanje vodom preko vodovodne mreže, biće rešeno individualno, putem bušenih bunara.

Kod snabdevanja industrijskih kapaciteta, koji proizvode veće količine otpadnih voda, uvesti obavezu racionalizacije potrošnje uvođenjem procesa recirkulacije, čime će se obezbediti višestruka upotreba zahvatane vode, očuvanje i zaštita vodnih resursa kako od zagađenja, tako i od prekomerne eksploatacije i iscrpljivanja pojedinih izdani. Snabdevanje tehnološkom vodom je moguće iz prvog vodonosnog sloja (freatska izdan), uz stalnu kontrolu vode pre i u toku eksploatacije, ili iz vodotokova.

Odvođenje voda

U cilju zaštite voda, u naseljima će se razvijati separacioni kanalizacioni sistemi, kojima će se posebno odvoditi fekalne otpadne vode, a posebno atmosferske otpadne vode. Osnovni zadatak kanalizacionog sistema je potpuna hidrotehnička sanitacija urbanih prostora. Fekalni kanalizacioni sistemi treba da prikupe i odvedu van teritorije sve otpadne vode formirane pri upotrebi i korišćenju. Kanalizacioni sistemi su u vrlo uskoj vezi sa vodosnabdevanjem i predstavljaju funkcionalnu i organsku celinu sa njim. Zbog toga se kanalizacioni sistemi moraju razvijati uporedo sa razvojem sistema vodosnabdevanja. Industrijske otpadne vode, po potrebi, rešavati posebnim sistemima. Zavisno od vrste i tipa zagađene vode, vršiti njihovo prethodno prečišćavanje kroz predtretman, a zatim ih prečišćavati sa sanitarnom i atmosferskom otpadnom vodom.

Pre upuštanja otpadnih voda u recipijent, predviđa se njihovo prečišćavanje na uređajima za prečišćavanje otpadnih voda. Karakter recipijenta zahteva visok stepen prečišćavanja. Posle prečišćavanja na uređajima za prečišćavanje otpadnih voda, pre ispuštanja u recipijent, koncentracija pojedinih zagađujućih materija u efluentu mora zadovoljavati uslove koje propisuje nadležno vodoprivredno preduzeće.

Otpadne vode prikupljene iz naselja Mačvanska Mitrovica, Noćaj i Salaš Noćajski sa teritorije jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica će se prečišćavati na postojećem postrojenju za prečišćavanje u Mačvanskoj Mitrovici. Za naselja: Radenković, Zasavica 1, Zasavica 2 i Ravnje, planirati lokalne kompaktne mini-uređaja za biološko prečišćavanje.

U narednom periodu planira se dalja izgradnja regionalnog kanalizacionog sistema za jedinicu lokalne samouprave Bogatić od naselja Banovo Polje do postojećeg kolektora i planiranog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Planirano postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda se nalazi na lokaciji u rejonu naselja Crna Bara. Sledi izgradnja kanalizacione mreže u naseljima, koja će preko crpnih stanica svoje otpadne vode usmeravati ka kolektoru regionalne kanalizacije.

Turistički lokaliteti i vikend naselja odvođenje otpadnih voda treba da rešavaju priključenjem na najbliže naseljske kanalizacione sisteme, a ukoliko to nije moguće, evakuaciju otpadnih voda rešavati preko lokalnih kompaktnih mini-uređaja za biološko prečišćavanje.

Kišnu kanalizaciju koncipirati za merodavne uslove (vremenski presek, urbanizovanost prostora, računski kiša itd.), a etapno realizovati tako da se ona koja je izgrađena racionalno uklapa u buduće rešenje.

Postojeću mrežu otvorenih kanala u naseljima širiti u skladu sa potrebama, sa ulivima u najbliže potoke putem uređenih ispusta koji su osigurani od erozije i koji ne zalaze u proticajni profil kanala (potoka). Za atmosferske otpadne vode sa zauljenih i zaprljanih površina (benzinske pumpe i sl), predvideti odgovarajući tretman na separatoru ulja i taložniku. Sadržaj ulja u tretiranoj vodi ne sme biti veći od 0,1 mg/l, a suspendovanih materija od 30 mg/l.

Hidrotehničke melioracije (odvodnjavanje i navodnjavanje)

Polazište za tehnička rešenja u domenu hidrotehničkih melioracija je revitalizacija postojećih melioracionih sistema. Buduće sisteme treba planirati kao integralne melioracione sisteme (odvodnjavanje, navodnjavanje, zaštita od spoljnih voda), sa

svim merama hidrotehničkih i agrotehničkih melioracija. Sistemi za odvodnjavanje treba da se realizuju tako da se uklapaju u rešenja integralnog uređenja prostora, pri čemu treba voditi računa o potrebi kasnije dogradnje sistema za navodnjavanje.

Na osnovu važeće Uredbe o zaštiti Rezervata, dozvoljeni su radovi na održavanju optimalnog vodnog režima Zasavice, ali su hidromelioracioni radovi zabranjeni u zaštitnoj zoni Rezervata.

U sklopu regulacionih radova u vodoprivredi, potrebno je izvršiti optimalnu regulaciju vode u vodotoku Zasavica. Sadašnje stanje karakteriše nemogućnost plavljenja i zabarivanja delova Rezervata, koja je nastala posle izgradnje nasipa i kanala.

Da bi se održao ekosistem Zasavice koji je danas narušen, potrebno je obezbediti:

- povremeno i kontrolisano plavljenje delova Rezervata sa održavanjem potrebnih nivoa vode u Zasavici;
- povremene izmene vode, što je nekada bilo omogućeno plavljenjem površina od strane reke Save;
- određenu hemiju vode, koja je pogoršana usled neadekvatnog tretmana okolnog poljoprivrednog zemljišta (korišćenje đubriva sa povećanjem fosfata, nitrata i nitrita).

Za potrebe očuvanja Rezervata i uređenja vodnog režima Zasavice na osnovu tehničke dokumentacije predložena su dva rešenja, a usvojena je varijanta 1 čiji je zahvat na konkavnoj krivini Save neposredno nizvodno od sela Ravnje (km toka Save 154+000).

Voda koja bi se zahvatala iz Save treba da obezbedi sledeće:

- nivoa vode u Zasavici prema uslovima ihtiologa, u cilju zadovoljenja uslova potrebnih za reprodukciju riba;
- izmenu količina vode u sistemu, radi održavanja uslova za kompletan biljni i životinjski svet i to održavanjem ili poboljšanjem kvaliteta vode.

Potrebne nivoa vode u sistemu Zasavice za potrebe izrade tehničke dokumentacije definisao je Pokrajinski Zavod za zaštitu prirode. Vezani su za ostvarivanje optimalnih uslova za mrest, kao i za očuvanje močvarne (emerzne) vegetacije karakteristične za Zasavicu.

Za dalju razradu tehničke dokumentacije za uređenje vodnog režima Zasavice, potrebno pribaviti uslove i mere zaštite prirode nadležne institucije. Na taj način će se definisati konkretna tehnička rešenja kojima će se razraditi dinamika vodnog režima, definisati površine koje će biti plavljene, kao i potrebno vreme i način stabilizacije savske vode.

Tehničkim rešenjima moraju se zadržati ili poboljšati uslovi staništa, a štete na okolnom poljoprivrednom zemljištu i šumama treba da se minimiziraju. Potrebno je gazdovanje šumama ukладiti sa zaštitom, te je u tom smislu potrebno izvršiti konverziju vrsta (umesto alohtonih, favorizovati autohtone vrste). Na taj način Zasavica će se delimično vratiti u stanje pre izgradnje sistema odbrane od poplava, a vratiće se i efekat plavljenja i zabarivanja na područjima na kojima je to neophodno za očuvanje biljnog i životinjskog sveta. Kako ove mere ne bi bile u suprotnosti sa dosadašnjim merama koje su primenjene u odvodnjavanju poljoprivrednog zemljišta i izradi drenažnih sistema, svako buduće rešenje mora biti kompromisno sa rešenjem između poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede i zaštite.

Zaštita od poplava i regulacija vodotoka

Sistemi za odbranu od poplava rešavaju se u okviru integralnih sistema vodotoka, uz primenu hidrotehničkih i neinvesticionih mera. Hidrotehničke mere podrazumevaju optimalan odnos pasivnih i aktivnih mera zaštite. Pasivnim merama ugrožena priobalna područja brane se od poplavnih talasa linijskim sistemima – nasipima, regulacijama reka, formiranjem branjanih kaseta. Aktivne mere podrazumevaju ublažavanje talasa korišćenjem akumulacija i retenzija. Aktivne mere zaštite predstavljaju i kanalski sistemi sa upravljačkim ustavama, kojima se aktivno utiče na sniženje poplavnih talasa. Poseban značaj daje se neinvesticionim merama, odnosno merama planske politike korišćenja prostora, kojima se sprečava gradnja objekata u ugroženim zonama, čime se zaustavlja dalji porast potencijalnih šteta od poplava.

Efikasna zaštita od poplava podrazumeva realizaciju sledećih organizacionih mera: sprečavanje nekontrolisane gradnje u prostorima koji su ugroženi od poplava, primena odgovarajućih urbanističkih i planskih mera, kako se ne bi povećavale potencijalne štete od poplava, adekvatno održavanje zaštitnih objekata i sistema, prema unapred definisanim planovima, ažuriranje preventivnih i operativnih mera u periodu odbrane od velikih voda, politiku osiguranja imovine, koja visinu premija uslovljava i stepenom rizika od poplava (u svetu je to jedna od najefikasnijih mera sprečavanja gradnje u ugroženim zonama).

Na području u nadležnosti JVP „Sava” rekonstrukciju postojećih nasipa i kejskih zidova treba izvesti na dužini od oko 96 km, dok se izgradnja novih objekata za zaštitu predviđa na dužini od oko 84 km. Na nešto većoj dužini (oko 106 km) treba izvršiti uređenje korita manjih vodotoka, prvenstveno u funkciji zaštite od velikih voda. Ovakva struktura predloženih radova je indikator stanja izgrađenosti objekata za zaštitu od poplava i uređenje vodotoka. Najveći obim rekonstrukcije zahtevaju objekti duž Save (na dužini od oko 80 km), a kompletiranje zaštitnog sistema postiglo bi se dogradnjom novog levoobalnog nasipa kod Kupinova i od Grabovca do Hrtkovaca. Radove prvog prioriteta na vodnom području „Sava” predstavljaju radovi na povećanju efikasnosti zaštite od velikih voda područja Beograda i Mačve. Zaštitu Mačve od plavljenja obezbedila bi rekonstrukcija postojećih nasipa na desnoj obali Save (dužine oko 32 km) i izgradnja novog nasipa na desnoj obali Drine od Badovinaca do Lipničkog Šora. U prvi prioritet mogu se svrstati i radovi na sanaciji ruševnih obala Drine, u cilju zaštite ugroženih objekata.

U narednom periodu na prostoru obuhvata PPPPN, sledi rekonstrukcija desnoobalnog savskog nasipa na sektoru Banov Brod – Crna Bara u dužini od oko 7 km i zbog poboljšanja saobraćajnih uslova krunom nasipa na sektoru Ravnje - Zasavica u dužini od oko 15 km i na deonici od Mačvanske Mitrovice do CS Červentija u dužini od oko 12 km, kao i rekonstrukcija desnoobalnog drinskog nasipa na deonici oko Crne Bare u dužini od oko 3,5 km.

Na osnovu terenskih istraživanja utvrđene su kritične lokacije na kojima bi prvo trebalo sprovesti regulacione radove u cilju odmuljivanja vodotoka Zasavice zbog bujanja makrofitske vegetacije i produbljivanje korita u narednom periodu (5 godina): 3 km dužine naspram Pašnjaka „Valjevac”, 1 km u Banovom Polju (od Ljubinkovića čuprije do izvora), od Raševića čuprije do Ravnjanske čuprije (oko 3 km), kanali Prekopac (oko 3 km) i Jovača (4 km) i na lokalitetu Šumareva čuprija desno i levo po 1 km.

4.3. Energetska infrastruktura

4.3.1. Elektroenergetska infrastruktura

U narednom planskom periodu planiran je prelazak na dvostepenu naponsku transformaciju 110/20 kV i rekonstrukcija TS 35/10 (20) kV u razvodna 20 kV čvorišta. 35 kV naponski vodovi preći će ili u 110 kV za napajanje planiranih 110/20 kV trafostanica, ili će raditi na 20 kV naponskom nivou.

Distributivne trafostanice 10/0,4 kV rekonstruisati za rad na 20/0,4 kV naponsku transformaciju, a 10 kV vodovi rekonstruisati za rad na 20 kV naponu.

Niskonaponsku mrežu u delovima pojedinih naselja potrebno je rekonstruisati. Javno osvetljenje, sa rasvetnim telima koje će pratiti nove tehnologije razvoja, izgraditi u svim naseljima, duž važnijih saobraćajnica, kao i za potrebe svih sadržaja van naselja.

4.3.2. Gasovodna infrastruktura

Prednosti prirodnog gasa (ekonomičnost, ekološki najčistije fosilno gorivo, jednostavna eksploatacija i transport, isplativost ulaganja) u odnosu na druge konvencionalne energente za proizvodnju energije, strateški su opredelile izbor prirodnog gasa kao primarnog energenta koji će se koristiti na području obuhvata Prostornog plana.

Za gasifikaciju naselja Zasavica 1, Zasavica 2, Ravnje i Radenković, planira se izgradnja gasovoda srednjeg pritiska PE 100 koji bi polazio od MRS „Mačvanska Mitrovica” do MRS „Zasavica” za naselja Zasavica 1 i 2 i MRS „Ravnje” za naselje Ravnje. Za naselje Radenković produžiti već delimično izvedenu distributivnu gasnu mrežu (DGM) za naselja Mačvanska Mitrovica, Salaš Noćajski i Noćaj, jer postoji rezervni kapacitet u MRS „Mačvanska Mitrovica”.

Priključni gasovodi i MRS za veće industrijske potrošače

Na ovom području su evidentirana tri potencijalna industrijska potrošača: Brodogradilište u Zasavici I, „Hrana -produkt” u Mačvanskoj Mitrovici i buduća sušara žitarica koja je planirana između Zasavice I i Zasavice II. „Hrana-produkt” priključiti na na čelični gasovod srednjeg pritiska ili DGM „Mačva” u zavisnosti od potrebnih količina prirodnog gasa. Brodogradilište priključiti na PE gasovod srednjeg pritiska, čija trasa prolazi pored preduzeća. Za potrebe ovog potrošača izgraditi priključni gasovod i MRS kapaciteta 300 Sm³/h. Buduću sušaru izgraditi na lokaciji koja se nalazi u neposrednoj blizini PE gasovoda srednjeg pritiska na koji će biti priključena. Za potrebe ovog potrošača izgraditi priključni gasovod prečnika d90 i MRS maksimalnog kapaciteta 900 Sm³/h.

Potrebno je razmotriti mogućnosti i izvršiti tehničko-ekonomsku analizu opravdanosti gasifikacije naselja na području teritorijalne jedinice lokalne samouprave Bogatić, priključenjem na dovodno-razvodni gasovod na teritoriji lokalne samouprave Šabac.

Sve radove na izboru trase budućih gasovoda, uskladiti sa planovima zaštite SRP „Zasavica” uz poštovanje propisanih aktivnosti sa režimom zaštite.

Prilikom planiranja, projektovanja i izgradnje ovih objekata, sprovoditi mere zaštite životne sredine kroz preduzimanje odgovarajućih mera za saniranje negativnih posledica (program rekultivacije, revitalizacije, otklanjanja šteta itd.).

4.3.3. Obnovljivi izvori energije

U narednom planskom periodu potrebno je stimulisati razvoj i korišćenje obnovljivih oblika energije, čime bi se znatno uticalo na poboljšanje životnog standarda i zaštitu i očuvanje prirodne i životne sredine. Kao obnovljivi izvori energije na prostoru obuhvata PPPPN mogu se koristiti:

- biomasa i biogas;
- geotermalna energija;
- sunčeva energija;

S obzirom na karakter predmetnog područja, gde je veći deo obuhvata PPPPN stanište zaštićenih vrsta od međunarodnog značaja (IBA, IPA i PBA), korišćenje obnovljivih izvora energije se ograničava na korišćenje za sopstvene potrebe kao proizvodni energetski objekti manjih kapaciteta. Na ovom prostoru se ne dozvoljava korišćenje energija vetra, odnosno izgradnja vetroparkova, zbog mogućeg ugrožavanja ptica u okviru IBA staništa, kao i izgradnja malih hidroelektrana za korišćenje hidroenergetskog potencijala zbog narušavanja vodnog režima.

Biomasa i biogas

Prostor koji obuhvata PPPPN ima značajnu količinu bio otpada koji poseduje energetski potencijal koncentrisan u otpacima od poljoprivredne i šumske proizvodnje. Na osnovu Akcionog plana za biomasu, prihvatljivije je korišćenje biomase za proizvodnju energije.

Biomasa se koristi u procesima sagorevanja ili konvertuje u sistemima koji proizvode toplotnu energiju, električnu energiju, ili u toplotnu i električnu.

Najperspektivnije mogućnosti za korišćenje biomase su:

- zagrevanje prostora u domaćinstvima i zgradama korišćenjem paleta ili briketa od biomase;
- ko-sagorevanje ili potpuna zamena loženja mazuta ili uglja u toplanama;
- proizvodnja električne struje korišćenjem ostataka iz poljoprivrede i od drveta.

Biomasa se može koristiti i za proizvodnju tečnih i gasovitih goriva: bioetanol, biodizel i biogasa.

Geotermalna energija

Geotermalne vode na području koje obuhvata PPPPN mogu se koristiti u zavisnosti od mineralnog sastava i temperature za:

- proizvodnju toplotne energije za grejanje objekata i pripremu potrošne tople vode;
- proizvodnju toplotne energije za grejanje staklenika i plastenika, sušenje poljoprivrednih proizvoda;
- tehnološke;

– rekreativne potrebe.

Sunčeva energija

Povoljni klimatski uslovi i veliki broj dana sa sunčanim intervalima, pružaju mogućnost korišćenja sunčeve energije za sopstvene potrebe, pre svega za dobijanje toplotne energije.

4.4. Telekomunikaciona infrastruktura

Sadašnji razvoj telekomunikacione infrastrukture nije na nivou koji bi zadovoljio sve potrebe, građana i privrede. U narednom periodu, u oblasti komutacionih sistema, neophodno je uvođenje digitalne tehnologije, kako za nove objekte, tako i zamena postojećih analognih komutacionih sistema, tj. analognih telefonskih centrala dovoljnog kapaciteta, kojim će se omogućiti neophodno ukidanje dvojničkih i instalacija digitalnih (ISDN i HDSL) telefonskih priključaka.

Proširenje komutacionih sistema realizovaće se, osim proširenjem glavnih komutacionih sistema i putem instaliranja isturenih pretplatničkih stepena, gde koncentracija korisnika to zahteva.

Planirana je potpuna digitalizacija komutacione i transportne mreže kao osnovni uslov za modernizaciju i proširenje asortimana telekomunikacionih servisa i usluga, kao i smanjenje troškova održavanja i eksploatacije. Maksimalno iskorišćavanje novih digitalnih tehnologija u komutacionoj i transportnoj mreži, zahteva uvođenje potpuno nove organizacije telekomunikacione mreže i zajedničko planiranje komutacione i transportne mreže sa ciljem da se stvori jedinstvena platforma za integraciju novih usluga (internet, mobilna telefonija i dr.) sa postojećim servisima u mreži.

Planirana je izgradnja optičke telekomunikacione infrastrukture na svim magistralnim i opštinskim pravcima na teritoriji Republike Srbije, kako bi se izvršila zamena postojećeg telekomunikacionog sistema analognih sistema veza, novim i jeftinijim digitalnim sistemom. Ovaj sistem će omogućiti razvoj domaćeg i tranzitnog međunarodnog saobraćaja, veće telekomunikacione kapacitete, brži prenos signala u odnosu na analogni sistem, pri čemu je jeftiniji i dozvoljava razvoj širokopojasne digitalne mreže integrisanih telekomunikacionih usluga.

U skladu sa planovima razvoja Preduzeća za telekomunikacije, „Telekom Srbija” a.d. , planirana je izgradnja optičkih kablova na sledećim relacijama:

Tabela br. 11. Planirane međumesne kablovske veze (optički kablovi)

R. broj	Relacija	tip kabla
1.	Bogatić–Banovo Polje–Glogovac–Crna Bara	optički kabl

Digitalizaciju je potrebno izvršiti na svim nivoima, što podrazumeva i uvođenje optičkih kablova u mesne mreže i do krajnjih korisnika. Digitalizaciju i proširenje komutacionih sistema pratiće i proširenje transportne mreže, zasnovane na postojećim i novim optičkim kablovima i sistemima prenosa najsavremenije digitalne tehnologije. U oblasti pristupnih mreža koristeće se optički, simetrični i koaksijalni kablovi, bežični pristup, sistemi sa višestrukim korišćenjem kablova i kombinacija navedenih medijuma.

Radio-difuzni sistem, zasnivaće se, takođe, na digitalnoj tehnologiji, što na prostoru koji obuhvata PPPPN podrazumeva zamenu postojećih uređaja emisionih sistema radio-relejnih veza digitalnim uređajima. Na osnovu plana frekvencija, odrediće se mikrolokacije emisionih radio difuznih centara za smeštaj predajnika i repetitora.

Za prijem i distribuciju satelitskih i zemaljskih radio i TV programa i ostalih servisa MMDS, kao i dalji razvoj javnih i komercijalnih radija i televizija, težiće se izgradnji mikrotalasnih dvosmernih sistema. Kablovski distributivni sistem (KDS) je višenamenski širokopojasni telekomunikacioni sistem namenjen, kako distribuciji radio i TV signala, tako i pružanju širokopojasnih interaktivnih, tj. dvosmernih servisa korisnicima.

Za potrebe mobilnih telekomunikacija, u skladu sa planovima razvoja nadležnih operatera, planiran je veći broj baznih radio-stanica za pokrivanje celokupnog područja.

5. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE, PREDELA I PRIRODNOG I KULTURNOG NASLEĐA

5.1. Zaštita životne sredine

Na prostoru obuhvata PPPPN za postrojenja i aktivnosti koja mogu imati negativne uticaje na zdravlje ljudi, životnu sredinu ili materijalna dobra, vrste aktivnosti i postrojenja, nadzor i druga pitanja od značaja za sprečavanje i kontrolu zagađivanja životne sredine, uređuju se uslovi i postupak izdavanja integrisane dozvole, koja je definisana Zakonom o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine.

Zakonom o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine propisano je da će, za postojeća postrojenja i aktivnosti operater pribaviti dozvolu najkasnije do 2015. godine u skladu sa Programom usklađivanja pojedinih privrednih grana sa odredbama ovog zakona. Na osnovu Uredbe o utvrđivanju Programa dinamike podnošenja zahteva za izdavanje integrisane dozvole („Službeni glasnik RS”, broj 108/08), utvrđuju se rokovi u okviru kojih se podnose zahtevi za izdavanje integrisane dozvole, po vrstama aktivnosti i postrojenja. Sva postrojenja i aktivnosti koja se ne nalaze na Preliminarnom spisku postojećih postrojenja koja podležu izdavanju integrisane dozvole na teritoriji Republike Srbije, sačinjenim od strane Ministarstva životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja, a koja u skladu sa Uredbom o vrstama aktivnosti i postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola („Službeni glasnik RS”, broj 84/05) podležu obavezi pribavljanja integrisane dozvole, dužni su da se obrate nadležnom organu.

Postrojenja u kojem se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna opasna materija u jednakim ili većim količinama od propisanih (u daljem tekstu: seveso postrojenje), regulisana su Zakonom o zaštiti životne sredine i drugim podzakonskim aktima, kao tehnička jedinica unutar kompleksa, gde se opasne materije proizvode, koriste, skladište ili se njima rukuje. Pravilnikom o listi opasnih materija i njihovim količinama i kriterijumima za određivanje vrste dokumenta koje izrađuje operater seveso postrojenja, odnosno kompleksa („Službeni glasnik RS”, broj 41/10), na osnovu čega se određuje obaveza izrade politike prevencije udesa, Izveštaja o bezbednosti i Plana zaštite od udesa, propisuje se lista opasnih materija i njihove količine i kriterijumi za određivanje vrste dokumenta koje izrađuje operater seveso postrojenja, odnosno

kompleksa u kome se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih materija. Lokalna samouprava je u obavezi da, na osnovu Planova zaštite od udesa operatera koji se nalaze na teritoriji te lokalne samouprave, izradi Plan zaštite od udesa lokalne samouprave (eksterni Plan zaštite od udesa), čiji je sadržaj i metodologija izrade uređena Zakonom o vanrednim situacijama.

U kontekstu zaštite prirodnih resursa (voda, vazduh i zemljište) na prostoru koji obuhvata PPPPN predviđene su određene mere i aktivnosti, čijom realizacijom će se zaustaviti njihova dalja degradacija i unaprediti kvalitet životne sredine.

Zaštita voda će se postići:

- obezbeđenjem voda najvišeg kvaliteta iz regionalnih sistema i lokalnih izvorišta za sva naselja;
- definisanjem zona i pojaseva sanitarne zaštite u skladu sa Zakonom o vodama oko postojećih i planiranih izvorišta podzemnih voda;
- zabranom upuštanja neprečišćenih voda u napuštene bunare ili na druga mesta gde bi takve vode mogle doći u kontakt sa podzemnim vodama;
- zabranom upuštanja u melioracione kanale, bare ili reke bilo kakve vode osim atmosferskih i uslovno čistih rashladnih voda, koje po Uredbi o kategorizaciji voda odgovaraju IIb klasi (II klasa za Savu);
- obavezanim kompletnim prečišćavanjem (primarno i sekundarno) otpadnih voda do traženog stepena kvaliteta, ukoliko se planira njihovo ispuštanje u vodotoke i kanale (na naseljskim postrojenjima za prečišćavanje otpadnih voda ili kompaktnim mini-postrojenjima);
- izgradnjom separacionog kanizacionog sistema, posebno za fekalne otpadne vode, a posebno za atmosferske vode, istovremeno sa razvojem sistema vodosnabdevanja;
- zaštitom od poplava održavanjem nasipa i objekata za zaštitu od poplava;
- održavanjem sistema za odvodnjavanje (čišćenje kanala od mulja i rastinja) uz eventualnu rekonstrukciju;
- uspostavljanjem adekvatnog monitoringa kvaliteta vodotokova, Save i Zasavice, u cilju zaštite i preduzimanjem mera za zaštitu voda;
- optimalnom regulacijom vodnog režima Zasavice radi obezbeđenja dovođenja, protoka vode i odmuljivanja vodotoka, uz usklađivanje uslova zaštite sa radovima u vodoprivredi i šumarstvu;
- odmuljivanjem vodotoka Zasavice i produbljivanjem korita.

Zaštita vazduha će se obezbediti:

- priključenjem naselja i radnih zona na gasovodnu mrežu;
- većim korišćenjem obnovljivih oblika energije;
- formiranjem zaštitnih pojaseva uz saobraćajnice, kanale, manje vodotoke, oko radnih zona i u okviru komunalnih sadržaja na prostorima van Rezervata, posebno na pravcu dominantnih vetrova;
- povećanjem procenta šumovitosti kroz formiranje zaštitnog zelenila i pošumljavanje novih površina.

Zaštita zemljišta će se realizovati kroz sledeće aktivnosti:

- adekvatno odvođenje i prečišćavanje fekalnih (komunalnih i industrijskih) i atmosferskih voda iz naselja i sa radnih površina van građevinskih reiona naselja;
- kontrolisanu primenu hemijskih sredstava zaštite i agromera u poljoprivrednoj proizvodnji van Rezervata;
- korišćenje bioloških i biotehničkih sredstava radi očuvanja biološke raznovrsnosti u zaštićenim područjima;
- korišćenje hemijskih sredstava u zaštićenim područjima u skladu sa propisanim režimima zaštite uz odobrenje ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, a uz saglasnost nadležnog ministarstva u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode;
- sanaciju i/ili rekultivaciju svih neuređenih odlagališta otpada, stihijski izabranih lokacija za odlaganje otpada životinjskog porekla i ostalih degradiranih površina na teritoriji koju obuhvata PPPPN;
- sanitarno odlaganje komunalnog otpada za naselja sa područja lokalne samouprave Bogatić na opštinskoj deponiji u KO Bogatić, a za naselja sa područja lokalne samouprave Sremska Mitrovica na opštinskoj deponiji u KO Sremska Mitrovica do 2012. godine u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom;
- uključnje Jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica u sistem mreže regionalnih deponija i transfer stanica na teritoriji Republike Srbije u skladu sa Strategijom upravljanja otpadom za period 2010 – 2019 godine, kroz izgradnju regionalne deponije na teritoriji KO Sremska Mitrovica na lokaciji opštinske deponije van obuhvata PPPPN (Region za upravljanje otpadom obuhvata naselja jedinica lokalne samouprave Sremska Mitrovica i Šabac na osnovu potpisanog međuopštinskog sporazuma);
- opredeljenje Jedinice lokalne samouprave Bogatić za priključenje regionu za upravljanje otpadom kroz potpisivanje međuopštinskog sporazuma;
- izradu lokalnih planova upravljanja otpadom koji će biti usklađen sa Regionalnim planom odlaganja komunalnog otpada, zakonskom regulativom i Nacionalnom strategijom, kojim će se definisati lokacije transfer stanica i broj sakupljačkih mesta u naseljima jedinica lokalnih samouprava;
- neškodljivo odlaganja leševa životinja o drugih otpadaka životinjskog porekla koje organizuje lokalna samouprava sa svojim zoohigijenskim službama u skladu sa Zakonom o veterinarstvu do objekata za sabiranje, preradu ili uništavanje otpada životinjskog porekla van obuhvata PPPPN, na način koji ne predstavlja rizik po druge životinje, ljude ili životnu sredinu. U izuzetnim slučajevima leševi životinja se zakopavaju ili spaljuju na stočnom groblju ili jami grobnici u skladu sa važećom Naredbom o preduzimanju mera za sprečavanje pojave, otkrivanje, sprečavanje širenja, suzbijanja i iskorenjivanja, transmisivnih spongioformnih encefalopatija („Službeni glasnik RS”, br. 17/06, 110/06, 52/07 i 41/10);
- kategorizacija i klasifikacija mulja koji nastaje u procesu prečišćavanja otpadnih voda, u kontekstu sprečavanja uticaja njegovih negativnih svojstava na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik RS”, broj 56/10);

- zabranu „otkrivanja” i promena namene vodnog i ostalog zemljišta za potrebe eksploatacije šljunka, izuzev za potrebe regulacionih radova u koritu vodotokova u skladu sa Zakonom o vodama;
- zaštitu zemljišta u toku i nakon eksploatacije mineralnih sirovina i obavljanja istražnih radova u skladu sa Zakonom o rudarstvu;
- sadnju vodozaštitnih šuma uz vodotok Save i Drine, sprovođenje drugih antierozionih radova i sadnju zaštitnog zelenila radi zaštite zemljišta od fluvijalne i eolske erozije.

Zaštita od buke

- buka se pojavljuje u određenoj meri, kao prateći fenomen saobraćaja. Obaveze lokalne samouprave u kontekstu zaštite od buke su definisane Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini;
- praćenje nivoa buke treba vršiti u skladu sa Uredbom o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini („Službeni glasnik RS”, broj 75/10), Pravilnikom o metodologiji za određivanje akustičkih zona („Službeni glasnik RS”, broj 72/10), Pravilnikom o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke („Službeni glasnik RS”, broj 72/10) i Pravilnikom o metodologiji za izradu akcionih planova („Službeni glasnik RS”, broj 72/10).

5.2. Zaštita predela

Koncepcija i propozicije zaštite, uređenja i razvoja prirode na području koje obuhvata PPPPN, podrazumevaju zaštitu ukupnog biodiverziteta i diverziteta predela.

Zaštitu biodiverziteta je moguće ostvariti kroz sprovođenje mera na prostorima koji su već zaštićeni kao prirodna dobra, zaštitu velikog broja pojedinačnih divljih biljnih i životinjskih vrsta, zaštitu vlažnih staništa, rečnih korita i ekoloških koridora. Ekološku mrežu, osim već izdvojenih zaštićenih područja, čine i područja od posebnog ekološkog značaja za ugrožene vrste i tipove staništa. SRP „Zasavica” je obuhvaćen Studijom o uspostavljanju ekološke mreže u Vojvodini, zajedno sa još 34 zaštićena prirodna dobra. U okviru najznačajnije ekološke mreže Evrope, EMERALD mreže, pored brojnih zaštićenih prirodnih dobara u Srbiji je i SRP „Zasavica”. Na prostoru obuhvata PPPPN za formiranje ekološke mreže su posebno značajna međunarodno značajna vlažna područja, staništa ptica, biljaka i dnevnih leptira.

Zaštita, uređenje i razvoj prirode podrazumeva i smanjenje pritiska na biodiverzitet i racionalno korišćenje prirodnih i bioloških resursa uz održivi razvoj ukupnog područja.

Zaštitu i uređenje predela je potrebno sprovoditi u skladu sa Evropskom konvencijom o predelu kroz:

- zaštitu svih zastupljenih tipova predela kroz očuvanje i održavanje značajnih ili karakterističnih obeležja predela koja su proistekla iz prirodne konfiguracije, ili ljudske aktivnosti, pre svega, prirodnih predela bez vidljivog uticaja čoveka;
 - upravljanje predelima kroz postupke kojima se, iz perspektive održivog razvoja, obezbeđuje redovno održavanje predela, sa ciljem usmeravanja i usklađivanja promena izazvanih društvenim i ekonomskim procesima, kao i procesima u životnoj sredini;
 - stvaranje uslova za sprovođenje predeone politike (opštih principa, strategija i smernica, definisanih od strane nadležnih organa), koja omogućava preduzimanje određenih mera u cilju zaštite, upravljanja i planiranja predela.
- Posebnu pažnju treba posvetiti očuvanju predela, odnosno postizanju ravnoteže između aktivnosti u prostoru i predeonih elemenata, radi minimiziranja opterećenja na zastupljene tipove predela, kao i unapređenju predela i predeone raznovrsnosti.

Koncepcija upravljanja vrednostima predela i fizičke strukture naselja podrazumeva:

- razvoj usklađen sa specifičnim karakterom predela i specifičnim karakteristikama fizičke strukture naselja;
- promociju, zaštitu i unapređenje prepoznatih prirodnih i kulturnih vrednosti;
- jačanje i promovisanje postojećih i kreiranje novih vrednosti u prostorima od posebnog značaja za razvoj (turistička, kulturna područja, pogranične oblasti);
- povezivanje vrednosti u prostoru;
- sanaciju i kreiranje novih vrednosti u prostorima koji su posebno ugroženi i degradirani.

5.3. Zaštita i uređenje prirodnih dobara

Zaštita prirodnog nasleđa na prostoru obuhvata PPPPN predstavlja prioritetni zadatak. Uspostavljanjem ekološke mreže koju će činiti ekološki značajna područja (zaštićena područja, staništa zaštićenih vrsta od nacionalnog značaja i staništa i područja zaštićenih vrsta od međunarodnog značaja) i ekološki koridori, uspostaviće se deo nacionalne ekološke mreže i obezbediti očuvanje predeone i biološke raznovrsnosti na ukupnom prostoru.

5.3.1. Zaštićena područja - SRP „Zasavica”

Na području Rezervata ustanovljena je prostorna zaštita stavljanjem pod režim zaštite II stepena. Oko Rezervata je ustanovljena zaštitna zona. U Uredbi o zaštiti, propisane su mere i aktivnosti kojima su zabranjene one aktivnosti koje narušavaju obeležja ovog prirodnog dobra, a dozvoljene su one koje doprinose njegovom očuvanju, unapređenju i prezentaciji. Pokret gorana iz Sremske Mitrovice je određen kao Upravljač nad ovim prirodnim dobrom.

Zaštita, uređenje i razvoj SRP „Zasavica” se sprovode na osnovu planova upravljanja zaštićenim područjem i godišnjih programa upravljanja, mnogobrojnih studija, projekata, rezultata biomonitoringa ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, monitoringa voda Zasavice i drugih brojnih istraživanja koja su vezana za Rezervat. U planu je otkup zemljišta, uspostavljanje baze podataka i informacionog sistema.

Koncepcija zaštite Rezervata podrazumeva:

1. Praćenje stanja prirodnih vrednosti;
2. Zaštitu i korišćenje bioloških resursa na principima „održivosti”;
3. Izradu programa, projekata i studija kojima će se omogućiti zaštita i razvoj;
4. Sprovođenje naučno-istraživačkih i kulturno-obrazovnih aktivnosti;
5. Aktivnosti na sprovođenju programa sanacije i revitalizacije prostora, pre svega vlažnih staništa;

- ustanoviti optimalnu regulaciju hidrološkog režima sa obezbeđivanjem dovodenja i protoka vode,
 - odmuljivanje vodotoka Zasavice i produbljivanje korita prema programu zaštite i razvoja u cilju očuvanja prirodnih vrednosti ovog područja i biološke ravnoteže,
 - uspostaviti adekvatan monitoring kvaliteta voda Zasavice, u cilju zaštite i preduzimanja mera za zaštitu voda,
 - povratak vode u bare na najvećem pašnjaku „Valjevac”, kao i nastavak njegovog čišćenja od žbunastih vrsta i zeljaste alohtone flore,
 - realizovati Projekat revitalizacije vlažnih poplavnih livada na lokalitetu „Pačija bara”;
6. Prostorno očuvanje površina u okruženju Rezervata u skladu sa dosadašnjim rezultatima revizije prirodnog dobra – na ovim površinama ne planiraju se aktivnosti koje na bilo koji način mogu doći u koliziju sa zaštitom prirodnog dobra.
- 5.3.2. Područja predviđena za zaštitu

Stablo belog duda

Potencijalno prirodno dobro, stablo belog duda (*Morus alba*) koje se nalazi u dvorištu Srpske Pravoslavne Crkvene Opštine Salaš Noćajski, potrebno je zaštititi merama zaštite kroz donošenje odgovarajućeg akta o zaštiti.

Staništa zaštićenih vrsta od nacionalnog značaja

Na prostorima uz Drinu i Savu i izolovanim šumarcima koji se nalaze na prostoru koji obuhvata PPPPN i predstavljaju staništa zaštićenih vrsta od nacionalnog značaja, definisane su prirodne celine koje čine ekološki značajna područja koja predstavljaju deo ekološke mreže. Uspostavljanjem ekološke mreže potrebno je obezbediti povezivanje i očuvanje ekoloških područja, obnavljanje staništa kojima je narušeno povoljno stanje, kao i očuvanje ugroženih vrsta.

Zaštitu ekološki značajnih područja obezbediti sprovođenjem mera u cilju očuvanja biološke i predeone raznovrsnosti, zaštite prirodnih vrednosti i dostizanja povoljnog stanja staništa. Zabranjeni su radovi i aktivnosti koji mogu dovesti do ugrožavanja, narušavanja ili uništavanja ekološki značajnog područja.

Ekološki koridori

Ekološke koridore je potrebno očuvati i povezati sa Savom i Drinom koji predstavljaju koridore od međunarodnog značaja. Rezervisati prostor za buduće ekološke koridore:

1. između Drine i jugozapadnog kraja kompleksa, zapadno i severozapadno od Crne Bare;
2. koridor prema Savi preko Široke bare / Prekopca, jugozapadno od Ravnja;
3. potok Batar sa svojom zaštitnom zonom na celoj svojoj dužini;
4. šumski koridor kanalizovanog toka Bitve na južnoj granici obuhvata Prostornog plana;
5. kanal Modran.

U skladu sa Uredbom o ekološkoj mreži („Službeni glasnik RS”, broj 102/10), ekološki koridori će zajedno sa ekološki značajnim područjima činiti deo nacionalne ekološke mreže.

Biljni i životinjski svet i vredne delove prirode na ukupnom prostoru, treba koristiti tako da se ne ugrozi njihov opstanak. Stalnom propagandom i edukacijom, posebno mlađe populacije, ukazivati na značaj zaštite koju treba sprovesti i kroz brojne aktivnosti.

U skladu sa Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva, („Službeni glasnik RS”, broj 5/10), zaštita strogo zaštićenih vrsta se sprovodi zabranom korišćenja, uništavanja i preduzimanja svih aktivnosti kojima se mogu ugroziti divlje vrste i njihova staništa, kao i preduzimanjem mera i aktivnosti na upravljanju populacijama. Zaštita zaštićenih divljih vrsta se sprovodi ograničenjem korišćenja, zabranom uništavanja i preduzimanja drugih aktivnosti kojima se nanosi šteta vrstama i njihovim staništima, kao i preduzimanjem mera i aktivnosti na upravljanju populacijama. Ove mere podrazumevaju zaštitu staništa, sanaciju i revitalizaciju oštećenih staništa i druge neophodne mere.

Na osnovu Zakona o potvrđivanju Konvencije o očuvanju evropske divlje flore i faune i prirodnih staništa, u politici planiranja i razvojnoj politici, obavezno je obezbediti očuvanje divlje flore i faune i posvetiti posebnu pažnju zaštiti oblasti koje su od značaja za migratorne vrste navedene u Dodacima II i III Konvencije.

U skladu sa Zakonom o potvrđivanju Konvencije o biološkoj raznovrsnosti, potrebno je sprečavati širenje ili po potrebi preduzimati mere za uništavanje invazivnih vrsta. Njihovo spontano širenje ne samo da ugrožava prirodnu vegetaciju, nego i znatno povećava troškove održavanja zelenih površina. Radi zaštite životinjskog sveta, neophodno je očuvati stabilnosti i kvaliteta lovne divljači i očuvati i poboljšati uslove izvornih tipova staništa za divljač, radi povećanja hranidbene baze i mesta za zaklon.

Na osnovu Konvencije o močvarama koje su od međunarodnog značaja, potrebno je zaštititi vodena staništa koja su značajna za očuvanje mnogobrojnih biljnih i životinjskih vrsta, a posebno kao prebivalište ptica močvarica na osnovu Međunarodne konvencije o zaštiti ptica.

5.3.3. Staništa i područja zaštićenih vrsta od međunarodnog značaja

Radi zaštite, očuvanja i unapređenja prirodnih vrednosti zbog kojih je SRP „Zasavica” proglašen za prirodno dobro od izuzetnog značaja na međunarodnom nivou (IBA, IPA, PBA i Ramsarsko područje), a Donje Podrinje za IVA područje, potrebno je pridržavati se preporuka kojima se utiče na ublažavanje efekata ugrožavajućih faktora.

5.4. Zaštita i uređenje kulturnih dobara

Prioritet u zaštiti kulturnih dobara je njihovo detaljno rekognosciranje tamo gde to nije izvršeno (Jedinica lokalne samouprave Bogatić) i definisanje preciznih, jasnih i realnih uslova i načina njihovog očuvanja i korišćenja.

Zaštita kulturnih dobara podrazumeva očuvanje svih karakteristika kulturnih dobara na osnovu kojih je utvrđeno njihovo kulturno svojstvo. Uslovi zaštite odnose se na sve kategorije nepokretnih kulturnih dobara i podrazumevaju konzervaciju i prezentaciju već istraženih nepokretnih kulturnih dobara, kao i istraživanje ugroženih lokaliteta i sprečavanje njihovog daljeg

urušavanja.

6. NAMENA PROSTORA I BILANS POVRŠINA POSEBNE NAMENE

Ukupno područje koje je obuhvaćeno PPPPN iznosi 18.179,86 ha, od čega SRP „Zasavica” koji je u režimu II (drugog) stepena zaštite zauzima površinu od 670,99 ha, odnosno 3,69%, a zaštitna zona 1 150 ha, odnosno 6,33%.

Tabela br. 12. Osnovna namena prostora

OSNOVNA NAMENA PROSTORA				
Osnovne kategorije zemljišta	Namena prostora PPPPN SRP „Zasavica”			
	2010.g. ha	%	2020. g. ha	%
A. Poljoprivredno zemljište	12 838,53	70,5	12 653,26	69,6
B. Šumsko zemljište	2 172,78	12,0	2 172,78	12,0
V. Vodno zemljište	719,19	4,0	766,21	4,2
G. Građevinsko zemljište	2 449,36	13,5	2 587,61	14,2
- građevinsko područje naselja	1 935,71		1 935,71	
- vikend naselja	9,50		9,50	
- radne zone van građ. područja naselja	33,88		143,32	
- turistički lokaliteti			33,20	
- saobraćajna infrastruktura	62,84		67,45	
- vodoprivredni objekti	407,43		407,43	
UKUPNO (A+B+V+G)	18 179,86	100	18 179,86	100

Šumsko zemljište na prostoru koji obuhvata PPPPN, zauzima površinu od 2172,78 ha odnosno 12,0 % od ukupne površine, a čine ga šume i šumsko zemljište u Rezervatu i priobalju Save i Drine. Povećanja šumovitosti se može sprovesti i pošumljavanjem poljoprivrednog zemljišta bez obzira na katastarsku klasu zemljišta, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, na osnovu Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Planirano povećanje površina pod šumama na području van Rezervata, moguće je kroz formiranje zaštitnih pojaseva (u koridoru kategorisanih i nekategorisanih puteva, kanala i deo prirodnih vodotoka Batar i Žurava) i remiza (manjih zelenih površina koje služe kao prihvatilište za divljač). Na osnovu Zakona o šumama, zaštitni pojasevi ako su veći od 5a će se smatrati šumom. Zaštitni pojasevi nisu iskazane kroz bilans površina, a njihov tačan prostorni raspored, širina i konkretan izbor vrsta, biće definisan kroz izradu projektne dokumentacije.

Poljoprivredno zemljište zauzima najveću površinu i ona iznosi 12 838,53 ha, odnosno 70,5% od ukupne površine. U planskom periodu doći će do neznatnog smanjenja poljoprivrednih površina, najviše zbog formiranja radnih zona izvan naselja, turističkih lokaliteta i izgradnje planirane saobraćajne infrastrukture, tako da će poljoprivredno zemljište zauzimati 69,6% od ukupne površine područja koje je obuhvaćeno PPPPN. Građevinskih područja naselja su data u postojećim okvirima.

Tabela br. 13. Bilans površina posebne namene

BILANS POVRŠINA POSEBNE NAMENE SRP „ZASAVICA”									
Osnovne kat. zemljišta	Režim II stepena zaštite				Zaštitna zona				
	2010.g.ha	%	2020.g.ha	%	2010.g.ha	%	2020.g.ha	%	
A. Poljoprivred. zemljište	421,14	2,7	420,84	2,7	605,43	2,7	600,95	52,3	
B. Šumsko zemljište	144,02	1,5	138,69	0,7	494,38	3,0	494,38	43,0	
V. Vodno zemljište	90,69	3,5	90,69	3,5	30,30	2,6	30,30	2,6	
G. Građevinsko zemljište	15,14	2,3	20,77	3,1	19,89	1,7	24,37	2,1	
- građ. područje naselja	12,32		12,32		19,33		19,33		
- vikend naselja									
- radne zone van građ. područja naselja									
- turistič. lokaliteti			5,33				4,04		
- saobrać. infrastr.			0,33		0,56		1,0		
- vodoprivr. objekti	2,82		2,82						
UKUPNO(A+B+V+G)	670,99	100	670,99	100	1 150		1 150		

Na prostoru Rezervata se nalaze površine poljoprivrednog, šumskog i vodnog zemljišta. Delovi Rezervata i njegove zaštitne zone obuhvaćeni su građevinskim područjem naselja Mačvanska Mitrovica, Zasavica 1 i Ravnje.

Na tri lokaliteta su planirani turistički sadržaji, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu u površini od 9,37 ha na prostoru

Rezervata i njegove zaštitne zone, a najvećim delom, u površini od 23,83 ha su van ovih zona.

IV. PRAVILA UPOTREBE ZEMLJIŠTA, PRAVILA UREĐENJA I PRAVILA GRAĐENJA

1. PRAVILA UREĐENJA I ORGANIZACIJE ZEMLJIŠTA

Za područje obuhvata PPPPN doneti su PPO Sremska Mitrovica, Plan generalne regulacije grada Sremska Mitrovica, Lačarak i Mačvanska Mitrovica i Generalni plan mreže infrastrukture sa elementima regulacionog plana dalekovoda 110KV „Sremska Mitrovica 2 – Bogatić” i izgradnja TS 110/20 KV „Mačvanska Mitrovica” na području opštine Bogatić. Ovi planovi se i primenjuju za predmetno područje.

U toku izrade ovog PPPPN u fazi usklađivanja sa Zakonom o planiranju i izgradnji i podzakonskim aktima je PPO Sremska Mitrovica, a GUP Sremske Mitrovice i PPO Bogatić su u fazi izrade.

Sa PPPPN SRP „Zasavica”, potrebno je uskladiti PPO Sremska Mitrovica i PPO Bogatić.

1.1. Pravila uređenja po celinama i zonama

Pravila uređenja po celinama i zonama, posebno za poljoprivredno, šumsko i vodno zemljište su data u skladu sa režimom i merama zaštite Rezervata i predstavljaju smernice za izradu prostornih planova jedinica lokalne samouprave koje se nalaze na prostoru koji obuhvata PPPPN.

1.1.1. Poljoprivredno zemljište

Pravila uređenja na poljoprivrednom zemljištu u Rezervatu i u njegovoj zaštitnoj zoni

Na poljoprivrednom zemljištu u Rezervatu i u njegovoj zaštitnoj zoni se ne mogu graditi drugi objekti, sem planirane infrastrukture (pristupne saobraćajne površine, kolsko-pešačka staza, pešačke staze i druga planirana infrastruktura) i objekata u funkciji turizma sa pratećom infrastrukturom na definisanim turističkim lokalitetima, a u skladu sa namenom zaštićenog područja prema PPPPN.

Pravila uređenja na poljoprivrednom zemljištu van zaštitne zone Rezervata

Na poljoprivrednom zemljištu u branjenom delu, 60 m od nožice nasipa zabranjeno je „otkrivanje” i promena namene za potrebe eksploatacije šljunka. Za iskop rečnih nanosa je potrebno pribaviti uslove nadležnog Zavoda za zaštitu prirode i vodoprivrednu saglasnost. Obavezna je rekultivacija, po mogućnosti zatrpavanje i zaštita od zagađenja nelegalnih pozajmišta šljunka.

Na poljoprivrednom zemljištu van zaštitne zone Rezervatu mogu se graditi:

- objekti primarne poljoprivredne proizvodnje (objekti za smeštaj mehanizacije, repromaterijala, smeštaj i čuvanje gotovih poljoprivrednih proizvoda, staje za gajenje stoke, objekti za potrebe gajenja i prikazivanja starih autohtonih sorti biljnih kultura i rasa domaćih životinja, ribnjaci i sl.);
- objekti koji su funkciji primarne poljoprivredne proizvodnje: porodične stambene zgrade poljoprivrednog domaćinstva i ekonomski objekti, objekti za stočarsku proizvodnju – farme, poljoprivredna domaćinstva – salaši i voćarsko-vinogradarske kućice;
- objekti u funkciji turizma i rekreacije u skladu sa PPPPN;
- planirana infrastruktura u skladu sa PPPPN.

1.1.2. Šumsko zemljište

Uređenje i opremanje šumskog zemljišta će se vršiti usklađivanjem plana razvoja šumskog područja i osnova gazdovanja šumama sa namenom iz PPPPN. Na šumskom zemljištu na kome se proglasi opšti interes će se vršiti promena namene u skladu sa Zakonom o šumama.

Pravila uređenja na šumskom zemljištu u Rezervatu i u njegovoj zaštitnoj zoni

Na šumskom zemljištu u Rezervatu i u njegovoj zaštitnoj zoni ne mogu se graditi drugi objekti sem planirane infrastrukture (pristupne i šumske saobraćajne površine, kolsko-pešačka staza, pešačke staze i druga planirana infrastruktura) i objekata u funkciji turizma sa pratećom infrastrukturom na definisanim turističkim lokalitetima, a u skladu sa namenom zaštićenog područja prema PPPPN.

Pravila uređenja na šumskom zemljištu van zaštitne zone Rezervata

Na šumskom zemljištu van zaštitne zone Rezervata se mogu graditi objekti u skladu sa PPPPN i objekti koji su u funkciji šuma:

- objekti u funkciji turizma, rekreacije i lovstva;
- objekti u funkciji šumske privrede (objekti za održavanje i eksploataciju šuma, šumske saobraćajnice);
- planirana infrastruktura u skladu sa PPPPN.

Pravila za uređenje lovišta na šumskom i poljoprivrednom zemljištu

Izgradnja lovno-tehničkih objekata u zavisnosti od brojnog stanja divljači se može vršiti u zaštitnoj zoni i van zaštitne zone Rezervata od prirodnih materijala. Izgradnja lovno-proizvodnih i skladišnih objekata se može vršiti van Rezervata i njegove zaštitne zone. Moguće je ograđivanje delova lovišta radi intenzivnog gajenja i zaštite i lova divljači.

Potrebno je podizati remize na onim mestima u lovištu gde nema prirodnih površina koje mogu da pruže zaštitu divljači. Jednogodišnje remize zasnivati od različitih grupa jednogodišnjih biljaka (leguminoza, vlatastih trava ili korenasto-krtolastih biljaka). Višegodišnje remize podizati od mešovitih višespratnih drvenastih vrsta u zavisnosti od uslova sredine. Višegodišnje remize će sem stvaranja boljih uslova za zaštitu divljači, imati ekonomsku funkciju (kroz plasman drvne mase) i veću koncentraciju divljači na malom prostoru. Radi stvaranja ekoloških koridora za kretanje životinja, planirati izgradnju prolaza

za nisku i krupnu lovnu divljač u okviru saobraćajne infrastrukture. Uređenje i opremanje lovišta će se vršiti u skladu sa lovnom osnovom.

Fazanerije

Farme za proizvodnju fazanske divljači mogu se graditi van zaštitne zone Rezervata u sklopu šumskog i poljoprivrednog zemljišta kao prizemni objekti. Lokacije i objekti za ovu namenu moraju ispunjavati veterinarsko-sanitarne i druge uslove propisane za uzgoj ove vrste divljači.

1.1.3. Vodno zemljište

Vodno zemljište duž vodotoka se može koristiti samo na način kojim se u celini ne remeti vodni režim i ne remeti sprovođenje odbrane od poplava i zaštita od velikih voda. Sastavni deo prostora za odbranu od poplava, čini zaštitni pojas sa šumom i zaštitnim zelenilom u inudacionom području vodotoka (korito za veliku vodu).

Vodno zemljište se može bez vodoprivredne saglasnosti koristiti samo kao pašnjak, livada i oranica. Proticajni profil vodotoka se ne sme zatvarati radi povećanja poseda građevinskog zemljišta.

U skladu sa Zakonom o vodama, vodno zemljište se može koristiti na način kojim se ne ugrožavaju prirodna svojstva vode, priobalno zemljište, ne dovodi u opasnost život i zdravlje ljudi, ne ugrožavaju staništa divljih vrsta i nepokretna kulturna dobra. Zabranjeno je „otkrivanje“ i promena namene vodnog i ostalog zemljišta za potrebe eksploatacije šljunka, izuzev za potrebe regulacionih radova u koritu vodotokova. Obavezna je rekultivacija, po mogućnosti zatrpavanje i zaštita od zagađenja nelegalnih pozajmišta šljunka. Zabranjen je iskop rečnih nanosa u koritu vodotoka, priobalnom zemljištu i u branjenom delu 60 m od nožice nasipa bez pribavljenih uslova nadležnog zavoda za zaštitu prirode i vodoprivredne saglasnosti.

Pravila uređenja na vodnom zemljištu u Rezervatu

Na vodnom zemljištu u Rezervatu se ne mogu graditi objekti sem planirane infrastrukture, objekata infrastrukture u funkciji održavanja potrebnog vodnog režima Rezervata i u funkciji turizma na definisanim turističkim lokalitetima, u skladu sa namenom zaštićenog područja prema PPPPN i uslovima vodoprivrednog preduzeća (pešačke staze, privez za turistički brod i čamce na lokalitetu „Šumareva ćuprija“, mostovi preko vodotoka i sl.).

Pravila uređenja na vodnom zemljištu u zaštitnoj zoni Rezervata i van zaštitne zone Rezervata

U zaštitnoj zoni Rezervata su zabranjeni hidromelioracioni radovi u skladu sa važećom Uredbom o zaštiti Rezervata.

Na vodnom zemljištu van zaštitne zone Rezervata mogu se graditi:

- objekti u funkciji vodoprivrede, održavanja vodotoka, plovnih puteva, rečnog saobraćaja;
- objekti infrastrukture u skladu sa prostornim planom jedinice lokalne samouprave ili urbanističkim planom;
- objekti namenjeni rekreaciji, turizmu, rasonodi na vodi, sportskom ribolovu i pešačke staze u skladu sa uslovima nadležnog vodoprivrednog preduzeća.

Na osnovu PPPPN su na desnoj obali Save date orijentacione lokacije za privezište u funkciji turizma u Rezervatu uzvodno od Mačvanske Mitrovice, kod naselja Zasavica 2 i marina i privezište u naselju Mačvanska Mitrovica. Kapaciteti i tačne lokacije ovih objekata utvrdiće se nakon detaljnog sagledavanja hidrotehničkih i ostalih karakteristika planiranih lokacija, kroz odgovarajuću urbanističku razradu za svaku lokaciju posebno.

1.1.4. Građevinsko zemljište

Izgradnja na građevinskom zemljištu u obuhvatu PPPPN, odvijać se prema pravilima uređenja i građenja utvrđenim PPPPN i prostornim planovima jedinica lokalne samouprave, u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji (direktno iz prostornih planova jedinica lokalne samouprave ili kroz izradu urbanističkih planova).

1.1.4.1. Delovi teritorije za koje je predviđena izrada urbanističkog plana

i urbanističko-tehničkih dokumenata

Na referalnoj karti broj 4, karta sprovođenja, prikazane su zone i naselja sa predviđenom urbanističkom razradom i razradom kroz urbanističko – tehničke dokumente.

Za građevinsko zemljište van granica građevinskih područja naselja, uključujući i turističke lokalitete za koje se PPPPN propisuje izrada odgovarajućeg urbanističkog plana, ovim PPPPN su date preliminarne granice. Pri izradi tih planova dozvoljeno je povećanje površine građevinskog područja do 10%.

1.1.4.1.1. Građevinsko područje naselja

Za građevinska područja naselja koja su u obuhvatu PPPPN, šematski prikazi uređenja tih naselja će se raditi kroz prostorne planove jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica i jedinice lokalne samouprave Bogatić, sem za naselje Zasavica 2 na prostoru jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica za koje će se raditi plan generalne regulacije i naselje Mačvanska Mitrovica za koje će organizacija i uređenje prostora biti definisano Generalnim urbanističkim planom grada Sremska Mitrovica. Pravila uređenja i građenja za sva naselja će biti data kroz plansku i urbanističku dokumentaciju.

Zatečena prostorna organizacija naselja na prostoru koji obuhvata PPPPN pruža mogućnost odvijanja potrebnih naseljskih funkcija, koja proističu iz njihove buduće uloge u zaštiti i korišćenju Rezervata. U narednom periodu treba iskoristiti veće mogućnosti komplementarnog razvoja naselja, koja se nalaze u kontaktnoj zoni sa zaštićenim prirodnim dobrom SRP „Zasavica“ i u slučaju potreba izvršiti određene prostorne rekonstrukcije unutar naselja, ne narušavajući urbanu matricu naselja i urbani predeo. Preporučuje se izgradnja objekata u duhu tradicionalne arhitekture ovog područja.

Na referalnim kartama su date postojeće granice građevinskih područja za sva naselja, a eventualne promene granica građevinskih područja naselja, ali i njihovo uređenje, vršić se kroz izradu prostornih planova jedinica lokalne samouprave, odnosno šematskih prikaza i urbanističkih planova naselja. Potrebno je voditi računa o zaštiti poljoprivrednog zemljišta kroz racionalnu promenu njegovog korišćenja u građevinsko.

Pri izradi planske i urbanističke dokumentacije je potrebno uskladiti granice građevinskih područja naselja sa granicom SRP „Zasavica”.

1.1.4.1.2. Građevinsko područje van naseljenog mesta

Izgradnja van građevinskih područja naselja vršiće se prema uslovima utvrđenim PPPPN, prostornim planovima jedinica lokalne samouprave i urbanističkim planovima.

Van građevinskih područja naselja se mogu graditi vikend naselja, radne zone, plaža i kamp, linijski infrastrukturni objekti i infrastrukturni objekti.

Za planirane radne zone na području jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica i vikend naselja na području jedinice lokalne samouprave Bogatić je neophodna izrada planova detaljne regulacije. Za vikend naselja na području jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica, pravila uređenja i građenja će biti data kroz prostorni plan te jedinice lokalne samouprave. Na prostoru vikend naselja je moguće predvideti izgradnju individualnih objekata za odmor ili izgradnju objekata za smeštaj, odmor, rekreaciju i ishranu turista, kao i prateću infrastrukturu koja će biti u funkciji zaštite životne sredine, a prema uslovima vodoprivrede, ukoliko su ovi lokaliteti u nebranjenom području.

Proizvodne i prerađivačke delatnosti radnih zona, moraju da zadovoljavaju sve kriterijume propisane za zaštitu prirode i životne sredine u pogledu očuvanja kvaliteta zemljišta, vode i vazduha. Delatnosti u radnim zonama orjentisati na one u funkciji poljoprivrede (skladišta, silosi, objekti za preradu voća i povrća i sl.). Za sve navedene aktivnosti, u skladu sa njihovim karakterom, potrebno je obezbediti neophodnu prateću infrastrukturu.

Neophodna je izrada planova detaljne regulacije za sledeću planiranu linijsku infrastrukturu i infrastrukturne objekte zbog definisanja regulacione linije i utvrđivanja javnog interesa:

- pristupni put sa biciklističkom stazom od privezišta na Savi do turističkog lokaliteta „Pašnjak Valjevac” u KO Zasavica;
- kolsko-pešačku stazu sa mostom na lokalitetu „Šumareva” čuprija; i
- PPOV u KO Crna Bara.

Ukoliko nema promene regulacije, izgradnja će se vršiti na osnovu urbanističkog projekta. PPPPN planirana je izrada urbanističkih projekata za:

- postojeće radne zone na području jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica;
- plažu i kamp na Drini na području jedinice lokalne samouprave Bogatić;
- crpnu stanicu „Ravnje” sa potisnim cevovodom u KO Crna Bara;
- privezište na Savi kod naselja Zasavica 2;
- sadržaje vezane za poljoprivredu i poljoprivrednu proizvodnju na osnovu PP jedinice lokalne samouprave u skladu sa pravilima uređenja na poljoprivrednom zemljištu koja su data PPPPN.

1.1.4.1.3. Građevinsko područje turističkih lokaliteta

Građevinsko područje tri turistička lokaliteta („Pašnjak Valjevac”, „Šumareva čuprija” i „Rašićeva čuprija”) će se razrađivati kroz izradu planova detaljne regulacije.

„Pašnjak Valjevac”, kod naselja Zasavica 2 se delimično nalazi na prostoru režima II stepena zaštite Rezervata u delu koji izlazi na vodotok Zasavice i na prostoru zaštitne zone Rezervata, a najvećom delom je van ovih zona, gde se nalazi i najveći broj planiranih sadržaja. „Šumareva čuprija”, kod naselja Zasavica 1 se nalazi u režimu II stepena zaštite Rezervata i zaštitnoj zoni. „Rašićeva čuprija” kod naselja Banovo Polje je u zaštitnoj zoni i van zaštitne zone Rezervata.

Na lokalitetu „Pašnjak Valjevac”, pored postojećih sadržaja, moguće je graditi i smeštajne kapacitete kao eko-bungalove (ekolodge) i kamp (planira se ukupni kapacitet bungalova i kampa od 200 posetilaca), restoran, sportske terene za rekreaciju, objekte u funkciji turizma i edukacije, pristupni put, parking prostor i ostale infrastrukturne sadržaje.

Na lokalitetima „Šumareva čuprija” i „Rašićeva čuprija” moguće je graditi sledeće sadržaje: manji vizitorski centar, prilazni put, parking prostor, sanitarni čvor i ostale infrastrukturne sadržaje.

Na svim turističkim lokalitetima je potrebno turističke sadržaje uskladiti sa uslovima zaštite koju su definisani PPPPN na osnovu važeće uredbe.

1.1.4.2. Delovi teritorije za koje nije predviđena izrada urbanističkog plana

Izrada urbanističkog plana nije predviđena:

- za poljoprivredno, šumsko i vodno zemljište na prostoru koji obuhvata PPPPN uključujući i zaštitnu zonu Rezervata, za koje su pravila uređenja data kroz PPPPN u vidu smernica za izradu prostornih planova jedinica lokalne samouprave na prostoru koji obuhvata PPPPN, a pravila građenja će biti data kroz prostorne planove jedinica lokalne samouprave;
- za građevinska područja naselja, za koja će se pravila uređenja i građenja dati direktno iz prostornih planova jedinica lokalne samouprave kroz šematski prikaz uređenja naselja.

Direktna primena PPPPN je predviđena:

- za prostore u režimu II stepena zaštite SRP „Zasavica”; i
- za postojeće i planirane linijske infrastrukturne koridore i infrastrukturne objekte na prostoru koji obuhvata PPPPN, koji nisu označeni za urbanističku razradu, na osnovu pravila uređenja i građenja za njihovu rekonstrukciju ili izgradnju, poglavlje V PPPPN.

Na referalnoj karti 4 – karta sprovođenja, prikazane su zone za direktnu primenu PPPPN.

1.2. Opšti i posebni uslovi i mere zaštite

1.2.1. Mere zaštite života i zdravlja ljudi, zaštita od elementarnih nepogoda i uređenje prostora od interesa za odbranu zemlje

1.2.1.1. Mere zaštite života i zdravlja ljudi

Da bi se izbegao negativan uticaj na život i zdravlje ljudi, ali i obezbedila zaštita stvorenih vrednosti, pri izgradnji infrastrukturnih objekata je neophodno voditi računa o poštovanju propisa o tehničkim normativima i standardima, merama i uslovima koje nadležni organi izdaju pri postavljanju i izvođenju, odnosno izgradnji objekata, kao i neophodnim udaljenostima infrastrukturnih objekata od određenih sadržaja.

Mere zaštite života i zdravlja ljudi pri izgradnji infrastrukture odnose se na:

1. primenu mera pri izgradnji elektroenergetske infrastrukture koje podrazumevaju obezbeđenje zaštitnog koridora, koji u zavisnosti od naponskog nivoa iznosi: za vodove 220 kV je 30 m od ose voda sa obe strane (ukupno 60 m) i za vodove od 110 kV je 25 m od ose voda sa obe strane (ukupno 50 m); i građenje objekata u zaštitnom koridoru u skladu sa Pravilnikom o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona 1 kV do 400 kV („Službeni list SFRJ”, br. 65/88 i 18/92), tehničkim uslovima zaštite podzemnih metalnih cevovoda od uticaja elektroenergetskih postrojenja JUS N.CO.105 („Službeni list SFRJ”, broj 68/86), Zaštitom telekomunikacionih postrojenja od uticaja elektroenergetskih postrojenja, Zaštitom od opasnosti JUS N.CO.101 („Službeni list SFRJ”, broj 68/88), Zakon o zaštiti od nejonizujućeg zračenja („Službeni glasnik RS”, broj 36/09), kao i uslovima nadležnog preduzeća;
2. projektovanje antenskih stubova, kao nosač antena za potrebe odvijanja telekomunikacionog saobraćaja, u skladu sa Pravilnikom o tehničkim merama za izgradnju, postavljanje i održavanje antenskih postrojenja („Službeni list SFRJ”, broj 1/69), Pravilnikom o tehničkim normativima za zaštitu od atmosferskog pražnjenja („Službeni list SRJ”, broj 11/96), standardima za gromobranske instalacije, čelične konstrukcije za nošenje antena - proračun, konstruisanje i izvođenje, standardom o maksimalnim nivoima izlaganja ljudi radio-frekvencijskim elektromagnetnim poljima i sledećim merama:
 - prostor oko bazne radio-stanice mora biti ograđen i nedostupan za ulazak neovlašćenih lica, kao i pristup objektu za smeštanje opreme i penjanje na antenski stub;
 - na vidljivim mestima postaviti upozorenja o zabrani pristupa antenama;
 - pristup antenama mogu imati samo profesionalna lica koja u slučaju intervencije i rada neposredno pored antena moraju isključiti radio-relejni predajnik;
 - antenski stub i antene moraju imati adekvatnu gromobransku zaštitu;
 - obavezno vršiti merenja elektromagnetnog zračenja u blizini stuba;
 - u slučaju prekomernog zračenja koje potiče od kvara, predajnik se mora isključiti i što pre pristupiti otklanjanju uzroka;
 - sve instalacije za potrebe rada ovog sistema u kompleksu se moraju kablirati;
 - sve elektroinstalacije se moraju održavati u ispravnom stanju;
 - prema važećim propisima o zaštiti od opasnog dejstva električne energije, na svim uređajima i opremi pod naponom se moraju sprovesti zaštitne mere gromobranska zaštita, uzemljenje, dimenzionisanje kablova, upotreba odgovarajuće izolacije.
3. obezbeđenje zaštitnog koridora uz gasovodnu infrastrukturu od po 200 m sa svake strane gasovoda, u skladu sa Pravilnikom o tehničkim uslovima i normativima za bezbedan transport tečnih i gasovitih ugljovodonika magistralnim naftovodima i gasovodima i naftovodima i gasovodima za međunarodni transport („Službeni list SFRJ”, broj 26/85), u kome drugi objekti utiču na sigurnost ovih infrastrukturnih koridora; u zaštitnom koridoru 30 m od ose gasovoda sa jedne i druge strane (ukupno 60 m) nije dozvoljena izgradnja objekata;
4. obezbeđenje zaštitnog pojasa uz državne i ostale puteve u kome je moguće graditi prateće putne sadržaje, koji se mogu graditi u zavisnosti od ranga državnog ili opštinskog puta tj, 10 m od spoljne ivice zemljišnog pojasa državnog puta II reda, odnosno 5 m od spoljne ivice zemljišnog pojasa opštinskog puta, u skladu sa Zakonom o javnim putevima;
5. obezbeđenje uslova za nesmetano odvijanje saobraćaja i režim saobraćaja, na osnovu kojih je u zonama potrebne preglednosti zabranjeno podizati zasade, ograde i drveće, ostavljati predmete i materijale, postavljati postrojenja i uređaje i graditi objekte, odnosno vršiti druge radnje koje ometaju preglednost javnog puta;
6. Zaštitu objekata od požara i atmosferskog pražnjenja, u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i pratećim pravilnicima, kao i Pravilnikom o tehničkim normativima za zaštitu objekata od atmosferskog pražnjenja („Službeni list SRJ”, broj 11/96);
7. Zaštitu od buke u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini.

1.2.1.2. Zaštita od elementarnih nepogoda

Zaštita od elementarnih nepogoda koje ugrožavaju ovaj prostor podrazumeva primenu zakona i propisa za zaštitu od zemljotresa jačine 7° MCS, požara, visokih voda i vetrova.

Na području koji obuhvata PPPPN moguća je pojava zemljotresa jačine 7° MCS za povratni period od 100 i 200 godina. Zaštita od zemljotresa jačine 7° MCS je primena važećih tehničkih propisa prilikom projektovanja i građenja objekata na seizmičkim područjima.

Pojava požara se ne može isključiti, bez obzira na sve mere bezbednosti koje se preduzimaju na planu zaštite. Preventivne mere zaštite od požara podrazumevaju planske mere zaštite koje se razrađuju u planovima nižeg reda, a obuhvataju zoniranje naselja, izgradnju novih saobraćajnica i rekonstrukciju postojećih odgovarajuće širine, izgradnju ulične hidrantske mreže, planiranje uređenja crpilišta vode za potrebe gašenja požara i dr.

Takođe, moguća je pojava požara na poljoprivrednom zemljištu, koja se u većini slučajeva događa leti usled ljudske nepažnje, kao i na površinama pod šumama koje se nalaze najviše u samom Rezervatu, kao i uz vodotoke Save i Drine. Zaštita šumskih sastojina od požara obuhvata sprovođenje mera za njihovo uređenje i očuvanje, koje će omogućiti da se stvore uslovi za efikasnu prostornu zaštitu (šumske proseke, uređene staze, uređeni prostori za turiste i dr). Posebnim merama zaštite štitiće se poljoprivredno zemljište.

Zaštita od visokih voda reka Save i Drine su izgrađeni nasipi koji štite prostor koji se nalazi u obuhvatu PPPPN. S obzirom da su nasipi na pojedinim delovima oštećeni neophodno je u narednom periodu planirati njihovu rekonstrukciju.

Najčešći vetrovi na ovom području su iz pravca istok - severoistok i zapad - severozapad, a najveću brzinu ima vetar iz

pravca severozapad. Osnovne mere zaštite za ublažavanje jačine vetra su dendrološke mere, koje se planiraju kao vetrozaštitni pojasevi uz saobraćajnice i kanale.

1.2.1.3. Uređenje prostora od interesa za odbranu zemlje

Uslovi i mere za korišćenje i uređenje prostora od interesa za odbranu zemlje obezbediće se razradom PPPPN kroz planove nižeg reda uz poštovanje sledećih uslova:

- izvršiti zoniranje prostora u naseljima (stanovanje, radne zone);
- planirati formiranje slobodnih površina povezanih sa saobraćajnicama za potrebe izmeštanja stanovništva u slučaju elementarnih nepogoda ili ratne opasnosti;
- planirati mere zaštite u radnim zonama radi sprečavanja nastajanja akcidenetnih situacija;
- planirati obilaznice i alternativne putne pravce;
- obezbediti alternativne izvore snabdevanja vodom, električnom energijom i dr.

1.2.2. Mere zaštite, uređenja i unapređenja predela, prirodnih i kulturnih dobara

1.2.2.1. Mere zaštite i uređenja predela

Sprovođenje mera zaštite, upravljanja i planiranja predela, podrazumeva sprovođenje niza koordiniranih aktivnosti.

U prirodnim predelima ove aktivnosti se odnose na očuvanje strukture, obezbeđenje nesmetanog funkcionisanja prirodnih predela, zaštitu biodiverziteta, uspostavljanje ekoloških mreža i očuvanje prostora sa posebnim kulturno-istorijskim i estetskim vrednostima. Ove mere će se sprovoditi kroz postojeću zakonsku i podzakonsku regulativu i planove upravljanja koji se odnose na SRP „Zasavica“, ali i na drugim autohtonim područjima.

Zaštita autohtonog ekosistema Zasavice će se sprovoditi kroz programe sanacije i revitalizacije, pre svega vlažnih staništa kroz optimalnu regulaciju hidrološkog režima Zasavice, povratak vode u bare, uklanjanje alohtone flore i niza drugih aktivnosti.

U okviru kultivisanih (agrarnih) predela je potrebno ograničiti širenje radnih površina, zabraniti neplansku eksploataciju mineralnih sirovina, sprovoditi rekultivaciju na degradiranim površinama, favorizovati autohtone vrste i formirati ekološke koridore.

Ruralne predele zaštititi kroz zaštitu i očuvanje najvrednijih autentičnih predela, lokalnih simbola, kulturno-istorijskih vrednosti, harmoničan odnos izgrađenog i otvorenog prostora, uspostavljanje tradicionalnog načina korišćenja obrade zemljišta u funkcije predeonog diverziteta i očuvanje tradicionalne arhitekture.

Na prostoru naselja Mačvanska Mitrovica koje predstavlja urbani predeo, potrebno je sačuvati identitet i strukturu naselja, očuvati i unaprediti specifičan karakter delova naselja, obezbediti urbani red, afirmisati kulturne vrednosti naselja i delova naselja, nove gradske repere i područja posebne atraktivnosti. Očuvati i unaprediti odnos fizičke strukture naselja, prirodnih osnova razvoja i neposrednog okruženja i zaštititi i afirmisati komponente prirode u naselju i javne prostore.

1.2.2.2. Zaštićena područja

1.2.2.2.1. Mere zaštite SRP „Zasavica“

Područje režima drugog stepena zaštite

U režimu zaštite II stepena na lokalitetima „Valjevac“, „Saxak“, „Vrbovac“, „Poljansko“, „Bakreni Batar“ i kanala Jovača, propisane su zabranjene i dozvoljene aktivnosti.

Zabranjeno je:

- uništavanje biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa, osim kada je to neophodno radi obezbeđenja stabilnosti ekosistema i očuvanja prirodnih retkosti;
- uznemiravanje i uništavanje prostora, posebno u doba reproduktivnog ciklusa određenih grupa životinja;
- promena propisanog vodnog režima, snižavanje nivoa podzemnih voda, pregrađivanje vodotoka Zasavice, korišćenje vode Zasavice za navodnjavanje;
- upuštanje otpadnih voda i unošenje drugih zagađujućih materija (ubacivanje smeća, uginulih životinja, pranje poljoprivrednih alati i sl) i otvaranje deponija;
- otvaranje divljih plaža;
- povećanje površina pod zasadima plantažnih topola;
- seča autohtonih šuma;
- lov i privredni ribolov;
- sečenje i paljenje trske.

Dozvoljena su:

- naučna istraživanja, unošenje autohtonih biljnih i životinjskih vrsta, uređenje lokacija za potrebe reintrodukcije vrsta, sprovođenje sanitarnih i uzgojnih mera u cilju održavanja stabilnosti autohtonih šumskih zajednica;
- obavljanje zaštitnih radova na staništima biljnih vrsta prirodnih retkosti i biljnih zajednica koje izgrađuju (testerica *Stratiotes aloides* i dr.);
- sportski selektivni i sanitarni ribolov;
- ispaša stoke na određenim lokacijama („Valjevac“);
- kretanje plovilima na pogon koji ne zagađuje životnu sredinu;
- turističko-ugostiteljske i sportsko-rekreativne aktivnosti u skladu sa namenom zaštićenog područja;
- radovi i aktivnosti na uređenju punktova za potrebe edukacije i prezentacije prirodnih vrednosti i izgradnja objekata i turističkih punktova u tradicionalnom stilu;

- određivanje i održavanje potrebnog vodnog režima, produbljivanje korita Zasavice, uklanjanje vodene i močvarne vegetacije, održavanje kanalske mreže, koja spaja Jovaču i Prekopac i Bogaz i Bakreni Batar, kao i mesta spajanja kanala Jovača i Prekopac u Zasavicu, povećanje i obezbeđivanje normalnog proticanja vode na mestima suženja Zasavice, stalno praćenje kvaliteta vode;
- zamena euroameričkih topola autohtonim vrstama.

Zaštitna zona Rezervata

Na području zaštitne zone SRP „Zasavica“:

- zabranjeno je izvođenje hidromelioracionih radova, seča i paljenje trske, upuštanje otpadnih voda i unošenje drugih zagađujućih materija, otvaranje deponija, snižavanje nivoa podzemnih voda;
- obezbeđuje se održavanje kanalske mreže, revitalizacija uzurpiranog zemljišta oko Zasavice, turističko-ugostiteljski i sportsko-rekreativne aktivnosti koje su u skladu sa namenom zaštićenog područja, radovi i aktivnosti na uređenju punktova za potrebe edukacije, prezentacije prirodnih vrednosti i izgradnja objekata i turističkih punktova u tradicionalnom stilu.

1.2.2.2.2. Mere zaštite područja predviđenih za zaštitu

Mere zaštite staništa zaštićenih vrsta od nacionalnog značaja

- održati optimalni vodni režim prirodnog periodičnog plavljenja reke, sa dotokom vode;
- očuvati vodena, vlažna i močvarna staništa u što prirodnijem stanju, a po potrebi izvršiti revitalizaciju;
- očuvati mrestilišta i plodišta;
- održavati vlažne livade i pašnjake primenom aktivnih mera revitalizacije čišćenjem higrofilnih livada i obezbeđenjem hranidbene zone za ptice;
- suzbijati širenje invazivnih vrsta;
- gazdovati šumama u skladu sa načelima sertifikacije šuma;
- očuvati mešoviti sastav šuma za značajnim učešćem starih stabala;
- potencirati obnovu poplavnih šuma sa vrbom i jovom i mešovitim hrastovim šumama sa grabom i jasenom, uz očuvanje strukture i šumskih edifikatora;
- isključiti meliorativne radove, pošumljavanje ili preoravanje uz obalu voda;
- ograničiti vađenje šljunka i drugih rečnih nanosa na regulacione radove u vodotoku;
- ograničiti gradnju objekata, novih puteva, kretanje ljudi;
- očuvati tradicionalne aktivnosti sa ograničenim pašarenjem, košenjem livada, kontrolisanim košenjem trske, i pčelarenjem u određenim zonama.

Opšte mere zaštite biodiverziteta podrazumevaju:

- ustanoviti programe i planove regulacije vodnog režima i uskladiti ih sa zakonskom regulativom u oblasti zaštite prirode i životne sredine;
- sprovesti revitalizaciju vlažnih staništa;
- zabraniti proširenje sistema za odvodnjavanje na području koje je u zoni uticaja na Zasavicu;
- intenzivne kulture u poljoprivredi i šumarstvu planirati van zone uticaja na Zasavicu;
- preispitati mogućnosti promene namene obradivih površina na zemljištima slabijeg boniteta u zoni uticaja na prirodno dobro;
- zabraniti preoravanje livadskih površina na prostorima značajnim za očuvanje biodiverziteta;
- očuvati sadašnji procenat učešća poluprirodnih, autohtonih šuma u sastavu šumskih površina na ukupnom prostoru;
- podizanje intenzivnih šumskih monokultura usmeriti na promenu namene obradivih površina slabijeg kvaliteta;
- zabraniti korišćenje invazivnih vrsta za podizanje šuma i zaštitnog zelenila na prostorima značajnim za očuvanje biodiverziteta;
- preispitati programe i planove podizanja zelenih površina i uskladiti ih sa zakonskom regulativom u oblasti zaštite prirode i životne sredine;
- zaštititi i unaprediti biodiverzitet urbanih površina.

Opšte mere zaštite ekoloških koridora su:

- deonice vodotoka i kanala unutar naselja treba da postanu sastavni delovi uređenih zelenih površina;
- obezbediti otvorenost vodotoka po celoj svojoj dužini;
- zabraniti uzurpiranje zaštitnog pojasa vodotoka i kanala;
- minimalno rastojanje budućih objekata treba da bude 100 m od obale vodotoka i kanala van građevinskog područja, a 20 m od obale unutar građevinskih područja;
- vodotoci i kanali koji predstavljaju ekološke koridore ne mogu da služe kao prijemnici neprečišćenih otpadnih voda;
- obezbediti prolaze za životinje kod svih ekoloških koridora;
- pri planiranju osvetljenja objekata i same obale vodotokova/kanala, primeniti odgovarajuća tehnička rešenja u skladu sa ekološkom funkcijom lokacije (tip i usmerenost svetlosnih izvora, minimalno osvetljenje u skladu sa potrebama javnih površina);
- zabraniti korišćenje invazivnih vrsta za podizanje zelenih površina u blizini ekoloških koridora.

Posebne mere za unapređenje ekoloških koridora

Potrebno je zabraniti izgradnju objekata i poboljšati ekološke osobine duž kanalizovanog toka Zasavice u blizini njenog ušća, sa posebnim osvrtom na stanje obalne zone unutar naselja Mačvanska Mitrova. Uz vodotok Batar revitalizovati prirodnu

vegetaciju.

1.2.2.2.3. Staništa i područja zaštićenih vrsta od međunarodnog značaja—opšte preporuke očuvanja

Preporuke i predlozi mera zaštite vezane za IVA područje

Preporuke se odnose na prestanak dejstva i ublažavanje efekata sledećih ugrožavajućih faktora:

- zamenu prirodnih šuma, bara i livada plantažama EU topola;
- regulaciju voda, izgradnju nasipa, odvodnjavanje;
- širenje invazivnih biljnih i životinjskih vrsta;
- intenzivno šumarstvo;
- uznemiravanje ptica;
- intenziviranje poljoprivrede.

U okviru IVA područja koje se nalazi na reci Drini mere zaštite su:

- zabrana eksploatacije šljunka iz korita reke;
- zabrana izgradnje objekata, infrastrukture i regulacije vodotoka bez pribavljenih uslova zaštite prirode.

Preporuke očuvanja IPA područja

Ciljevi IRA projekta su usmereni na zaustavljanje gubitka biljnog diverziteta Evrope i grupisani su u pet glavnih tema:

- razumevanje i dokumentovanje biljnog diverziteta;
- zaštitu;
- održivo korišćenje;
- unapređivanje obrazovanja i podizanje svesti o značaju i vrednostima biljnog diverziteta;
- izgradnju kapaciteta za zaštitu biljnog diverziteta.

Krajnji cilj IPA programa je da područja identifikovana kao značajna za biljke budu zaštićena i njima upravljano, tako da se obezbedi kontinuiran opstanak i prisustvo tih biljaka i staništa. IPA područje će na taj način imati jasan plan upravljanja koji će obezbediti informaciju kako očuvati vrste i staništa na tom području.

Koncept zaštite IPA obuhvata:

- očuvanje mozaičnosti staništa sa prelazom između šuma, livada, plavnog zabarenog dela i otvorenih površina vode;
- obezbeđenje dovoda i obnavljanja vode isključenjem meliorativnih zahvata;
- imitiranje optimalnih prirodnih oscilacija vode u vodotoku Zasavica, neophodnih za opstanak biljnog sveta;
- očuvanje staništa retkih i ugroženih biljnih vrsta, praćenje njihovog stanja i upravljanje populacijama.

Preporuke očuvanja Ramsarskog područja

Ramsarska konvencija obezbeđuje osnovu za očuvanje i mudro korišćenje vodenih staništa i njihovih resursa kroz lokalne, regionalne i nacionalne aktivnosti i međunarodnu saradnju.

Prioritetni ciljevi i zadaci na očuvanju, kao i sanaciji i revitalizaciji vlažnih ekosistema su:

- identifikacija i inventarizacija vlažnih ekosistema, uz jasno prostorno lociranje;
- obezbeđivanje kadrovske potpore, kao i sredstava i vremena za realizaciju poslova na proučavanju, monitoringu i zaštiti;
- izgradnja ravnomerno raspoređene mreže zaštićenih i upravljanih vlažnih staništa-ekosistema na nacionalnom nivou, koja će biti segment regionalne i globalne svetske mreže;
- uvažavanje biogeografske i ekološke komponente vlažnih ekosistema, a njihove granice i zoniranje treba da obuhvati sve tipove osetljivih ekosistema u proporcionalnom obimu njihove stvarne zastupljenosti u prirodi;
- očuvanje vlažnih staništa, uz uvažavanje potreba lokalne zajednice i promovisanje i stimulisanje sprovođenja tradicionalnih načina i oblika stočarstva i zemljoradnje, uz druge narodne običaje.

1.2.2.3. Nepokretna kulturna dobra

Na arheološkim nalazištima nije dozvoljeno preduzimanje bilo kakvih građevinskih ili zemljanih radova, bez stručnog arheološkog nadzora. U slučaju posebno vrednih nalaza, neophodno je izvršiti zaštitna arheološka istraživanja u neposrednoj zoni nalaza, uz učešće nadležnog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Zaštita spomenika kulture i znamenitih mesta vršiće se primenom sledećih uslova i mera:

- sva urbanistička i tehnička dokumentacija mora se raditi u skladu sa uslovima i merama zaštite utvrđenim od strane nadležnih zavoda za zaštitu spomenika kulture;
- za sve vrste intervencija na nepokretnim kulturnim dobrima potrebno je pribaviti uslove i saglasnost od nadležne ustanove za zaštitu spomenika kulture.

Na evidentirana kulturna dobra koja uživaju prethodnu zaštitu primenjuju se isti uslovi i mere zaštite, kao i za utvrđena kulturna dobra (utvrđuje Zavod za zaštitu spomenika kulture).

1.2.3. Mere zaštite životne sredine propisane strateškom procenom uticaja planskog dokumenta na životnu sredinu

U smislu opštih mera zaštite životne sredine, strateškom procenom je propisano:

- vođenje lokalnog registra izvora zagađivanja životne sredine od strane nadležnog organa jedinice lokalne samouprave;
- identifikacija privrednih subjekata-operatera koji su u obavezi da podnesu Zahtev za izdavanje integrisane dozvole u skladu sa Zakonom o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine i pratećim podzakonskim aktima;
- identifikacija SEVESO postrojenja na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine i pratećih podzakonskih akata.

Mere zaštite vazduha:

- preporuka korišćenje ekoloških energenata za potrebe budućih turističkih kapaciteta i manjih proizvodnih pogona;

- za sve privredne subjekte (postojeće i nove), obavezna je ugradnja opreme sa tehničko-tehnološkim rešenjima kojima se obezbeđuje zadovoljenje propisanih graničnih vrednosti emisije zagađujućih materija u vazduhu;
- sprovođenje postupka procene uticaja na životnu sredinu i izrada studije u kojoj će biti definisane i mere zaštite životne sredine, a u skladu sa Uredbom o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu;
- formiranje zaštitnih pojaseva zelenila uz sve kategorije puteva u skladu sa Zakonom o šumama, kao mera zaštite od buke i aerozagađenja;
- praćenje nivoa zagađujućih materija u vazduhu, s tim da se broj i raspored mernih mesta u mreži mernih mesta odredi u skladu sa prostornom gustinom i vremenskom distribucijom zagađujućih materija, a u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha i Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 11/10).

Mere zaštite voda:

- očuvanje kvaliteta površinskih i podzemnih voda u skladu sa zahtevanom klasom;
- vršiti sistematsko ispitivanje kvaliteta površinskih i podzemnih voda (bakteriološko i fizičko-hemijsko) u skladu sa Zakonom o vodama, Pravilnikom o opasnim materijama u vodama („Službeni glasnik RS”, broj 31/82) i Pravilnikom o načinu i minimalnom broju ispitivanja kvaliteta otpadnih voda („Službeni glasnik SRS”, br. 47/83 i 13/84);
- kontrola kvaliteta vode za piće (fizičko-hemijski i mikrobiološki standardi) od strane stručnih službi na lokalnom nivou;
- zabrana nekontrolisanog kaptiranja izvora bez obzira na izdašnost;
- zabrana kaptiranja izvora u Rezervatu;
- rešavanje snabdevanja stanovništva vodom u naseljima uporedo sa rešavanjem pitanja odvođenja i tretmana otpadnih voda;
- sakupljanje i evakuaciju otpadnih voda vršiti putem separacionog kanalizacionog sistema za potencijalne turističke centre i veće centre zajednica naselja;
- prečišćavanje otpadnih voda turističkih lokaliteta preko kompaktnih mini-uređaja za biološko prečišćavanje ili priključenjem na naseljsku kanalizaciju;
- obavezno prečišćavanje svih otpadnih voda (komunalnih i industrijskih) pre ispuštanja u vodoprijemnik saglasno standardima propisanim zakonom;
- obavezno je da otpadne vode iz privrednih (zanatskih) objekata ispunjavaju standarde efluenta;
- zavisno od vrste i tipa zagađene vode vršiti prethodno prečišćavanje predtretmanom, pa tek onda zajedno prečišćavati sa sanitarnim i atmosferskim otpadnim vodama;
- uvođenje principa recirkulacije i ponovnog korišćenja prečišćenih otpadnih voda;
- zabrana trajnog deponovanja otpada na celom području obuhvata PPPPN;
- kontinuirano praćenje kvaliteta površinskih voda i sedimenta na postojeća dva lokaliteta u Zasavici – Zasavica I i Zasavica II, prema Programu monitoringa.

Mere zaštite zemljišta:

- rekultivacija i revitalizacija svih degradiranih površina;
- sanacija i rekultivacija neuređenih odlagališta otpada;
- strogo kontrolisana primena hemijskih sredstava u poljoprivredi u cilju zaštite zemljišta, površinskih i podzemnih voda od zagađivanja;
- sprečavanje neplanskog pretvaranja poljoprivrednog u građevinsko zemljište;
- vršiti ispitivanje poljoprivrednog zemljišta i vode za navodnjavanje, u skladu sa Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i vodi za navodnjavanje i metodama za njihovo ispitivanje („Službeni glasnik RS”, broj 23/94).

Mere zaštite prirodnih dobara:

- u režimu zaštite II stepena na lokalitetima „Valjevac”, „Saxak”, „Vrbovac”, „Poljansko”, „Bakreni Batar” i kanala Jovača, sprovesti dozvoljene aktivnosti i poštovanje zabrana koje su date planskim merama;
- sprovođenje planskih mera zaštite za područje zaštitne zone Rezervata;
- sprovođenje planskih mera zaštite i očuvanja staništa strogo zaštićenih vrsta;
- primenjivati planske mere zaštite ekoloških koridora;
- sprovesti monitoring biljne vrste *Testerica* (*Stratiotes aloides*) i životinjske vrste Evropski dabar (*Castor fiber* L.), u skladu sa dosadašnjim sistemom biomonitoringa koji je sproveden na prostoru Rezervata.

Mere zaštite od buke:

- sprovođenje monitoringa buke u životnoj sredini, pri čemu jedinica lokalne samouprave vrši akustičko zoniranje, određuje mere zabrane i ograničenja, donosi lokalni akcioni plan zaštite od buke u životnoj sredini, odnosno obezbeđuje uslove i stara se o njegovom sprovođenju, obezbeđuje finansiranje monitoringa buke u životnoj sredini na teritoriji jedinice lokalne samouprave i vrši nadzor i kontrolu primene mera zaštite od buke u životnoj sredini.

2. PRAVILA GRAĐENJA

2.1. Pravila građenja objekata u SRP „Zasavica”

2.1.1. Pravila građenja u režimu II stepena zaštite

U režimu II stepena zaštite se na osnovu PPPPN mogu:

- graditi drveni mostovi na četiri lokaliteta (na kanalu Jovača, nizvodno od ušća kanala Jovača i Prekopac, kod naselja Banovo Polje i kod naselja Radenković), na osnovu pravila građenja za infrastrukturu;
- graditi punktove za potrebe edukacije i prezentacije prirodnih vrednosti u tradicionalnom stilu od drveta (nadstrešnice,

stolovi i sl.) i privez za turistički brod i čamce na vodotoku Zasavica na osnovu pravila građenja za infrastrukturu i prema pribavljenim uslovima vodoprivrede;

- graditi infrastrukturni objekti (podzemni i nadzemni) na osnovu pravila građenja za infrastrukturu u okviru koridora postojećih puteva;

- adaptirati postojeći objekti i objekti namenjeni stanovanju u tradicionalnom stilu u postojećim gabaritu.

Pravila građenja za infrastrukturu su data PPPPN u poglavlju V.

U režimu II stepena zaštite zabranjeno je graditi:

- objekte namenjene stanovanju;

- objekte namenjene privrednim aktivnostima;

- objekte namenjene primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i objekte u njihovoj funkciji.

V. OSNOVNA PRAVILA UREĐENJA I GRAĐENJA ZA INFRASTRUKTURNE SISTEME I OBJEKTE

Osnovna pravila uređenja su data za sve linijske infrastrukturne sisteme i objekte na prostoru obuhvata PPPPN.

Osnovna pravila građenja su data za direktnu primenu iz PPPPN kroz izdavanje lokacijske i građevinske dozvole, za linijsku infrastrukturu i objekte za koje nije propisana izrada urbanističkog plana: postojeći javni putevi, planirana biciklistička staza (Mačvanska Mitrovica - plaža na Drini), objekti preko vodotoka (četiri planirana pešačka drvena mosta), planiranu vodovodnu mrežu i kolektor regionalne kanalizacije sa crpnom stanicom, planirani 20 kV DV od Banovog Polja do Ravnja, rekonstrukciju postojećeg 35 kV naponskog voda u 20 kV DV, planirani gasovod srednjeg pritiska, planirani distributivni gasovod, planirane MRS, planirani optički kabl i planirane radio bazne stanice.

1. SAOBRAĆAJNA INFRASTRUKTURA

Putni saobraćaj

Putni saobraćaj:

- državne puteve II reda, potrebno je rekonstruisati u okviru postojećih koridora uz obezbeđenje elemenata aktivne i pasivne bezbednosti koji pripadaju tom rangu puta. Sva ukrštanja rešiti u nivou sa obezbeđenjem potrebnih elemenata bezbednosti i sa uvođenjem odgovarajuće signalizacije. Duž ovih puteva minimizirati broj ukrštanja sa atarskim putevima, a u perspektivnim radnim zonama van naselja obezbediti servisnu saobraćajnicu koja će optimizirati broj saobraćajnih priključaka (isključivo preko postojećih saobraćajnih priključaka atarskih puteva na javne puteve, uz prethodno pribavljene uslove za rekonstrukciju postojećeg saobraćajnog priključka i uz saglasnost upravljača nad javnim putem);

- profile državnih puteva II reda u naseljenim mestima obezbediti kao naseljske saobraćajnice sa elementima uličnog profila koji omogućuje segregaciju motornog (dinamičkog) i nemotornog saobraćaja – obostrane pešačke staze sa zelenim pojasom između površina i po mogućstvu separisanom biciklističkom stazom. U zavisnosti od obima saobraćaja u centrima naselja, predvideti semafore i druga rešenja u cilju zaštite naseljskih funkcija (mere usporavanja saobraćaja i sl.);

- elementi³ (preporuke) državnih i opštinskih puteva dati su u sledećoj tabeli:

PUTEVI	DP II reda	opštinski putevi
širina koridora (m)	40	20
širina putnog pojasa (m)	20	10
saobraćajne trake (m)	2x3,25	2x3,0
ivične trake (m)	2x0,3	2x0,3
bankina (m)	2x1,2	2x1,0
nosivost	srednje težak saobraćaj	lak saobraćaj
Vrac (km/h)	80	(50) 60

- ukrštanje državnih puteva II reda i ostalih javnih puteva međusobno rešiti ukrštanjima u nivou sa odgovarajućom preglednošću i ostalim bezbednosnim merama;

- opštinske–lokalne puteve projektovati po ustaljenim trasama- atarskim putevima sa minimizacijom novog zauzimanja poljoprivrednog zemljišta, ali sa obezbeđenjem potrebnih elemenata za bezbedna kretanja, separisanim biciklističkim stazama (van naselja u okviru koridora puta);

- pristupni putevi do turističkih sadržaja se vode kroz utvrđene koridore, a dimenzije i izgrađenost kolovoza (zemljani, tvrdi ili savremeni zastor) se utvrđuju u zavisnosti od očekivanog saobraćaja.

3 Osnovni elementi za kategorisane puteve predloženi su na osnovu ZOJP („Službeni glasnik RS”, br. 101/05 i 123/07) i Pravilnika o tehničkim uslovima koje javni putevi izvan naselja i njihovi elementi moraju da ispunjavaju sa gledišta bezbednosti saobraćaja („Službeni list SFRJ”, br. 35/85 i 45/85)

Vodni saobraćaj

Sve sadržaje i programe razvoja u okviru plovnog puta reke Save, treba uskladiti sa EEC Pravilnikom (obezbeđenje nesmetanog transporta putnika i roba na plovnom putu reke Save). Prilikom izgradnje objekata, uslove treba tražiti od Direkcije za vodne puteve - Plovput iz Beograda koja je zadužena za održavanje i razvoj plovinih puteva.

Uslovi za ovu deonicu (plovni put IV kategorije) iznose:

- minimalna dubina plovnog puta pri EN (niski plovidbeni nivo) je 2,3 m;

- minimalna širina plovnog puta 45 – 55 m;
- minimalni radijus krivine plovnog puta je 360 m.

Nemotorni saobraćaj

Pešačke i kolsko-pešačke staze (do mikrolokaliteta) moguće je graditi uz sledeće preporuke:

- minimalna širina pešačke staze do 3,0 m;
- minimalna širina pešačko-kolske staze 7,0 m;
- izgradnja zastora je moguća od dostupnih materijala (preporuka: zemlja, kameni agregat, šljunak i sl.) kao i od savremenih materijala (asfalt i dr.). Za kolsko-pešačke staze obavezna je stabilizacija zastora.

Biciklističke staze (do mikrolokaliteta) moguće je graditi uz sledeće preporuke:

- minimalna širina biciklističke staze 1,5 (2,5 –dvosmerni saobraćaj) m;
- izgradnja zastora od dostupnih materijala uz obaveznu stabilizaciju istog, moguća je i primena savremenih materijala (asfalt);
- zastor mora biti ravan, bez ulegnuća i odgovarajuće nosivosti (za proračun merodavno je vatrogasno vozilo).

Objekti preko vodotoka (mostovi):

- izgradnja od prirodnih materijala – drveta;
- isključivo za pešački i režimski (povremeni) kolski saobraćaj (isključivo putnička vozila);
- minimalna širina mosta 5,0 m (kolsko-pešački most 7,0 m);
- nosivost za lak saobraćaj;
- obavezna izgradnja zaštitne ograde na mostovima minimalne visine 1,2 m.

Prateći sadržaji uz puteve

Autobuska stajališta se mogu graditi uz sve puteve u obliku separisanih niša i sa elementima koji obezbeđuju bezbedan transfer putnika i odvijanje dinamičkog saobraćaja.

Lokacije stanica za snabdevanje gorivima kao prateći putni sadržaji kategorisanih puteva će biti definisani kroz prostorne planove jedinica lokalne samouprave.

2. VODOPRIVREDNA INFRASTRUKTURA

Snabdevanje vodom

Snabdevanje vodom:

- snabdevanje naselja vodom koja su na prostoru koji obuhvata PPPN obezbediti iz lokalnih vodozahvata;
- oko postojećih i planiranih izvorišta podzemnih voda, kao i objekata koji su u funkciji vodovodnog sistema (rezervoari, crpne stanice i dovodnik) definisati zone i pojaseve sanitarne zaštite izvorišta prema Zakonu o vodama i u skladu sa Pravilnikom o načinu određivanja i održavanja zona sanitarne zaštite izvorišta vodosnabdevanja („Službeni glasnik RS”, broj 92/08);
- izvršiti izgradnju neophodnih objekata na mreži (rezervoari, crpne stanice i dr), kako bi se kompletirao ceo sistem, a time bezbedili i potrebni kapaciteti;
- snabdevanje industrije vodom nižeg kvaliteta obezbediti zahvatanjem iz rečnih sistema ili iz podzemlja, zahvatanjem prve izdani. Visokokvalitetnu vodu mogu koristiti samo industrije koje po prirodi tehnološkog procesa zahtevaju kvalitetnu vodu (prehrambena industrija);
- kod snabdevanja industrijskih kapaciteta, koji proizvode veće količine otpadnih voda, uvesti obavezu racionalizacije potrošnje uvođenjem procesa recirkulacije;
- trasu vodovodne mreže u naseljima polagati između dve regulacione linije u uličnom frontu, po mogućnosti u zeleni pojas; trasu polagati sa jedne strane ulice ili obostrano, zavisno od širine uličnog fronta;
- trase regionalnih sistema polagati uz glavne putne pravce, a prema usvojenim projektnim rešenjima;
- prolazak ispod saobraćajnica i ukrštanje sa ostalim uličnim instalacijama obezbediti čeličnom zaštitnom cevi, odnosno prema rangu puta i uslovima putne privrede;
- dubina ukopavanja ne bi smela da je plića od 1,0 m - 1,20 m od nivelete terena, zbog zone mržnjenja i saobraćajnog opterećenja;
- svi radovi na projektovanju i izgradnji vodovodnog sistema moraju se izvesti u skladu sa propisima i uz saglasnost nadležnih organa.

Odvođenje voda

Odvođenje voda:

- u naseljima projektovati i graditi kanalizacionu mrežu kao separatnu, tako da se posebno prihvataju sanitarne, a posebno atmosferske vode;
- izvršiti predtretman otpadne vode industrije do nivoa kvaliteta koji zadovoljava sanitarno-tehničke uslove za ispuštanje u javnu kanalizaciju, pa ih tek onda upustiti u naseljsku kanalizacionu mrežu;
- minimalni prečnik uličnih kanizacionih kolektora ne sme biti manji od $\varnothing 200$ mm;
- minimalne padove kolektora odrediti u odnosu na usvojene prečnike, prema važećim propisima i standardima;
- crpne stanice fekalne kanalizacije raditi kao šahne i locirati ih u zelenoj površini sa prilazom za servisno vozilo;
- odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda sa turističkih lokaliteta i vikend naselja rešiti priključenjem na najbliže naseljske kanizacione sisteme, a ukoliko to nije moguće, evakuaciju otpadnih voda rešavati preko lokalnih kompaktnih mini-uređaja

za biološko prečišćavanje;

- pre upuštanja u recipijent, otpadne vode prečistiti na postrojenjima za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) do stepena koji propiše nadležno vodoprivredno preduzeće;
- atmosfersku kanalizaciju graditi delimično kao zacevljenu, položenu uz ulične saobraćajnice, a delimično kao otvorenu, u zavisnosti od tehnološko-ekonomske analize;
- atmosferske vode pre upuštanja u recipijent očistiti od mehaničkih nečistoća na taložniku, odnosno separatoru ulja i masti;
- odvođenje atmosferskih voda iz industrijskih zona i kompleksa vršiti isključivo preko separatora ulja i masti;
- sve kolske prilaze i ukrštanja sa saobraćajnicama obavezno zaceviti prema važećim propisima i standardima.

Hidrotehnički objekti i sistemi

Hidrotehnički objekti i sistemi:

- uliv atmosferskih voda u meliorativne kanale izvesti putem uređenih ispusta koji su osigurani od erozije i koji ne zalaze u proticajni profil kanala;
- zabranjuje se sprečavanje nesmetanog proticaja vode, usporavanje i dizanje nivoa vode, čime bi se mogao poremetiti postojeći režim voda na objektima i u zemljištu;
- uređenje otvorenih kanala i regulacionih radova na koritima potoka i meliorativnih kanala definisan kroz izradu odgovarajuće projektno-tehničke dokumentacije i prethodne uslove JVP „Vode Vojvodine” Novi Sad, JVP „Srbijavode” Beograd i Zavoda za zaštitu prirode;
- duž obala reke i kanala, sa obe strane obezbediti po minimum 5,0 m slobodnog prostora preko kojeg će se vršiti održavanje kanala (ukoliko to eksproprijacijom prethodno nije drugačije rešeno);
- radi očuvanja i održavanja zaštitnih i drugih vodnih objekata (odbrambeni nasip), kao i za obezbeđenje prolaza velikih voda i sprovođenja odbrane od poplava, izgradnju planiranih objekata i sadržaja uskladiti sa Zakonom o vodama i uslovima i saglasnostima nadležnog vodoprivrednog preduzeća;
- eksploatacija rečnih nanosa se može vršiti za potrebe regulacionih radova u koritu vodotokova za koje je potrebno pribaviti uslove Zavoda za zaštitu prirode i vodoprivrednu saglasnost;
- nivelete planiranih mostova i prelaza preko vodotoka, moraju biti tako određene da donje ivice konstrukcije objekata imaju potreban zazor iznad nivoa merodavnih računskih voda za propisanu zaštitnu visinu, u skladu sa važećim propisima i uslovima vodoprivrede.

3. ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

3.1. Elektroenergetska infrastruktura

Elektroenergetska infrastruktura:

- trafostanice graditi kao zidane, montažno- betonske (MBTS) i stubne (STS), za rad na 20 kV naponskom nivou;
- površina za izgradnju zidane ili MBTS trafostanice treba da bude oko 5,0 H 6,0 m, minimalna udaljenost od drugih objekata treba da bude 3 m;
- stubna trafostanica se može graditi u liniji postojećeg nadzemnog voda ili van njega na parceli vlasnika (korisnika), najmanje 3,0 m od stambenih i drugih objekata;
- u zoni zaštićenog prirodnog dobra graditi zidane ili MBTS trafostanice, koji koriste po mogućstvu „suve transformatore” zbog manjih negativnih uticaja na životnu sredinu;
- visokonaponska, srednjenaponska i niskonaponska mreža se može graditi nadzemno ili podzemno na poljoprivrednom zemljištu, po mogućnosti u već postojećim elektroenergetskim koridorima;
- srednjenaponsku 20 kV mrežu i niskonaponsku mrežu na šumskom zemljištu graditi podzemno u putnom pojasu šumskog puta ili stazi;
- u zoni zaštićenog prirodnog dobra (režimu II stepena zaštite) elektroenergetsku mrežu, srednjenaponsku i niskonaponsku, graditi podzemno u putnim koridorima saobraćajnica, šumskim putevima i stazama;
- elektroenergetsku mrežu graditi u skladu sa Pravilnikom o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona 1 kV do 400 („Službeni list SFRJ”, br. 65/88 i 18/92);

Nadzemne elektroenergetske mreže:

- srednjenaponsku (20(35) kV i niskonaponsku mrežu do 1 kV graditi po uslovima iz PPPPN;
- minimalna udaljenost električnog stuba od zemljišnog pojasa puta pri ukrštanju, treba da bude od 5,0-20 m u zavisnosti od kategorije puta;
- stubove nadzemne elektroenergetske mreže postaviti min. 15 m od ivice kanala;
- nadzemni elektroenergetski vodovi mogu se postaviti sa propisanim visinama za bezbedan rad građevinskih mašina;
- na perifernim delovima naselja mreža će biti nadzemna, građena na betonskim i gvozdeno rešetkastim stubovima;
- nadzemnu elektroenergetsku mrežu u naseljima graditi u uličnim koridorima, a stubove postaviti minimalno 1,0 m od saobraćajnica;
- u delovima naselja gde je elektroenergetska mreža građena nadzemno, svetiljke javnog osvetljenja postaviti na stubove elektroenergetske mreže.

Elektroenergetska podzemna mreža:

- dubina polaganja kablova treba da bude najmanje 0,8 m;
- elektroenergetsku mrežu u zaštićenom prirodnom dobru u režimu II stepena zaštite, turističkim lokalitetima, zonama zaštite nepokretnog kulturnog dobra, zoni putnih sadržaja, u centralnim delovima većih naselja, parkovskim površinama, u zonama sa višeporodičnim stanovanjem, u radnim zonama, komunalnim površinama, kao i zonama za sport i rekreaciju obavezno kablirati;

- kablove polagati u zelenim površinama ili putnom pojasu pored saobraćajnica i pešačkih staza, uz udaljenost min. 1,0 m od kolovoza i 0,5 m od pešačkih staza u naseljima;
 - van naselja, za potrebe sadržaja koji su predviđeni PPPPN, elektroenergetsku kabliranu mrežu polagati u koridorima saobraćajnica, nekategorisanih puteva, šumskim putevima i stazama, na poljoprivrednom zemljištu uz saglasnost vlasnika (korisnika) parcele;
 - pri paralelnom vođenju energetskih kablova do 10 kV i telekomunikacionih kablova, najmanje rastojanje mora biti 0,50 m, odnosno 1,0 m za kablove napona preko 10 kV;
 - pri ukrštanju energetskih i telekomunikacionih kablova ugao ukrštanja treba da bude oko 90°;
 - nije dozvoljeno polaganje elektroenergetskih kablova iznad telekomunikacionih, sem pri ukrštanju, pri čemu minimalno vertikalno rastojanje mora biti 0,5 m;
 - paralelno polaganje elektroenergetskih kablova i cevi vodovoda i kanalizacije dozvoljeno je u horizontalnoj ravni pri čemu horizontalno rastojanje mora biti veće od 0,50 m;
 - nije dozvoljeno polaganje elektroenergetskog kabla iznad ili ispod cevi vodovoda ili kanalizacije;
 - pri ukrštanju elektroenergetskih kablova sa cevovodom gasovoda vertikalno rastojanje mora biti veće od 0,30 m, a pri približavanju i paralelnom vođenju 0,50 m;
 - ukrštanje podzemnog elektroenergetskog voda izvesti podbušivanjem, postavljanjem elektroenergetskog voda u zaštitnu cev;
 - u centru naselja parkovskim površinama, zonama za sport i rekreaciju svetiljke za javno osvetljenje postaviti na dekorativne stubove;
 - za spoljašnje osvetljenje koristiti rasvetna tela u skladu sa novim tehnologijama razvoja.
- Pravila za rekonstrukciju nadzemne elektroenergetske mreže i objekata trafostanica 20/04 kV: rekonstrukcija nadzemnih vodova svih naponskih nivoa vršiće se na osnovu PPPPN i uslova preduzeća za prenos električne energije i upravljanja prenosnim sistemom „Elektromreža Srbije”, odnosno privrednog društva za distribuciju električne energije „Elektrovojvodina” d.o.o. , a podrazumeva zamenu stubova, provodnika ili uređaja i opreme za uzemljenje i zaštitu i dr., transformaciju napona, poštujući postojeću trasu voda i lokaciju trafostanica 20/0,4 kV.

3.2. Gasovodna infrastruktura

Gasovod srednjeg pritiska 6 – 12bar i MRS

Lokacija gasovoda srednjeg pritiska je po pravilu je izvan naseljenih mesta. Ako je izgradnja zgrada namenjenih za stanovanje ili boravak ljudi već bila predviđena urbanističkim planom, nakon izgradnje gasovoda minimalna rastojanja takvih objekata od ose gasovoda moraju iznositi:

- za prečnik gasovoda do 125 mm – 10 m;
- za prečnik gasovoda od 125 mm do 300 mm – 15 m.

Ostali uslovi su:

- u pojasu širine od 5 m na jednu i drugu stranu računajući od ose gasovoda, zabranjeno je saditi biljke čiji koreni dostižu dubinu veću od 1 m;
- dubina ukopavanja gasovoda srednjeg pritiska merena od gornje ivice gasovoda do tla, mora da iznosi minimalno 100 cm;
- pri ukrštanju sa putem, gasovod srednjeg pritiska se postavlja prokopavanjem te saobraćajnice ili bušenjem rova uz uvlačenje zaštitne cevi a dubina ukopavanja merena od gornje ivice gasovoda ili zaštitne cevi do gornje ivice puta mora da iznosi minimalno 135 cm;
- minimalana dubina ukopavanja razvodnog gasovoda srednjeg pritiska merena od gornje ivice cevovoda do dna odvodnih jaraka saobraćajnica, mora da iznosi 100 cm;
- minimalana dubina ukopavanja razvodnog gasovoda srednjeg pritiska merena od gornje ivice cevovoda do dna nereguliranih korita vodenih tokova, mora da iznosi 150 cm;
- ukrštanje sa saobraćajnicama, kanalima i vodotocima mora biti pod uglom od $600 \div 900$;
- pri paralelnom vođenju pored državnih puteva II i opštinskih puteva minimalno odstojanje je 5 m od spoljne ivice putnog pojasa;
- pri paralelnom vođenju pored državnih puteva II reda, minimalno odstojanje je 10m od spoljne ivice putnog pojasa;
- prolaz pored temelja građevinskih objekata, mereno u horizontali od temelja do gasovoda ne sme biti manje od 1 m;
- pri paralelnom vođenju pored drugih podzemnih instalacija, minimalno 0,5 m računajući od spoljne ivice cevovoda do spoljne ivice instalacija;
- na mestima ukrštanja sa drugim podzemnim instalacijama, rastojanje mora da iznosi minimalno 0,3 m;
- pri paralelnom vođenju i ukrštanju sa temeljima stubova električne rasvete, vazdušne niskonaponske i PTT mreže, minimalno rastojanje 1 m od temelja stuba;
- 10 m od nožice nasipa regulisanih vodotokova i kanala.

Merno regulacione stanice

Rastojanja merno regulacionih stanica (MRS):

- 15 m od stambenih i poslovnih zgrada;
- 15 m od proizvodnih, fabričkih i radioničkih zgrada;
- 30 m od trafo stanica;
- za električne neizolovane nadzemne vodove rastojanje mora biti: visina stuba dalekovoda + 3 m;
- 10 m od ostalih građevinskih objekata;

- 10 m od DP II i opštinskih puteva;
- 6 m od ostalih puteva;
- 10 m od parkirališta i šetališta;
- 15 m od skladišta zapaljivih tečnosti.

Stanice sa instalacijama za merenje i regulaciju gasa, mogu biti izgrađene u građevinskom objektu ili na otvorenom prostoru i moraju biti ograđene zaštitnom ogradom. Stanice koje nisu pod stalnim nadzorom moraju biti ograđene ogradom minimalne visina 1,8 m. Između zidova stanice i ograde mora postojati zaštitna zona najmanje širine od 2 m. MRS moraju imati gromobransku zaštitu i uzemljene sve metalne delove.

U izuzetnim slučajevima, stanice se mogu postaviti i na građevinskom objektu ili uz njegov spoljni zid, s tim što zid ne sme da propušta gas, spoj krova i zida mora biti nepropustan, zid bez spoljnih otvora i mora izdržati jedan čas u slučaju požara.

Distributivni polietilenski gasovod pritiska do 4bar

Distributivnim gasovodom smatra se cevovod od polietilenskih cevi za razvod gasa pritiska do 4 bar, koji počinje iza MRS a završava se glavnim zapornim ventilom kod potrošača. Trasira se van regulacionog pojasa saobraćajnica, u zelenom pojasu, ili ako to nije moguće trasira se u trotoarima. U izuzetnim slučajevima distributivni gasovod se može postavljati duž trupa puta odnosno ispod kolovoza uz primenu posebnih zaštitnih mera radi sprečavanja mehaničkih oštećenja.

U radnom pojasu odnosno zaštitnom pojasu distributivnog gasovoda koji iznosi 1,5 m levo i desno od ose gasovoda, nije dozvoljeno zasađivanje drveća i drugog rastinja čiji koreni sistem može da ga ugrozi.

Ostali uslovi za polaganje distributivnog gasovoda su:

- dubina ukopavanja distributivnog gasovoda iznosi od 0,6 m do 1 m. U izuzetnim slučajevima dubina može biti i 0,5 m uz dodatne tehničke mere zaštite;
- pri ukrštanju sa saobraćajnicama (DP II i opštinskih puteva) gasovod se polaže u zaštitnu cev sa minimalnom dubinom ukopavanja od 1 m računajući od gornje ivice zaštitne cevi;
- pri paralelnom vođenju distributivnog gasovoda sa drugim podzemnim instalacijama minimalno svetlo rastojanje iznosi 40 cm, a pri ukrštanju minimalno svetlo rastojanje iznosi 20 cm;
- pri vođenju gasovoda pored temelja minimalno rastojanje iznosi 1 m;
- pri paralelnom vođenju i ukrštanju sa temeljima stubova električne rasvete, vazdušne niskonaponske i PTT mreže, minimalno rastojanje 0,5 m od temelja stuba.

4. TELEKOMUNIKACIONA INFRASTRUKTURA

Telekomunikaciona infrastruktura:

- TT mreža za potrebe (fiksne telefonije, interneta, informacionih sistema, KDS) će se u potpunosti graditi podzemno na području PPPPN;
- dubina polaganja TT kablova treba da je najmanje 1,0 m u građevinskim područjima naselja i 1,2 m van naselja;
- van naselja, za potrebe sadržaja predviđenih PPPPN, TT mrežu graditi u koridorima saobraćajnica, koridorima nekategorisanih puteva na poljoprivrednom zemljištu, šumskim putevima i stazama, na poljoprivrednom zemljištu uz saglasnost vlasnika (korisnika) parcele.

Paralelno vođenje i ukrštanje sa ostalom strukturom

- pri paralelnom vođenju telekomunikacionih i elektroenergetskih kablova do 10 kV najmanje rastojanje mora biti 0,50 m i 1,0 m za kablove napona preko 10 kV. Pri ukrštanju najmanje vertikalno rastojanje od elektroenergetskog kabla mora biti 0,50 m, a ugao ukrštanja oko 90°;
- pri ukrštanju telekomunikacionog kabla sa cevovodom gasovoda, vodovoda, kanalizacije, vertikalno rastojanje mora biti najmanje 0,30 m;
- pri približavanju i paralelnom vođenju telekomunikacionog kabla sa cevovodom gasovoda, vodovoda i kanalizacijom horizontalno rastojanje mora biti najmanje 0,50 m;
- u naseljima kablove telekomunikacione mreže polagati u zelenim površinama ili putnom pojasu pored saobraćajnica i pešačkih staza, uz udaljenost min. 1,0 m od kolovoza i 0,5 m od pešačkih staza po uslovima definisanim za paralelno vođenje i ukrštanje sa ostalom infrastrukturom;
- slobodnostojeći antenski stubovi, kao nosači antena za TT, RBS, KDS i RTV mogu se graditi u naselju, u privrednim zonama, zonama kuća za odmor;
- u režimu II stepena zaštite stubovi se ne mogu graditi;
- telekomunikaciona oprema za potrebe TT, RBS, KDS i RTV može biti postavljena u pomoćni objekat u okviru kompleksa ili parcele, ili unutar, tj. na neki od postojećih objekata u naselju (objekat PTT, objekat doma kulture, vatrogasni dom, silos, višespratnica i dr.);
- ako se telekomunikaciona oprema postavlja u zaseban kompleks, isti mora biti ograđen;
- napajanje električnom energijom obezbediti sa niskonaponske mreže 0,4 kV ili iz trafostanice 20/0,4 kV;
- do kompleksa obezbediti pristupni put minimalne širine 3m do najbliže javne saobraćajnice;
- slobodnu površinu kompleksa ozeleniti.

5. PRAVILA ZA PODIZANJE ZAŠTITNIH POJASEVA ZELENILA

Radi formiranja zaštitnih pojaseva zelenila na prostoru obuhvata PPPPN van prostora Rezervata u okviru saobraćajne i vodne infrastrukture, date su smernice za njihovo podizanje. Ukoliko postoji dovoljna širina regulacije u okviru saobraćajne i vodne infrastrukture, moguće je formirati zaštitne pojaseve, ali je neracionalno da njihova širina bude manja od 5m.

Smernice koje predstavljaju preporuku za formiranje zaštitnih pojaseva u okviru saobraćajne i vodne infrastrukture van prostora Rezervata:

- u okviru putnog pojasa DP II reda, ukoliko širina putnog pojasa to dozvoljava, moguće je formirati zaštitni pojas zelenila širina od 11 m (formirati ga obostrano sa svake strane po 5,5 m),
- u okviru putnog pojasa opštinskog puta i nekategorisanih puteva, ukoliko širina putnog pojasa to dozvoljava, moguće je formirati zaštitne pojaseve minimum 5 m,
- na mestima međusobnog ukrštanje saobraćajne i druge infrastrukture, pri sadnji zaštitnih pojaseva zelenila, potrebno je pridržavati se uslova vezanih za bezbednost saobraćaja,
- uskladiti položaj zaštitnih pojaseva zelenila sa postojećom i planiranom podzemnom i nadzemnom infrastrukturom,
- u okviru vodnog zemljišta uz kanale i vodotoke Batar i Žurava, ukoliko postoji dovoljna širina njihove regulacije, moguće je formirati zaštitne pojaseve zelenila van pojasa potrebnog njihovo održavanje i
- analiza svojine zemljišta potrebnog za formiranje zaštitnih pojaseva zelenila.

Potrebna je izrada planske i tehničke dokumentacije (posebne osnove gazdovanja šumama i projektne dokumentacije), kojom će se odrediti zaštitni pojasevi zelenila uz saobraćajnu i vodnu infrastrukturu i konkretan izbor lišćarskih vrsta autohtonog porekla u skladu sa uslovima staništa.

VI. IMPLEMENTACIJA

1. INSTITUCIONALNI OKVIR IMPLEMENTACIJE I UČESNICI U IMPLEMENTACIJI

Implementacija PPPPN SRP „Zasavica“, predstavlja proces primene i sprovođenja ciljeva i rešenja utvrđenih PPPPN. Realizacija ovog procesa zahteva definisanje sistema upravljanja prostornim razvojem (u okviru aktuelnog zakonodavstva i institucionalnog ambijenta), zatim utvrđivanje potrebnih aktivnosti, mera i instrumenata za implementaciju, utvrđivanje prioriteta u implementaciji, kao i utvrđivanje učesnika u procesu implementacije i njihovih obaveza, ovlašćenja i odgovornosti. Upravljanje prostornim razvojem se zasniva na postojećem sistemu upravljanja u Republici Srbiji i podrazumeva koordinirane aktivnosti različitih nivoa organa državne uprave u procesu korišćenja, uređenja, razvoja i zaštite planskog područja:

- državni nivo – resorna ministarstva;
- pokrajinski nivo – resorni sekretarijati APV;
- nivo lokalnih samouprava – resorna odeljenja i službe jedinica lokalne samouprave.

Upravljanje prostornim razvojem predstavlja proces donošenja odluka, zasnovanih na potrebi realizacije ciljeva i rešenja utvrđenih PPPPN, pri čemu prioritet imaju funkcije i sadržaji od zajedničkog, javnog značaja. Primarnu odgovornost za realizaciju ovih sadržaja imaju navedeni organi državne uprave.

Realizacija funkcija i sadržaja javnog značaja, predstavlja neophodan preduslov za realizaciju svih ostalih planskih rešenja, te ima karakter razvojnog „praga“. Bez njihove realizacije, ne mogu se očekivati značajni razvojni efekti u drugim oblastima privredivanja. Navedeni državni organi, u skladu sa svojim nivoom, ovlašćenjima, obavezama i odgovornostima, moraju biti koordinatori planiranih aktivnosti i aktera u procesu implementacije. Aktivnosti svih nivoa upravljanja moraju biti međusobno usklađene.

Posebne odgovornosti i obaveze u implementaciji PPPPN imaju:

- Fond za razvoj Republike Srbije, Beograd;
- Fond za kapitalna ulaganja AP Vojvodine, Novi Sad;
- Ministarstvo životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja, Beograd;
- Ministarstvo za infrastrukturu i energetiku, Beograd;
- Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, Beograd;
- Pokrajinski sekretarijat za arhitekturu, urbanizam i graditeljstvo, Novi Sad;
- Pokrajinski sekretarijat za zaštitu životne sredine i održivi razvoj, Novi Sad;
- Pokrajinski sekretarijat za energetiku i mineralne sirovine, Novi Sad;
- Pokrajinski sekretarijat za privredu, Novi Sad;
- Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, Novi Sad;
- Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje i kulturu, Novi Sad;
- Zavod za zaštitu prirode Srbije, Beograd;
- Pokrajinski zavod za zaštitu prirode, Novi Sad;
- Zavod za zaštitu spomenika kulture, Sremska Mitrovica;
- Zavod za zaštitu spomenika kulture, Valjevo;
- JP „Vojvodinašume“ Novi Sad, ŠG „Sremska Mitrovica“, Sremska Mitrovica;
- JP „Srbijašume“ Beograd, ŠG „Boranj“ Loznica;
- JP „Vode Vojvodine“ Novi Sad;
- JP „Srbijavode“ Beograd;
- JP „Putevi Srbije“, Beograd;
- Direkcija za unutrašnje plovne puteve „Plovput“, Beograd;
- JP „Elektromreža Srbije“, Direkcija za prenos električne energije, Beograd;
- PD „Elektro distribucija“ Kraljevo, Elektro distribucija Šabac, Šabac;
- Direkcija za tehniku, Beograd;
- „Telekom Srbija“, Direkcija za tehniku izvršna jedinica Sremska Mitrovica, Sremska Mitrovica;

- Telenor d.o.o., Novi Beograd;
- Vip Mobile d.o.o., Beograd;
- Javno preduzeće za distribuciju prirodnog gasa „Srem gas”, Sremska Mitrovica;
- Jedinica lokalne samouprave – Grad Sremska Mitrovica;
- Jedinica lokalne samouprave - Opština Bogatić;
- Pokret gorana Sremska Mitrovica, Sremska Mitrovica.

2. SMERNICE ZA IZRADU PROSTORNIH I URBANISTIČKIH PLANOVA I DRUGE RAZVOJNE DOKUMENTACIJE ZA PODRUČJE PLANA

Smernice za izradu prostornih planova su:

PPPPN SRP „Zasavica” dati su posebni režimi organizacije, uređenja, korišćenja i zaštite prostora kroz planska rešenja razvoja područja posebne namene koja su data tekstualno i grafički na referalnim kartama kao smernice za izradu prostornih planova jedinica lokalne samouprave. Smernice su date, posebno kroz Pravila upotrebe zemljišta, pravila uređenja i građenja u sledećim poglavljima:

- Pravila uređenja i organizacije prostora
- Pravila uređenja po celinama i zonama
- Opšti i posebni uslovi i mere zaštite
- Pravila građenja i
- Osnovna pravila uređenja i građenja za infrastrukturne sisteme i objekte.

Smernice za izradu urbanističkih planova su:

1. uređenje i izgradnju sprovoditi na osnovu namene površina i uslova/pravila uređenja i građenja iz PPPPN;
2. urbanističke celine i zone, objekti i infrastruktura moraju biti uređeni/izgrađeni u skladu sa:
 - uslovima zaštite od elementarnih nepogoda (zemljotres, požari, poplave, groma i dr.) i ratnih dejstava;
 - uslovima zaštite životne sredine, zaštite prirodnih i kulturnih dobara;
 - važećim zakonima i propisima koji regulišu ovu oblast.

Za izradu urbanističke dokumentacije neophodno je pribavljanje uslova nadležnih organizacija i javnih preduzeća u čijoj je nadležnosti njihovo izdavanje.

Izrada urbanističkog plana obavezna je za:

- građevinsko područje naselja Mačvanska Mitrovica kroz izradu Generalnog urbanističkog plana grada Sremska Mitrovica i
- građevinsko područje Zasavica 2 kroz izradu Plana generalne regulacije naselja Zasavica 2.

Građevinsko zemljište van građevinskog područja naselja kroz izradu planova detaljne regulacije:

- planirane turističke lokalitete („Pašnjak Valjevac”, „Šumareva ćuprija” i „Rašićeva ćuprija”);
- planirane radne zone na području jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica;
- postojeća vikend naselja na području jedinice lokalne samouprave Bogatić;
- planirani pristupni put sa biciklističkom stazom od privezišta na Savi do turističkog lokaliteta „Pašnjak Valjevac” u KO Zasavica;
- planiranu kolsko-pešačku stazu sa mostom na lokalitetu „Šumareva” ćuprija;
- planirani PPOV u KO Crna Bara.

Izrada urbanističkog projekta obavezna je za:

- postojeće radne zone na području jedinice lokalne samouprave Sremska Mitrovica;
- plažu sa kampom na području jedinice lokalne samouprave Bogatić;
- crpnu stanicu „Ravnje” sa potisnim cevovodom u KO Crna Bara; i
- privezište na Savi u KO Zasavica.

PPPPN namene sprovodiće se obaveznim ugrađivanjem njegovih odredbi u:

- planove i programe javnih preduzeća u oblasti infrastrukture (saobraćaj, vodoprivreda, elektroprivreda, telekomunikacije i dr);
- planove i programe za razvoj područja od posebnog interesa (zone zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara i dr);
- posebne planove, programe, projekte i osnove za pojedine oblasti (uređenje SRP „Zasavica”, poljoprivrednog, vodnog i šumskog zemljišta, rekultivaciju degradiranog zemljišta, zaštitu životne sredine i dr).

3. PRIORITETNA PLANSKA REŠENJA I PROJEKTI

Prioriteti razvoja po pojedinim oblastima:

1. Zaštita prirodnih dobara:

- realizacija Programa zaštite i razvoja SRP „Zasavica” od strane Upravljača za period 2007 – 2011. godina: jačanje kadrovske i tehničke opremljenosti Rezervata koja podrazumeva izgradnju sadržaja na širem prostoru lokaliteta „Pašnjak Valjevac”, izgradnja dva drvena mosta (na lokaciji „Šumareva ćuprija” i „Gajića ćuprija”), uspostavljanje baze podataka i informacionog sistema, produbljivanje korita Zasavice (na ukupnoj dužini oko 15 km), realizacija projekta Revitalizacije „Pačije bare” i produbljivanje i revitalizacija depresija na lokaciji „Pašnjak Valjevac”, valorizacija i inventarizacija prirodnih vrednosti, optimalna regulacija vodnog režima u Rezervatu, brojne naučno-istraživačke (biomonitoring i monitoring voda) i kulturno-obrazovne aktivnosti;
- otkup zemljišta za potrebe realizacije Programa zaštite i razvoja SRP „Zasavica”;
- izrada Plana upravljanja zaštićenim područjem;

- zaštita i unapređenje ekoloških koridora.
- 2. Šume, šumsko zemljište:
 - zamena alohtonih šumskih vrsta autohtonim u Rezervatu;
 - usklađivanjem planskih dokumenata sa Uredbom o zaštiti.
- 3. Lov i ribolov:
 - razvoj lovnog turizma na prostoru van Rezervata;
 - razvoj sportskog ribolova u okviru turističke ponude Rezervata.
- 4. Privreda:
 - razvoj poljoprivredne proizvodnje u skladu sa zahtevima savremenog tržišta i razvoj ruralne privrede putem kombinovanja poljoprivredne proizvodnje sa komplementarnim proizvodnim, uslužnim i posredničkim delatnostima;
 - izrada urbanističke dokumentacije za radne zone van građevinskih područja naselja i infrastrukturno opremanje istih.
- 5. Poljoprivreda:
 - plasman specifičnih poljoprivrednih proizvoda kroz turističku ponudu (produkti i preradevine autohtonih rasa stoke, zdrava hrana);
 - razvoj povrarske proizvodnje kroz korišćenje prirodnih potencijala (plodni aluvijumi, termalne vode).
- 6. Turizam:
 - izgradnja turističkih sadržaja na lokalitetu „Pašnjak Valjevac”;
 - izgradnja pratećih sadržaja u naseljima u funkciji turizma (informacioni centri, smeštajni kapaciteti, infrastruktura, uslužne delatnosti i dr.), posebno u naselju Zasavica 1 i Zasavica 2;
 - korišćenja termalnih voda u funkciji sporta i rekreacije (u naseljima Noćaj i Salaš Noćajski);
 - formiranje službi i organizacija koje će omogućiti realizaciju zadatih aktivnosti.
- 7. Mreža naselja i javnih službi:
 - infrastrukturno opremanje naselja Zasavica 2 i Zasavica 1, u cilju pružanja što bolje turističke ponude, kako na planiranim lokalitetima, tako i u samim naseljima;
 - stavljanje u funkciju domova kulture ili drugih adekvatnih prostora za odvijanje kulturnih manifestacija;
 - izgradnja informacionih punktova, u skladu sa PPPPN, u naseljima Mačvanska Mitrovica, Zasavica 2 i Crna Bara;
 - davanje podrške privatnom sektoru za opremanje individualnih smeštajnih kapaciteta, od strane lokalne samouprave.
- 8. Infrastrukturni sistemi:
 - a) Saobraćajna infrastruktura:
 - rekonstrukcija državnih i opštinskih puteva koji omogućavaju dostupnost sa važnog Panevropskog pravca – koridora H;
 - izgradnja pristupnog puta sa biciklističkom stazom ka lokalitetu „Pašnjak Valjevac”;
 - rekonstrukcija i izgradnja puteva i staza za nemotorna kretanja (biciklističkih i kolsko-pešačkih sa mostom za kolski saobraćaj);
 - izgradnja prelaza preko vodotoka Zasavice (drvenih mostova).
 - b) Vodoprivredna infrastruktura:
 - propisivanje i regulisanje optimalnog vodnog režima na području Rezervata kroz izradu tehničke dokumentacije;
 - izmujavanje dela korita Zasavice;
 - rekonstrukcija desnoobalnog savskog i drinskog nasipa na utvrđenim deonicama;
 - određivanje zona sanitarne zaštite oko postojećih i planiranih izvorišta.
 - v) Elektroenergetska infrastruktura:
 - izgradnja novih kablovskih i nadzemnih deonica 20 kV vodova u naseljima;
 - izgradnja 20 kV voda Ravnje – Banovo Polje.
 - g) Termoenergetska infrastruktura:
 - izgradnja gasovodne mreže srednjeg pritiska sa MRS za naseljena mesta i industrijske potrošače;
 - istraživanje i korišćenje geotermalnih voda u funkciji razvoja sportsko-rekreativnih i poljoprivrednih aktivnosti.
 - d) Telekomunikaciona infrastruktura:
 - izgradnja optičkih spojnih puteva na relacijama Bogatić – Banovo Polje – Glogovac – Crna Bara;
 - proširenje telefonske centrale u Crnoj Bari;
 - izgradnja baznih radio-stanica u Ravnju, Salašu Noćajskom, Banovom Polju, Radenkoviću i Zasavici.
- 9. Nepokretna kulturna dobra:
 - aktiviranje svih nadležnih službi na obnovi zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara i na njihovoj medijskoj prezentaciji;
 - revitalizacija i očuvanje objekata etno-arhitekture, negovanje etnoloških vrednosti područja (tradicionalna hrana, stari zanati, i sl), u saradnji sa lokalnom zajednicom.
- 10. Zaštita i unapređenje životne sredine:
 - prelazak na sistem regionalnog deponovanja komunalnog otpada i sistem kafilerija u postupku neškodljivog odlaganja animalnog otpada;
 - zabrana neadekvatnog odlaganja komunalnog otpada, sanacija i rekultivacija svih degradiranih površina (deponija i šljunkara), a posebno neuređenih odlagališta otpada na teritoriji koju obuhvata PPPPN.

4. MERE I INSTRUMENTI ZA IMPLEMENTACIJU

Upravljanje zaštitom, razvojem, uređenjem i korišćenjem područja koje obuhvata PPPPN, zasnivaće se na razvojno–upravljačkim dokumentima (programi i planovi), izvorima finansiranja, stimulativnim politikama, institucionalnoj podršci,

informatičkoj, promotersko-markentiškoj, istraživačkoj i drugim podrškama.

Sprovođenje PPPPN vršiće se pored navedene planske, projektne i razvojne dokumentacije i Planom upravljanja SRP Zasavica, koji će sadržati elemente utvrđene Zakonom o zaštiti prirode i naročito:

- prioritetne projekte za ostvarivanje zaštite, uređenja i razvoja SRP Zasavica;
- dinamiku uređenja pojedinih prostornih celina i ostvarivanje prioritetnih projekata;
- iznose i sredstva za finansiranje prioritetnih projekata;
- rok izvršenja projekata; i
- odgovornost za izvršenje projekata.

Priprema Plana upravljanja prilagodiće se faznoj realizaciji PPPPN. Obaveza Upravljača – Pokret gorana Sremska Mitrovica, jeste da pripremi Plan upravljanja prema navedenom sadržaju, uz mogućnost pokretanja izmene i dopune PPPPN, kao i da na navedeni Plan upravljanja, pribavi saglasnost ministarstva nadležnog za poslove životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja.

Nadležnost za izdavanje lokacijske,
građevinske i upotrebne dozvole

Nadležnost za izdavanje lokacijske, građevinske i upotrebne dozvole definisana je Zakonom o planiranju i izgradnji. Članom 133. stav 2. Zakona utvrđeni su objekti za koje građevinsku dozvolu izdaje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva, a članom 134. stav 1. Zakona je povereno je autonomnoj pokrajini izdavanje građevinskih dozvola za izgradnju objekata određenih u članu 133, kada se oni u celini grade na teritoriji autonomne pokrajine. Članom 134. stav 2. Zakona, izdavanje građevinskih dozvola za izgradnju svih drugih objekata, koji nisu određeni u članu 133. Zakona, povereno je jedinicama lokalne samouprave.

U skladu s navedenim, građevinsku dozvolu za izgradnju objekata u granicama zaštite zaštićenog prirodnog dobra od izuzetnog značaja, za objekte koji se u celini grade na teritoriji autonomne pokrajine, izdaje nadležni organ Autonomne pokrajine Vojvodine. Građevinsku dozvolu za izgradnju objekata u granicama zaštite zaštićenog prirodnog dobra od izuzetnog značaja za ostale objekte izdaje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva. Izuzetno, građevinsku dozvolu za izgradnju porodičnih stambenih objekata, poljoprivrednih i ekonomskih objekata i njima potrebnih objekata infrastrukture, koji se grade u selima, a koji se nalaze u granicama zaštite zaštićenog prirodnog dobra od izuzetnog značaja, izdaje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, u skladu sa članom 133. stav 2. tačka 9. Zakona.

Na ostalom prostoru koji je obuhvaćen PPPPN, građevinske dozvole izdaje jedinica lokalne samouprave.

Organ nadležan za izdavanje građevinske dozvole, nadležan je i za izdavanje lokacijske, odnosno upotrebne dozvole, što je regulisano članom 54, odnosno članom 158. stav 2. Zakona.

Tip dokumenta:	Izvorni dokument
Naslov:	UREDBA O UTVRĐIVANJU PROSTORNOG PLANA PODRUČJA POSEBNE NAMENE SPECIJALNOG REZERVATA PRIRODE "ZASAVICA" ("Sl. glasnik RS", br. 66/2011)
Glasilo:	Službeni glasnik RS, broj 66/2011 od 07/09/2011